

ADVOCATENBLAD 17

20 december 2012

In dit nummer:
Sprakmakende
zaken van 2012

Toezichtdiscussie op scherp **‘MIJN VERSCHONINGSRECHT NEEM IK HEEL SERIEUS’**

Sdu UITGEVERS

NERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

- » Nieuwe justitiewoordvoerders in beeld
 - » Het OM op de stoep
- » Opinie: waarom Spong geen gelijk heeft

VU Law Academy

Betrokken op uw competentie

Met kennis meer kunde

**Volg ook in 2013 de
PO en VSO/PO cursussen
van de VU Law Academy**

**Bekijk het
uitgebreide
voorjaarsprogramma 2013
op www.vula.nl**

**PROFITEER NU VAN
10% KORTING
OP ALLE CURSUSSEN***

Er wordt goed ingesprongen op de informatiebehoefte van de cursisten. Leuke presentatie, beiden goed op elkaar ingesteld. Zeer tevreden en leuke ervaring.

Waardevolle aanvulling van praktijkkennis.

Ga zo door!

Steeds weer interessante en leerzame bijeenkomst.

Goede cursus, inhoudelijk sterke sprekers. Inhoud van de cursus is goed. Al met al voor de cursus en de sprekers mijn oprechte complimenten; een aanrader!

* Korting geldt voor alle PO en VSO/PO cursussen:

- Bij inschrijving van 2 of meer cursussen
- Bij inschrijving van 2 of meer personen van hetzelfde bedrijf

020-5986255
vula.rechten@vu.nl
www.vula.nl

VU **VRIJE
UNIVERSITEIT
AMSTERDAM**

Goede doelen

20

Goede doelen

Van bekende, grote doelen tot lokale initiatieven: op verschillende manieren draagt ook de advocatuur een steentje bij. 'Iedereen die genoeg heeft, moet een bijdrage leveren.'

Spraakmakende zaken

29

Spraakmakende zaken

Een aantal zaken sprong dit jaar in het oog. Hoe kijken de advocaten die deze zaken deden daarop terug? Bas Berghuis van Woortman: 'Tegen Apple begin je met een 1-0 achterstand.'

Feature

46

Aanbestedingswet

Op 1 januari 2013 treedt de nieuwe Aanbestedingswet in werking. Een wondermiddel voor het mkb of symboolwetgeving? 'De nieuwe wet is op het oog mkb-vriendelijker dan de huidige regelgeving.'

Actualiteiten

- 3 Van de deken: De Wwft en het EHRM
- 5 Column Matthijs Kaaks
- 7 Forensische bureaus vragen Kamer zekerheid
- 9 'Als de macht het recht heeft, verliest het recht zijn macht.'
- 11 Zitten ondanks appel kostbaar

- 12 Pleidooi voor solidariteit Internationale dag voor de mensenrechten

Coverartikel

- 14 Nog geen gelopen race

Feature

- 24 Het OM op de stoep

Portretten

- 26 Nieuwe woordvoerders aan zet

Analyse

- 43 Vrije advocaatkeuze beperkt of uitgebreid?
- 49 Dwaling c.q. bedrog bij de beëindigingsovereenkomst

Even Opfrissen

- 53 Schadeplichtig jegens crediteuren, hoe zat het ook weer?

Opinie

- 55 Gerechtshof Amsterdam laat de advocatuur bungelen
- 57 Spanje pakt achterstanden rechtbanken aan

Reactie

- 59 Uit bestuurlijke hoek

HRM

- 60 Elk kantoor een eigen app

Kroniek

- 62 Kroniek Strafrecht, deel II

Transfers

- 73 Wie, wat, waar?

Uitspraken

- 76 Van de tuchtrechter

Colofon

92e jaargang

Het *Advocatenblad*, het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten, verschijnt elke drie weken en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De van de Orde onafhankelijke redactie stelt de inhoud samen, behalve Van de deken, Van de Orde en Tuchtrector.

Redactie

mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen
mr. B.J.R. Van Tongeren

Journalistieke redactie
Sabine Droogleever Fortuyn,
Hedy Jak en Mark Maathuis

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Vormgeving

Dimdim, Den Haag

Correctie

Sandra Braakmann

Druk

Senefelder Misset, Doetinchem

Citeerwijze*Adv.bl.* 2012-1, p.**Aan dit nummer werkten mee**

Lex van Almelo, Maarten Bakker, Ronald Brokke, Olga van Ditzhuijzen, Michel Knapen, Kim van der Meulen, Tatiana Scheltema, Trudeke Sillevius Smitt, Floris Tilanus, Flos Vingerhoets en Annemarie van de Weert

Redactionele bijdragen

Bijdragen kunnen naar redactie@advocatenorde.nl. Per 500 woorden leveren deze 1 opleidingspunt op. De redactie heeft het recht bijdragen in te korten.

Sdu Uitgevers

Gert Jan Schinkel (uitgever)
Sandra Kroon (directeur Legal, Tax & Regulatory)

Advertenties

Martine Aspeslagh en Angela Bruins (media adviseurs) 070-378 05 62 www.bereikdejurist.nl, advertentie.juridisch@sdu.nl,

Inzendtermijn:

nr. 1: 18 januari 2013
nr. 2: 15 februari 2013

Abonnementen

Per jaar: 215 euro jaar (incl. verzend- en administratiekosten). Studenten: 107,50 euro. Jaarbanden: 39,95 euro (excl. verzendkosten). Losse nummers: 30 euro (excl. verzendkosten). Alle bedragen zijn excl. btw.

Adreswijzigingen

Sdu Uitgevers Klantenservice, 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service; adreswijzigingen@advocatenorde.nl

Bureau van de Orde
Neuhuyskade 94, 2596 XM Den Haag Postbus 30851, 2500 GW Den Haag info@advocatenorde.nl
070 - 335 35 35
Helpdesk: helpdesk@advocatenorde.nl
070 - 335 35 54

Omslagfoto:
Ronald Brokke

HO
PRINT

redigieel
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor vak en wetenschap

Van de redactie Zin in

Wanneer de dagen steeds korter worden, stalletjes met dennenbomen het straatbeeld beginnen te bepalen en duizenden lichtjes stationshallen gaan verlichten, ontkom je er niet meer helemaal aan. Kerstmis en daarmee ook onvermijdelijk de bezinning.

Dus terugblikken en vooruit kijken. Maar ook kijken waar principes voor staan en waaraan ze hun bestaansrecht ontleen. Zijn het lege omhulsels die we niet meer nodig hebben in deze snel veranderende tijd? Of hebben we ze juist meer nodig dan ooit?

In dit decembern timer van het Advocatenblad besteden we daarom aandacht aan de discussie over de onafhankelijkheid van de advocatuur die het afgelopen jaar regelmatig opdook. Hoe werd er in het verleden tegenaan gekeken? Waar gaat het naartoe? Of waar zou het naartoe moeten gaan? Om daar antwoord op te kunnen geven, is het belangrijk om na te gaan wat de waarde is van onafhankelijk toezicht en tegen welk belang deze waarde afgewogen zou moeten worden.

Het afgelopen jaar hield een aantal spraakmakende zaken de gemoederen flink bezig. Voor dit nummer vroegen we zes advocaten te vertellen over de impact van zo'n zaak op de maatschappij en op henzelf.

Aandacht is er ook voor goede doelen die advocaten ondersteunen. Dat levert misschien een verrassend beeld op: de beroepsgroep blijkt betrokken én genereus.

Genoeg om te lezen dus voor onder de kerstboom. De redactie wenst u prettige feestdagen en een goed 2013.

Advies over extra vraag rechtsbijstand

Strafrechtadvocaten zullen vroeger en vaker in het strafproces worden ingeschakeld. Dat is het gevolg van nieuwe internationale en nationale wet- en regelgeving. In een advies beschrijft de commissie Innovatie Strafrechtadvocatuur hoe de advocatuur de nieuwe situatie zo goed mogelijk zou kunnen benaderen.

De extra vraag naar strafadvocaten ontstaat naar aanleiding van diverse ontwikkelingen. De Salduz-jurisprudentie heeft ertoe geleid dat minderjarigen er voorafgaand aan en tijdens het politieverhoor recht op hebben door een advocaat te worden bijgestaan. Op basis van het wetsvoorstel Rechtsbijstand en Politieverhoor zullen ook volwassenen recht op verhoorbijstand krijgen. In welke gevallen zij zich hierop kunnen beroepen, is echter nog niet duidelijk. De uitrol van de landelijke ZSM-aanpak, waarbij eenvoudige misdrijven zo snel mogelijk, het liefst door een (hulp) officier van Justitie op het politiebureau worden afgedaan, zullen de vraag naar rechtsbijstand verder opschroeven.

Om de capaciteit zo efficiënt mogelijk te kunnen inzetten, adviseert de commissie onder leiding van strafjurist Mischa Wladimiroff, de bijstand op te splitsen in een informatie- en behandelfase. Tijdens

Foto: Gerard Til / HH

de informatiefase kan gebruik worden gemaakt van moderne communicatiemiddelen, zoals video verbindingen, zo adviseert de commissie. Daarnaast geeft de commissie ter overweging om onderdelen van de bijstand door advocaat-assistenten te laten uitvoeren.

Het rapport wordt voorgelegd aan de Adviescommissie Strafrecht van de Orde en de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten. Welke conclusies aan het rapport verbonden kunnen worden, beslist de Orde in maart 2013.

Citaat

‘Hij heeft dertien jaar gezwegen en op ons advies nog ruim twee weken na zijn aanhouding, hij kon niet meer.’

Advocaat Jan Vlug over de bekentenis van zijn cliënt Jasper S., vk.nl, 8 december.

'Tijd voor een andere manier van werken'

Dat general counsels en andere inhuurders van advocatendiensten vaak ontevreden zijn over de klantgerichtheid van advocatenkantoren mag inmiddels als bekend worden verondersteld. Belangrijker is daarom: wat kunnen advocaten hier aan doen? Die en andere vragen stonden centraal tijdens de masterclass 'de klant in de advocatuur' half december in het Amstel Hotel.

Bartel Berkhout, organisator van de bijeenkomst: 'Je ziet groeiende maatschappelijke ontevredenheid ten aanzien van banken, verzekeraars en onderwijs. De reactie daarop is enerzijds meer regels en anderzijds een grotere focus op klanttevredenheid. Dat moet ook, anders ga je failliet. Deze ontwikkeling staat de advocatuur ook te wachten. Het is hoog tijd voor een andere manier van denken en werken.'

Een kantoor dat het anders doet, is DOEN Legal, aldus Bert-Jan van den Akker. 'We hebben ons kantoor opgebouwd rondom klantgerichtheid. Je moet wel: de omzet-groei neemt af en de concurrentie neemt toe. En op kwaliteit ga je het onderscheid niet maken want de cliënt gaat ervan uit dat dat wel goed zit.'

Advocaten willen flexibiliteit

Bijna tweederde van de advocaten zou graag in deeltijd werken, mits het niet ten koste gaat van vaktechnisch overleg en het contact met de werkvloer. Dat blijkt uit een online enquête van Bureau Hence dat onderdeel uitmaakt van een onderzoek van Marieke Van Gelder (Van Gelder Advocaten in Oisterwijk). De enquête is verspreid onder zowel advocaten als bedrijven en organisaties die van hun diensten gebruik maken. Als grote voordelen van flexibel werken noemt 62 procent van de ondervraagden het 'behoud van partnertalent' en 56 procent het 'boeien van talent'. Redenen om zelf in deeltijd te werken zijn 'betere balans werk/privé en gezin en werkplezier'.

Van de deken

De Wwft en het EHRM

Jan Loorbach

Op 1 januari 2013 zijn er nog elf dekens (als de turbo die op de splitsingswet voor Oost-Nederland is gezet het wetsontwerp tijdig door de Eerste Kamer loodst; anders zijn het er tien). Het Dekenberaad zal dan voortgaan als het collectief van elf lokale toezichthouders; een achttal dekens defungeert dus. Hen zijn we dank verschuldigd. Dat geldt natuurlijk ook voor de blijvers.

Het Dekenberaad heeft zich voortvarend ontwikkeld tot een constructief en productief gezelschap dat bijdraagt aan de kwaliteit en homogeniteit van het lokale toezicht. Eén van de acties van het Dekenberaad is om werk te maken van betere toepassing van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

Voor de goede orde nog maar eens: het overgrote gedeelte van de 'eigenlijke' advocatenpraktijk leidt niet tot een meldingsplicht voor ongebruikelijke transacties maar heel veel in de advocatuur gebruikelijke dienstverlening toch wel degelijk en dan is nakoming van de wettelijke meldingsplicht geboden. En in kritische ogen lijkt die nakoming aan de magere kant.

Het Dekenberaad heeft het initiatief genomen om een landelijke helpdesk te creëren waar alle Wwft-informatie wordt geconcentreerd, alle nieuwe ontwikkelingen worden verzameld en alle antwoorden op alle denkbare vragen worden voorbereid; die helpdesk zal ook proactief informatie over de Wwft-thematiek de wereld in slingeren en het nodige doen aan kennisonderhoud over Wwft-verplichtingen voor advocaten. Dan gaat het dus niet alleen over de meldingsplicht maar ook over de verplichting tot cliënt-identificatie (et cetera).

Die helpdesk krijgt gastvrijheid van het Bureau van de Haagse Orde. Het is

opnieuw een blijk van de energie die binnen onze beroepsorganisaties wordt ontwikkeld om de voorwaarden en de borging van de kwaliteit en de integriteit van de praktijkuitoefening verder te bevorderen.

Interessant is in dit verband een heel recente uitspraak van het EHRM.¹

De Parijse advocaat Michaud betwistte de geldigheid van zijn wettelijke meldingsplicht van ongebruikelijke transacties. Het EHRM heeft beslist dat die wettelijke plicht geen schending is van artikel 8 EVRM. Maar de uitspraak is zeker geen vrijbrief om achteloos met wetgeving het recht weg te schrijven van cliënten op vertrouwelijke omgang met hun advocaat. Het hof benadrukt dat artikel 8 EVRM dat vertrouwelijkheidsrecht juist beschermt en dat de inperking waarover Michaud klaagt alleen toegelaten is omdat (cumulatief) de meldplicht zich beperkt tot activiteiten die verwijderd zijn van de advocatuurlijke kerntaak van het bijstaan van cliënten in gerechtelijke procedures en er een filter is gecreëerd ter bescherming van het beroepsgeheim; de verplichte melding wordt gedaan aan de deken (met zijn afgeleid verschooningsrecht) en niet (rechtstreeks) aan een publieke toezichthouder zonder geheimhoudingsplicht.

Kortom: wel een inbreuk op het vertrouwelijkheidsrecht in de cliënt-advocaatrelatie maar een zeer specifiek gerechtvaardigde en zeker ook zeer beperkte. En de absolute wistheid van het privilege, daarvan wisten we toch al dat die niet gegeven is.

Goed dat hier een expertisecentrum voor komt!

¹ EHRM 6 december 2012, nr. 12323/11, Michaud t. Frankrijk, op internet te vinden in de HUDOC-database.

'Onze man in Den Haag'

'Straks regent het nog steeds, terwijl ik op mijn wolkje mijn volgende e-mailbommetje al zit te bedenken.' Sociaal-advocaat Harm Gelderloos (1959-2012) was een onvermoeibare probleemoplosser, bevoegen, betrokken en met hart voor de zaak en de mensen. Die enorme begeestering sierde hem.

Ooit wilde hij fotograaf worden, maar toen hij een staatslot won besloot hij toch rechten te gaan studeren. Zijn studie begin jaren negentig aan de Amsterdamse VU bekostigde hij deels met een baan bij onderzoeksbureau Interview. 'Hij was ontzettend open, eerlijk, recht door zee. En we hebben ontzettend veel lol gehad,' memoreert een oud-collega. Zijn advocatenstage liep hij bij een Haagse strafpleiter, en na een korte periode als eenpitter sloot hij zich aan bij Mahieu Schnoor Theulen Advocaten in Den Haag.

'Geen probleem, lossen we op,' was zijn gevleugelde uitspraak.

Sinds 2006 werkte Harm bij kantoor Torenstraat in Den Haag, een voormalig Bureau voor rechtshulp dat de omslag moest maken naar een 'gewone' praktijk. Hij werd de pater familias van het kantoor, de oude wijze advocaat die alles wist. Over bijzondere procedures, maar ook over de ICT-inrichting van het kantoor.

Van 2004 tot begin dit jaar zat hij in het bestuur van de Vereniging voor Sociale Advocatuur Nederland.

'Hij was onze man in Den Haag,' zegt medebestuurder Hein Vogel. 'Hij wist

altijd wat eraan kwam, dacht altijd een stap vooruit en had altijd ideeën over hoe je het rechtsbedrijf beter, en kostenefficiënter zou kunnen maken. En hij was wars van onnodig procederen.' Zijn troetelkindje was een nieuwe gedragscode voor scheidings- en familierechtadvocaten, die hen ervan moest weerhouden nodeloos te procederen. Te vaak zag hij familierechtadvocaten zinloze procedures opstarten waarbij het belang van de cliënt en de kinderen uit het oog werd verloren. Het was moeilijk te verkroppen dat de code werd afgeschoten, omdat die werd gekoppeld aan de inschrijvings-

voorwaarden bij de Raad voor de rechtsbijstand.

Hij werkte door tot hij nauwelijks meer kon, maar zijn ziekte tastte zijn wilskracht en daadkracht aan. 'Vol van overmoed; ik heb vaker dan mij lief was mij nek uitgestoken.' Het heeft de advocatuur veel gebracht, en zijn geloof in het goede van de mens raakte hij nooit kwijt, getuige zijn afscheidswaardes aan zijn geliefden. 'Kijk goed om je heen, veel mooie mensen toch?'

Harm Gelderloos overleed op 4 december aan de gevolgen van kanker. Hij werd 53 jaar.

(advertentie)

TOGA
atelier
S c h o u t

Kwaliteit met oog voor detail

**Prettige feestdagen
en een
gelukkig 2013!**

Industrieweg 51
3044 AS Rotterdam
Tel.: 010 245 07 66
di t/m vr 9:00 - 17:30
zaterdag op afspraak

www.toga-atelierschout.nl
info@toga-atelierschout.nl

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Bezorgdheid wetsvoorstel adolescenten- strafrecht

Het wetsvoorstel adolescentenstrafrecht van staatssecretaris Fred Teeven van Veiligheid en Justitie is bij de Tweede Kamer ingediend. Hierin staat onder meer dat de maximumduur van jeugddetentie wordt verdubbeld. Een slecht onderbouwd punt, zegt de Raad van State in een advies.

In het nieuwe wetsvoorstel wil Teeven de criminaliteit van risicojongen 'steviger en effectiever' aanpakken. Zo wordt de maximumduur van jeugddetentie voor 16- en 17-jarigen verdubbeld van twee naar vier jaar. Ook kan een zwaar zeden- of geweldsmisdrijf niet meer met alleen een taakstraf worden bestraft. In het advies van de Raad van State wordt opgemerkt dat de noodzaak voor de voorgestelde verdubbeling van de maximumduur van de jeugddetentie niet wordt aangetoond. Over het gevolg van de verzwaaring zegt de raad dat 'de maximumduur van de jeugddetentie bij een aantal van vaak door jongeren gepleegde misdrijven hoger uitvalt dan de maximale gevangenisstraf voor volwassenen die op die misdrijven is gesteld.' Er wordt door de raad geadviseerd dit punt 'dragend te motiveren en het wetsvoorstel zo nodig aan te passen.'

Column *The Voice*

Matthijs Kaaks

De inkt van de nieuwe persrichtlijn voor de rechtspraak is nog niet droog of in Hilversum ruiken ze al kansen. Vanaf 2013 mag de stem van verdachten ter zitting worden opgenomen en uitgezonden.

Strafrechtadvocaten zijn er niet zo blij mee, maar die hebben nu eenmaal altijd wat te zeuren.

John de Mol vroeg de voorzitter van de Raad voor de Rechtspraak Erik van den Emster om eens te komen brainstormen en Erik vroeg mij om een beetje mee te denken. Zo zaten we vervolgens samen aan tafel bij De Mol die al volledig uitgewerkte plannen bleek te hebben.

John liet als eerste een door hem bedacht spelletjesconcept zien. *Herken de stem van Robert M.*

'Briljante titel,' glunderde Van den Emster.

'Ja, Erik,' zei John. 'En dan pakt jouw raad ook nog een dikke veertig procent op alle ringtones, games en jingles. Dat zit wel wel snor!' Dat is voor de raad een mooie opsteker. Niet alleen een mieterse media-partner, maar er nog aan verdienen ook. John liet ons ook een demootje horen.

We hoorden een overslaande stem: 'Ik heb het niet gedaan! Ik heb het niet gedaan!'

'Leuk toch om dat dan een paar keer achter elkaar te monteren. Prachtig materiaal voor dj's.

Daar hoort het geluid bij van klikkende handboeien, omvallende stoelen

en kreten uit het publiek. Maar nu de bekende verdachte. Want dat wil het publiek tenslotte horen.'

De Mol drukte een knopje in. Er klonk een stem met Aziatisch accent: 'Ja edelachtbale, ziet u, en toen zaagde ik de ledematen van zijn lomp met mijn Black&Deckel decoupeerzaag.' Daarop klonk de warmestem van de rechter, waarin ik de stem van Ron Brandsteder meende te herkennen. "'Black&Decker' zei u?'

'Dit noemen we nou productplacement,' legde De Mol uit. 'In elke strafzaken spelen merken een rol. Wij proberen dan een deal te maken met bijvoorbeeld Black&Decker.'

Maar John had zijn troef voor het laatst bewaard. Een potentiële tv-hit verzekerde hij ons.

'Willem Holleeder is een kijkcijferkanon en hij wil het graag presenteren. Het wordt geweldige infotainment met de stemmen van bekende verdachten als Jesse R., Vieze Peter en Dino S.

Diederik Stapel doet een onderzoekje en een blinde cabaretier de stemanalyses. De rest verklap ik nog niet.'

Maar wat nu als een verdachte zwijgt, merkte ik op. John haalde zijn schouders op.

'Dat regelt Willem dan toch? Die krijgt ze heus wel aan het praten.'

Hij keek ons triomfantelijk aan.

'Willen jullie de naam weten van deze nieuwe show? Het wordt *The Voice of Holleeder*.'

KORVER & VAN ESSEN ADVOCATEN | LAWYERS

is een jong en ambitieus advocatenkantoor gevestigd in een prachtig grachtenpand in de Amsterdamse binnenstad.

Wij zijn op zoek naar:

**(Gevorderde) advocaat-stagiaire
(voor de algemene praktijk)**

**(Gevorderde) advocaat-stagiaire
(voor de strafsectie)**

**Advocaat voor de civiele sectie
(op basis van kostendeling)**

**Advocaat voor strafsectie
(op basis van kostendeling)**

**Juridisch/administratief medewerker voor de
strafsectie
(ervaring met toevoeg-administratie een pre)**

Sollicitaties voorzien van brief, cv en foto kunt u uitsluitend per mail richten aan:

mr. Marielle van Essen
(voor de strafsectie)

mr. Richard Korver
(voor de civiele sectie en de algemene praktijk)
kantoor@korver-vanessen.nl

*Korver & Van Essen advocaten | lawyers
Herengracht 462
1017 CA Amsterdam
020-535 75 65*

KORVER & VAN ESSEN
advocaten lawyers

KALBFLEISCH ADVOCATEN TE HAARLEM

zoekt

Gevorderde stagiaire / medewerker

De huidige praktijk van het kantoor legt zich toe op verschillende disciplines, zoals ondernemingsrecht, letselschade, strafrecht, bestuursrecht en de algemene praktijk.

Het kantoor is van oudsher gevestigd in een monumentaal pand in het centrum van Haarlem.

Zij die de ambitie hebben om direct toe te treden tot de maatschap, worden eveneens uitgenodigd te solliciteren.

Graag reactie aan:

Kalbfleisch Advocaten
T.a.v. mr. B. Wernik
Postbus 408
2000 AK Haarlem

Of per e-mail:
bwernik@kalbfleisch.nl

Abe Lenstra Boulevard 10
Postbus 20 | 8440 AA Heerenveen
Tel: 0513 820 820 | Fax: 0513 820 829

Arie Brink Advocaten is een jong, dynamisch en laagdrempelig kantoor dat zich richt op de zakelijke dienstverlening. Daarnaast worden straf- en Familierechtzaken behandeld.

Ter uitbreiding van ons snelgroeiende kantoor zoeken we een

Advocaat-stagiaire

met aantoonbare belangstelling voor de ondernemingspraktijk.

Schriftelijke sollicitaties met cv en cijferlijst kunt u zenden naar ons kantoor t.a.v. mr. M.A. Buijs (m.buijs@ariebrinkadvocaten.nl).

De sollicitatietermijn sluit twee weken na de verschijningstermijn van het advocatenblad.

TE HUUR AANGEBODEN

IN BESTAAND ADVOCATENKANTOOR, KLEINSCHALIGE
KANTOORRUIMTE OP LEUKE LOCATIE.
VOORWAARDEN IN (GOED) OVERLEG.

MR. B.F.F. GOSSCHALK-DAVIDSON
WASSENAARSEWEG 177
2596 CR DEN HAAG

telefoon tijdens kantooruren (9.00 - 17.00): 070-3244091
e.mail: b.gosschalk@balienet.nl

Academiae is een door de Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA) gecertificeerde organisatie, die continu streeft naar verbeteringen van haar kwalitatief hoogstaande dienstverlening. In dat kader hebben we het voormalige Educatiepunt per 1 november jl. geprofessionaliseerd en de naam veranderd in Academiae.

- Academiae biedt eersteklas colleges tegen een relatief voordelige prijs. Dat is mogelijk door diverse factoren:
- Academiae werkt waar mogelijk digitaal, waardoor de kosten zo laag mogelijk zijn.
 - Wij beschikken over een eigen, representatieve locatie.
 - Academiae heeft een efficiënte, beheersbare en platte organisatie.
 - Een professionele, zakelijke en functionele aanpak staat bij ons voorop.

Uw punten nog in december 2012 en in 2013! Zie www.academiae.nl voor ons aantrekkelijk, actueel en brede aanbod in Nijmegen, Dordrecht, Nootdorp / Den Haag, Breukelen en Zwolle.

Forensische bureaus vragen Kamer zekerheid

Particuliere forensische bureaus hebben de Tweede Kamer tijdens een hoorzitting begin deze maand gevraagd hen meer zekerheid te geven op opdrachten van politie en justitie.

Tekst: Maarten Bakker

Voor de inschakeling van particuliere bureaus had het ministerie van Veiligheid en Justitie in 2009 een aparte subsidieregeling in het leven geroepen. Die bood politie en OM de mogelijkheid forensisch onderzoek uit te besteden bij de bureaus, buiten het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) om. De bureaus vrezen een verlies aan opdrachten nu de regeling met ingang van het nieuwe jaar wordt stopgezet.

Tijdens een hoorzitting in de Kamer op 6 december zeiden zij een minimale werkvoorraad nodig te hebben. Anders kunnen ze niet voldoen aan de kwaliteitseisen van het Nederlands Register Gerechtig Deskundigen (NRGD). Voor inschrijving bij het NRGD is het immers nodig dat de medewerkers van de bureaus regelmatig onderzoek verrichten. De bureaus vrezen dat ze in de toekomst alleen nog in aanmerking kunnen komen voor contra-expertises.

En dat zou onvoldoende zijn, zei Sebastiaan Huntjens van bureau TMFI uit Maastricht tijdens de hoorzitting. Peter de Knijff van het Forensisch laboratorium voor DNA-onderzoek klaagde dat er vanuit de advocatuur te weinig om contra-expertises wordt gevraagd. Selma Eikelenboom van bureau IFS vond dat een gedeelte van het budget voor het NFI maar beschikbaar gesteld moet worden aan de particuliere forensische bureaus. Politie en justitie kunnen nu deels gratis gebruik maken van de diensten van het NFI, dankzij een servicecontract van het ministerie met het instituut. De Forensische Polikliniek Kindermishandeling (FPKM) vond dat een gedeelte van het

geld van V en J 'geoormerkt' zou moeten worden voor particuliere bureaus. Het NFI zelf meende dat er voldoende ruimte moet zijn voor andere bureaus. Eventueel zou het ministerie ook met hen servicecontracten kunnen afsluiten.

'De korte weg' naar het NFI

Het OM gaf tijdens de hoorzitting in de Tweede Kamer toe dat de beëindiging van de subsidieregeling voor particulier bureaus ertoe kan leiden dat sommige forensische onderzoeken later of niet uitgevoerd worden. De onderzoeken in ernstige zaken zouden geen gevaar lopen. Naast de contra-expertises kunnen de particuliere bureaus in de toekomst nog onderzoek doen in zaken die specifieke deskundigheid vergen, aldus het OM.

Voor de Raad voor de Rechtspraak was het belangrijk dat forensische onderzoeken snel afgehandeld worden. Omdat de

medewerkers van het NFI meestal ingeschreven staan bij het NRGD, hoeven rechters tijdens zittingen geen tijdrovend onderzoek te doen naar hun deskundigheid. Daarom kiezen rechters als er behoefte is aan forensisch onderzoek toch vaak voor 'de korte weg' naar het NFI.

Ook de nationale politie liet tijdens de hoorzitting doorschemeren dat ze in de toekomst vooral gebruik zal maken van de expertise van het NFI. Daarbij speelt een rol dat het NFI zijn doorlooptijden recentelijk sterk heeft verbeterd. In 'een enkel geval' zal de nationale politie nog wel budget hebben voor particuliere bureaus.

De bureaus maken zich ook zorgen over de oprichting van eigen laboratoria door de nationale politie. Daardoor dreigen ze nog meer werk kwijt te raken. Een woordvoerder van de politie reageerde tijdens de hoorzitting dat in de nieuwe 'vooronderzoekruimten' alleen maar gezocht wordt naar forensische sporen van het materiaal van het plaats delict. Vervolgens gaan die sporen voor de werkelijke analyse naar het NFI.

Verschillende partijen vreesden tijdens de hoorzitting dat deze werkwijze het gevaar van vervuiling van bewijsmateriaal oplevert. Volgens Eikelenboom van IFS is er ook een risico dat door de voorselectie in de politielaboratoria forensische sporen helemaal verdwijnen. Kamerlid Ard van der Steur (VVD) vroeg of het toch niet beter is om bewijsmateriaal rechtstreeks naar het NFI of de andere bureaus te zenden. De politiewoordvoerder bezwoer hem echter dat er geen fouten gemaakt zullen worden in de 'vooronderzoekruimten'.

NIEUW

Innovatief legal expertsysteem voor overnames

Voor een overname haalt u alles uit de kast. Actuele modellen, bijgewerkte checklists, wijzigingen in wet en regelgeving en de laatste jurisprudentie: alles komt ter tafel. U laat niets aan het toeval over. SmartDox loodst u aan de hand van een interactieve en intelligente checklist door het hele proces. Zodat, wanneer u de deal kunt sluiten, er slechts één druk op de knop nodig is om de juiste overeenkomsten en documenten te genereren.

Close deal. Met SmartDox M&A bent u zeker van uw zaak.

Houd zelf de controle

Met Kluwer SmartDox M&A heeft u controle over het gehele proces van een overname, vanaf de eerste vraag van uw cliënt tot de definitieve ondertekening

Altijd zeker van uw zaak

Met Kluwer SmartDox M&A ziet u niets over het hoofd, wordt iedere vraag gesteld en is alle content beoordeeld door een deskundige redactie

Bespaar kostbare tijd

Kluwer SmartDox M&A faciliteert alle te nemen stappen: u werkt efficiënter

www.Kluwer.nl/SmartDox/M&A

Expert in juridische contracten

 Kluwer
a Wolters Kluwer business

SmartDox
Mergers & Acquisitions

‘Als de macht het recht heeft, verliest het recht zijn macht’

Het heeft een jaar of zeventig geduurd, maar nu is het er dan toch: een gedenkteken in het Haagse Paleis van Justitie voor tijdens de Tweede Wereldoorlog omgekomen advocaten. ‘Juist in deze crisistijd moeten we de geschiedenis herdenken.’

Tekst: Olga van Ditzhuijzen

In de hal van de rechtbank was een groot aantal belangstellenden aanwezig voor de onthulling van het nieuwe kunstwerk, dat de herinnering levend moet houden aan 23 Haagse advocaten die omkwamen in de Tweede Wereldoorlog. Het gedenkteken vult een jarenlange omissie: pas twee jaar geleden werd opgemerkt dat Den Haag bijna als enige arrondissement niet voorzag in een oorlogsmonument voor ontvallen confrères. In totaal stierven in Nederland tijdens de Tweede Wereldoorlog 137 advocaten, onder wie 108 Joodse.

Triviale bezwaren

Aanleiding van de ontdekking was het boek *Smalle marges. De Nederlandse advocatuur in de Tweede Wereldoorlog*, waarin historicus Joggli Meihuizen in 2010 nauwkeurig de rol van advocaten in oorlogstijd had onderzocht. ‘Met het schaamrood op de kaken’ moest de Haagse deken destijds bij de boekpresentatie constateren dat de oproep om oorlogspaquettes aan te brengen in de Hofstad in de vergetelheid was geraakt. In het boek van Meihuizen wordt uitgebreid uit de doeken gedaan hoe plannen voor een gedenkplaat of glas-in-loodraam in het Paleis voor Justitie verdwenen door triviale bezwaren van de Rijksgebouwendienst en inhoudelijke onenigheid (de vraag wie als slachtoffer van oorlog en bezetting moest worden aangemerkt, bleek in sommige gevallen moeilijk te beantwoorden) – ‘en dat terwijl de stad zich graag presenteert als de internationale stad van Vrede en Recht,’ aldus Meihuizen. Een oproep van de historicus

De Haagse deken Bas Martens assisteert Judith Belinfante met de onthulling

Foto: Janne Tuijman

om deze misser te herstellen, leidde snel daarna tot de beslissing van de Haagse Orde om een Commissie Gedenkteken in te stellen, onder leiding van oud-deken Wybe Taekema. De Haags-Amerikaanse kunstenaar Rachel Bacon werd bereid gevonden een ontwerp te maken.

De broodnodige sterke advocatuur

De in november afgezwaaid Haagse deken Ernst van Win hield een toespraak over lessen uit de Tweede Wereldoorlog. ‘Als de macht het recht heeft, verliest het recht zijn macht.’ Over een foto uit 1933 in het boek van Meihuizen, waarop een advocaat met een schandbord om zijn nek op blote voeten door de straat wordt geleid, zei hij: ‘Hij deed alleen zijn werk, als advocaat voor zijn in preventieve hechtenis opgenomen Joodse cliënten.’ Het is lang geleden, maar ‘opdat we niet vergeten’ is nooit te laat, benadrukte Van Win. Volgens hem is er

misschien juist nu behoefte aan gedenken: sinds de recessie begon in 2008 is de opkomst van extreemrechtse partijen in Europa toegenomen en ook in Nederland staan mensenrechten onder druk met de politieke roep om meer repressie en opsporingsmogelijkheden. ‘Opdat we niet vergeten dat een sterke advocatuur broodnodig is voor een beschaafde democratische rechtsstaat,’ besloot Van Win.

Het kunstwerk aan de wand is een lange lijst waar de namen van 23 advocaten herhaald staan in steeds vager wordende letters. Kunstenaar Rachel Bacon bracht op een lang vel papier een laag grafiet aan en tekende met een gum de letters in. Judith Belinfante, kleindochter van één de herdachte advocaten en oud-directeur van het Joods Historisch Museum verrichtte de officiële onthulling van het kunstwerk. ‘Dit teken geeft hun bestaan weer terug aan hun families en aan de professionele wereld.’

Ondernemende Advocaat

ISABEL KNOOP, 41 JAAR,
ARBEIDSRECHTADVOCAAT,
MOEDER, POLITICA
& ONDERNEMER

Sdu laat ondernemende advocaten uitblinken.

Naast zelfstandig arbeidsrechtadvocaat is Isabel Knoop actief in de lokale politiek en verzorgt zij haar drie kinderen. Reizen doet ze met het openbaar vervoer. Ondernemende Advocaat van Sdu Uitgevers raadpleegt zij dagelijks. Met Ondernemende Advocaat worden advocaten ondernemers. U beheerst alle facetten van het vak en gebruikt alleen dat wat voor u

van toepassing is. Ondernemende Advocaat is een uitgebreid palet waar u, naast het vinden van de beste content, de meest relevante pakketten, opleidingen en tools, ook kennis kunt delen. Een nieuwe manier van denken, werken en ondernemen. Isabel kan zo het ondernemerschap moeiteloos combineren met haar drukke bestaan.

Zitten ondanks appel kostbaar

Van alle maatregelen die in het regeerakkoord staan, roept de directe tenuitvoerlegging van celstraffen, ook al is hoger beroep ingesteld, de meeste discussie op. Deze aanpak zou in strijd zijn met het onschuldvermoeden uit het Europese mensenrechtenverdrag. Maar advocaat David Hein wijst ook op de kosten.

Tekst: Lex van Almelo

‘Straffen van meer dan twee jaar in eerste aanleg worden direct geëffectueerd, ook al wordt er hoger beroep aangetekend. Bij een delict met slachtoffers geldt dit bij straffen van meer dan een jaar.’ Deze zinnen uit het regeerakkoord stuiten aanhangers van de rechtsstaat tegen de borst en zo ook advocaat David Hein (Korvinus Van Roy & Zandt). Maar aan de principiële bezwaren tegen de maatregel voegt hij twee praktische argumenten toe. Het eerste is dat het OM straks een prikkel mist om voortvarendheid te betrachten. Nu is die prikkel er wel, omdat het gerechtshof – totdat de zaak inhoudelijk wordt behandeld – moet toetsen of het voortduren van de voorlopige hechtenis rechtmatig is, zegt Hein. ‘Maar als de verdachte toch gewoon zijn straf uitzit, vervalt die toetsing en kijkt er pas weer een rechter naar de zaak als het hoger beroep dient.’

Het tweede praktische argument, aldus Hein, zijn de kosten. ‘De wet geeft een ex-verdachte, wiens zaak geëindigd is zonder oplegging van straf, een schadevergoeding van tachtig euro voor elke dag dat hij ten onrechte in detentie heeft gezeten.’

Uit cijfers van het CBS blijkt dat de Staat vorig jaar 5628 verzoeken om schadevergoeding heeft gehonoreerd voor in totaal 11,5 miljoen euro; gemiddeld 2046 euro per verzoek.

Hein: ‘Ik verwacht dat de schadevergoedingsverzoeken exponentieel zullen

stijgen, omdat meer mensen worden gedetineerd voordat hun straf definitief is. Een jaar onterechte detentie kost de staat 29.200 euro schadevergoeding. Dat wordt dus een kostbare zaak.’

En dan heeft Hein het nog niet over de 217 euro die de detentie van een volwassene elke dag kost. ‘De kosten zijn voor mij niet het belangrijkste argument om

**Dat
geëxecuteerden
hun eigen kogel
moeten betalen, is
overdreven**

tegen de maatregel te zijn. Maar ik vind wel dat dit voorstel door de kostenstijging een verkeerd signaal afgeeft nu er bezuinigd moet worden op justitie.’

Heidens karwei

Dat de kosten omhoog gaan omdat er meer celcapaciteit nodig is en er vaker schadevergoedingen moeten worden betaald aan ex-verdachten, erkent een woordvoerder van het ministerie van Veiligheid en Justitie. Hoe hoog die precies zijn, zegt hij niet te weten, maar aangenomen wordt dat de opstellers van het regeerakkoord wel een afweging hebben gemaakt. Te zijner tijd zullen de precieze

kosten samen met het wetsvoorstel voorgelegd worden aan de Tweede Kamer. Het WODC heeft nog geen opdracht gekregen om die kosten te onderzoeken en heeft die kosten in het verleden nooit onderzocht.

Onderzoeker Gerard Paulides van de Raad voor de Rechtspraak heeft een poging gedaan om de kosten in kaart te brengen. Maar bij gebrek aan actuele cijfers zijn er volgens hem geen accurate uitspraken over te doen. ‘Je zou daarvoor de dossiers van verdachten moeten onderzoeken die in eerste aanleg tot een (deels) onvoorwaardelijke vrijheidsstraf zijn veroordeeld en in hoger beroep een lagere of geen vrijheidsstraf kregen opgelegd. En dan weet je nog niet hoeveel duurder een volle cel is dan een lege. Al met al is het een heidens karwei om het uit te zoeken.’

Eigen kogel betalen

Volgens de woordvoerder van Veiligheid en Justitie wordt de maatregel hoe dan ook ingevoerd, omdat die nu eenmaal in het regeerakkoord staat. Kennelijk spelen de kosten geen rol; of het moet zijn dat de extra uitgaven worden gecompenseerd door twee andere maatregelen uit het regeerakkoord. Er komt namelijk een eigenbijdrageregeling voor gedetineerden, terwijl de kosten van het strafproces ‘waar mogelijk’ worden verhaald op de daders. Dat geëxecuteerden hun eigen kogel moeten betalen, is overdreven. Maar daders en veroordeelden betalen straks wel een deel van het kruit dat verschoten is op onschuldigen.

L4L

Pleidooi voor solidariteit bij Internationale dag voor de mensenrechten

Advocaten, rechters en aanklagers moeten de handen ineenslaan om de mensenrechten beter tot hun recht te laten komen, vindt Gabriela Knaul, Speciaal Rapporteur bij de Verenigde Naties voor de Onafhankelijkheid van rechters en advocaten.

Tekst: Tatiana Scheltema

Deze prikkelende stelling moest in het gezelschap van overwegend advocaten en rechters even bezinken. Zijn aanklagers niet vaak juist degenen die zich lenen voor het schenden van mensenrechten in opdracht van dictatoriale regimes?

Knaul was de speciale gast tijdens de themamiddag die zusterorganisaties Judges for Judges en Lawyers for Lawyers organiseerden ter gelegenheid van de Internationale Dag voor de Mensenrechten bij advocatenkantoor Kennedy van der Laan in Amsterdam. De Braziliaanse Knaul werd in 2009 benoemd tot Speciaal Rapporteur; onlangs werd haar mandaat voor nog eens drie jaar verlengd. In 2012 heeft zij ook gerapporteerd over de onafhankelijke positie van aanklagers wereldwijd.

Foto's: Cor Mooij

De boodschap van Knaul was dan ook minder onberaden dan die op het eerste gezicht leek. Een belangrijke voorwaarde voor de eerbiediging van mensenrechten is een integer proces waarbij alle actoren binnen dat proces onafhankelijk opereren, meent Knaul: 'Advocaten, rechters en aanklagers zijn de drie actoren binnen het rechtssysteem. Door gezamenlijk op te trekken, kunnen zij het systeem beschermen tegen ongewenste inmenging van buitenstaanders, bijvoorbeeld de overheid. Daarom is het belangrijk dat er tussen deze drie partijen een dialoog op gang komt en dat zij respect opbrengen voor de positie van de ander.'

Bedreiging en intimidatie van rechters en advocaten vormen de rode draad in de werkzaamheden van organisaties als J4J en L4L. Na een interview met rechter

Peter Ingelse (J4J) en advocaat Alice Krispijn (L4L) over hun gezamenlijke missie naar Colombia complimenteerde Knaul het werk van L4L en J4J. 'De impact van zo'n missie is groot en de morele steun is voor bedreigde advocaten enorm belangrijk,' zei zij.

Knaul is voor haar werk in belangrijke mate afhankelijk van rapporten van beide organisaties en het belang ervan voor haar mandaat kan niet worden onderschat. Daarnaast krijgt ze klachten van individuele klagers. 'Het is soms frustrerend dat ik daar niet direct op kan reageren, maar alleen de overheden waar het om gaat kan aanspreken' aldus Knaul.

Ik ben 12

en heb behoefte aan een pensioen met een makkelijke administratie

Ontdek Het Nieuwe Pensioen van De Goudse

Duidelijk. Efficiënt. En voor alle bedrijven vanaf 1 medewerker

De Goudse biedt oplossingen voor elke ondernemersleeftijd.

Je wilt geen administratief gedoe. De Goudse begrijpt dat en introduceert daarom Het Nieuwe Pensioen.

Dat is een collectief pensioen voor alle bedrijven vanaf 1 medewerker.

Waarbij wijzigingen eenvoudig doorgegeven worden via een online portaal.

Kijk op www.hetnieuwepensioen.nl of vraag het je verzekeringsadviseur.

De Goudse helpt ondernemers verder.

de Goudse

Foto's: Ronald Brokke

Toezicht advocatuur

Nog geen gelopen race

De drang van politici om meer grip te krijgen op wat zich achter het verschoningsrecht van advocaten afspeelt, is niet nieuw. Daadwerkelijk ingrijpen wel. Als het aan staatssecretaris Teeven ligt, wordt een College van Toezicht bestaande uit niet-advocaten, eindverantwoordelijk voor het toezicht op de advocatuur. Maar kamerleden zijn kritisch.

Tekst: Tatiana Scheltema

‘Ok de meest perfecte gedragsregels behoeden de advocaat niet voor uitglippen bij de eierendans, die hij dagelijks uitvoert,’ schreef de Amsterdamse advocaat mr. H. G. Stibbe in 1979 in het *Advocatenblad*. Aanleiding voor zijn verzuchting vormden de nieuwe gedragsregels voor de advocatuur, die de daarvoor geldende ‘Ereregels’ moesten vervangen. Iedere tien jaar was het raak. ‘De nieuwe regels zijn bruikbaar, zoals ook de vorige bruikbaar waren en zoals ook de volgende, naar ik vertrouw, bruikbaar zullen zijn.’

Maar rond de eeuwwisseling vroeg de discussie over de gedragingen van de advocaat toch om een nieuwe benadering. Het aantal leden van de balie was meer dan vervijfvoudigd ten opzichte van de drie decennia ervoor: van 2063 in 1970, tot 11.033 in 2000. De komst van de grote Angelsaksische kantoren, de opkomst van de sociale advocatuur en de emancipatie van de strafrechtadvocatuur hadden de balie onherkenbaar veranderd, en zowel toezicht op de advocatuur als de beroepsopleiding van de Orde waren achtergebleven.

Toenmalig landelijk deken Marek Guensberg maakte zich er ernstig zorgen over, dat het tot dan toe heilige verschoningsrecht van de advocaat onder druk kwam te staan. Het aureool van luxe van flamboyante strafpleiters – opzichtige gouden horloges, rondrijden in poenerige auto’s – straalde af op de hele advocatuur. Het wekte de verdenking dat er in deze sector wel heel wat witgewassen zou worden.

Hans Hertoghs
‘Ik ben vele malen naar de Belastingdienst gestapt met de mededeling: “Goed nieuws, ik kom geld brengen!”’

Een maatschappelijke Orde

Het was de Orde zelf die bij brief van 8 maart 2004 aan de vaste commissies van Binnenlandse Zaken en Justitie aandrang op een ‘fundamenteel debat over de rol en de positie van advocaten in het Nederlandse rechtssysteem.’ De brief noopte PvdA-kamerlid Klaas de Vries tot een motie waarin hij minister Donner vroeg om een diepgaande analyse van de advocatuur in de rechtsstaat anno 2004. Maakten advocaten, die weliswaar juridisch getinte maar in wezen bedrijfsmatige adviezen uitbrachten, terecht aanspraak op dezelfde privileges als de procesadvocaat? Wat betekende de internationalisering van de advocatuur, hoe was de toegang tot rechtshulp voor particulieren geregeld? En hoe functioneerde het toezicht, en het klacht- en tuchtrecht eigenlijk?

Een commissie onder leiding van Peter van Wijmen, voormalig CDA-kamerlid, advocaat en staatsraad in buitengewone dienst, ging aan de slag en presenteerde

op 24 april 2006 het rapport *Een maatschappelijke Orde*. Hierin werd een zestal advocatuurlijke kernwaarden benoemd: onafhankelijkheid, partijdigheid, deskundigheid, betrouwbaarheid, integriteit en publieke verantwoordelijkheid voor een goede rechtsbedeling. Over deze laatste kernwaarde barstte onmiddellijk een felle discussie los. Het is mooi meegenomen als met het optreden van de advocaat ook het publieke belang is gediend, vonden critici onder wie bijvoorbeeld Floris Bannier, maar de eerste zorg van de advocaat is toch echt zijn cliënt. Een ander idee van de commissie was om een Regelgevende Raad voor de Advocatuur in te stellen.

Ook dit idee stuitte op felle weerstand. De Utrechtse strafrechtadvocaat Dian Brouwer schreef een snerpend stuk in *NRC Handelsblad* waarin hij herinnerde aan de *werdegang* van de strafrechtadvocatuur in het Derde Rijk: ‘De eerste en belangrijkste stap daartoe was het creëren van de bevoegdheid om van overheidswege regels te stellen aan de toelating tot de balie en de beroepsuitoefening. (...) Het voorbeeld toont aan dat de onderwerping van (strafrecht)advocatuur aan rechtstreeks of indirect overheidsgezag de weg opent voor beïnvloeding van de balie door diezelfde overheid. Die inmeniging kan bepaald onwenselijke gevolgen hebben.’

Onsportief

Noch de Regelgevende Raad, noch de zesde kernwaarde haalden de eindstreep. Toch lijken beiden in het nu voorliggende wetsontwerp teruggekeerd in de gedaante van het College van Toezicht. Naast het uitzetten van landelijk beleid

Ludwijn Jaeger
 ‘Is het de bedoeling dat Justitie in mijn dossiers komt kijken hoe het zit?’

voor de plaatselijke dekens, wordt de belangrijkste taak van het College het toezicht houden op de naleving van de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme (Wwft). Deze wet geldt voor alle zakelijke dienstverleners, maar advocaten kunnen zich op hun verschoningsrecht beroepen als de advisering gericht is op bijstand aan de cliënt in rechte. De beoordeling daarvan is aan de advocaat zelf, tot ongenoegen van het Bureau Financieel Toezicht (BFT).

Een directe aanval op dat verschoningsrecht kwam in 2005. De Bredase advocaat-belastingkundige Hans Hertoghs werd in het kader van een WID/MOT-onderzoek gesommeerd inzage te

geven in zijn dossiers. Hertoghs is specialist op het gebied van de zogeheten fiscale inkeerregeling, die mensen de mogelijkheid biedt hun zwarte vermogen alsnog op te geven, zonder beboet te worden.

‘Kort na de oorlog was het helemaal niet zo gek dat je je spaargeld parkeerde in Zwitserland,’ vertelt Hertoghs. ‘Je moest het alleen wel aangeven. Ik ben vele malen naar de Belastingdienst gestapt met de mededeling: “Goed nieuws, ik kom geld brengen!”’

Deze praktijk wekte de argwaan van het BFT. Hertoghs diende een recente cliëntenlijst en een recente omzettelijst te overleggen, een ‘aantal specifieke dossiers, die wij ter plekke aan u kenbaar

zullen maken’ en ‘overige dossiers die zullen worden geselecteerd aan de hand van de omzet- en cliëntenlijst.’ Hertoghs weigerde, en beriep zich op zijn verschoningsrecht. ‘Ik heb toen overlegd met de deken, en gezegd: ik doe niets geheims of verkeers, maar gewoon wat ik moet doen als advocaat. Ik ben daar vrij radicaal in: mijn verschoningsrecht is verzegeld door een eed, die ik heel serieus neem.’

Daarop diende het BFT een klacht tegen hem in bij de Raad van Discipline; de eerste in zijn 38-jarige carrière als advocaat. ‘Ik heb dat maar beschouwd als een geuzentitel,’ zegt Hertoghs. ‘Maar leuk was het niet.’

Zowel de Raad, als later het Hof gaven Hertoghs gelijk: hij had zich terecht op zijn verschoningsrecht beroepen. Hertoghs: 'Directeur Folkert Winkel van het BFT reageerde nogal zuur. Hij zei in het *Financieel Dagblad*: "Dat interne toezicht werkt kennelijk niet, dan moeten we het maar afdwingen bij de politiek." Dat vond ik geen *good sport*.'

Meldplicht?

Dat Hertoghs in 2007 werd verkozen tot deken van Breda veranderde niets aan zijn principiële stellingname dat de geheimhoudingsplicht niet overdraagbaar is, en bracht hem in conflict met de landelijke

Orde, die sinds 2006 toezicht hield op de naleving van de Wwft- een politiek van 'pappen en nathouden' volgens Hertoghs, om het BFT op afstand te houden. De plaatselijke deken mandateerden het Wwft-deel van het toezicht aan de NOvA. Hertoghs trok zijn mandaat in, voorzover het ging om toezicht op de naleving van de Wwft.

Hertoghs: 'Als deken kun je in principe inbreken in het verschoningsrecht, en je advocaten tot de orde roepen. Maar als je die bevoegdheid delegeert of mandateert, is de geheimhouding niet meer gewaarborgd.'

Advocaat Ludwijn Jaeger uit Amsterdam ging nog een stapje verder dan Hertoghs: ook hij weigerde inzage in zijn dossiers, zelfs aan de deken. Het kwam hem op een dekenklacht te staan, en in goed overleg togen deken en Jaeger naar de Raad voor Discipline, en later naar het Hof. Op verzoek van de NOvA onderzochten Floris Bannier, Taru Spronken, Nathalie Fanoy en Jan Fermon daarop de grenzen van de afgeleide geheimhoudingsplicht van de lokale deken. Conclusie: de afgeleide geheimhoudingsplicht van de deken staat nergens omschreven, maar gelet op het systeem kan het niet anders zijn dan dat de deken een verschoningsrecht heeft.

Phon van den Biesen
'Principieel is er weinig licht tussen de manier waarop landen als China of Iran de advocatuur beteugelen middels een vergunningstelsel, en toezicht op de advocatuur waarbij de minister een vinger in de pap heeft.'

Jaeger haalde dus bakzeil, maar kan er wel mee leven: ‘Mits het goed geregeld is. En dat is het nu niet.’

Ook Jaeger is ervan overtuigd dat hij zich heeft gedragen zoals het een goed advocaat betaamt. ‘Naar mij mogen ze kijken, ik mag getoetst worden. Het venijnige van het Wwft-toezicht is dat het niet gaat om mijn functioneren als advocaat, maar om een bepaald maatschappelijk belang: het tegengaan van witwassen. Dat brengt je al veel sneller op gespannen voet met je geheimhoudingsplicht ten opzichte van je cliënt. Ik heb ook allerlei dossiers in mijn kast hangen waarin wordt witgewassen. Anders zou Justitie ook geen strafzaak kunnen beginnen. Maar is het dan de bedoeling dat Justitie in mijn dossier komt kijken hoe het zit? Zou ik dan een meldplicht hebben, terwijl het om een strafzaak gaat?’

Onderzoek toezichtstelsysteem

Toch moest er iets gebeuren. Eind 2009 vroeg de Orde Arthur Docters van Leeuwen om het toezichtstelsysteem te onderzoeken. De voormalige super-PG zag aanvankelijk wel wat in een externe toezichthouder zoals het BFT, maar kwam daarop terug. Begin 2010 presenteerde Docters zijn rapport: *Het bestaande is geen alternatief*. Het huidige stelsel kende weliswaar problemen en diende op alle fronten te worden gemoderniseerd en geüniformeerd, maar ernstige misstanden die extern toezicht door de staat zouden rechtvaardigen, was hij niet tegengekomen. Docters adviseerde om een onafhankelijke ‘wijze persoon’ jaarlijks te laten rapporteren over het functioneren van het dekenale toezicht en daarnaast ook aanbevelingen te laten doen.

Die wijze werd gevonden in de persoon van Rein-Jan Hoekstra, oud-staatsraad en voormalig topambtenaar. ‘De goede uitoefening van het beroep van de advocaat is een publiek belang,’ zegt hij. ‘Maar Den Haag heeft de neiging om op alle fronten in de maatschappelijke organisatie de eigen verantwoordelijkheid van een beroepsgroep te wantrouwen. Dat is niet altijd terecht. Je moet altijd analyseren: wat is noodzakelijk? Is er echt een

Rein-Jan Hoekstra ‘Is er echt een probleem waarbij iets nieuws – extern toezicht – een oplossing naderbij zal brengen?’

probleem waarbij iets nieuws - extern toezicht - een oplossing naderbij zal brengen? Of kan de beroepsgroep het ook zelf, als ze de zaken goed op een rijtje brengt?’

Concrete aanleiding van het plan

Het wetsvoorstel met de toezichtplannen van Teeven ligt nu bij de kamer, maar of de staatssecretaris het in de huidige vorm door het parlement krijgt, is maar zeer de vraag. Kamerleden zijn niet zozeer bezorgd over de structuur van het huidige stelsel, maar over de kwaliteit van de advocatuur, blijkt uit de schriftelijke reacties op het wetsvoorstel op 6 december van dit jaar. Vooral de VVD hamert op de invoering van kwaliteitsverbeterende maatregelen, zoals een strengere selectie aan de poort, verplicht lidmaatschap van een specialistenvereniging, en het beperken van het aantal rechtsgebieden waarin een toegevoegde advocaat werkzaam mag zijn.

De vraag die vrijwel alle fracties bezighoudt, is welke concrete aanleiding zo’n drastische ingreep rechtvaardigt. Die vraag werd ook al opgeworpen door de Hoge Raad, de Raad van State, en de Raad voor de Rechtspraak - alledrie reageerden uiterst kritisch op het wetsvoorstel van Teeven. ‘Een stelsel van toezicht zal aan het vereiste moeten voldoen dat het beïnvloeden van advocaten vanuit de overheid uitsluit,’ schrijft de Raad voor de Rechtspraak in haar advies, en ‘De voorgestelde rol van de Minister van Veiligheid en Justitie ten aanzien van de benoeming, schorsing en het ontslag van de leden van het college van toezicht en zijn rol bij de

vaststelling van de begroting van dat college biedt teveel ruimte voor ongewenste beïnvloeding door de overheid.’

Het is wél goed dat de geheimhoudingsplicht van de advocatuur nu eindelijk eens goed wordt geregeld, zegt voorzitter van de Raad Erik van den Emster. ‘Maar kijk nu eerst eens even naar de voorstellen die zijn gedaan door de Orde. Voer die eerst in, en kijk of dat het gewenste resultaat geeft. Als het niet werkt kun je altijd nog kijken of je niet toch moet ingrijpen.’

Belang van zelfregulering

De Raad verwijst daarbij naar een resolutie van het Europese Parlement uit 2006, waarin het belang van zelfregulering van de balie wordt benadrukt, en naar de VN *Basic Principles on the Role of Lawyers*, ook wel bekend als de *Havana Principles*, die (principe 24) stellen dat advocaten zich beroepsmatig moeten kunnen verenigen in een eigen organisatie, waarvan het bestuur gekozen wordt door advocaten en zonder inmenging van buitenaf.

‘Principiële bezien is er weinig licht tussen de manier waarop landen als China of Iran de advocatuur beteugelen middels een vergunningstelsel, en het organiseren van toezicht op de advocatuur waarbij de minister een vinger in de pap heeft,’ zegt Phon van den Biesen, voorzitter van de stichting Advocaten voor Advocaten. In 1987 was hij mede-oprichter van de Vereniging Sociale Advocatuur Nederland, en in die hoedanigheid destijds fel tegenstander van het plan om de sociale advocatuur onder te brengen in een contractenstelsel: dat bood de overheid immers de mogelijkheid om kritische advocaten te weren door het fixeren van contracten of het stellen van prioriteiten ten aanzien van bepaalde rechtsgebieden.

Volgens Van den Biesen is het ondenkbaar dat het wetsvoorstel in de huidige vorm aan Europese normen voldoet. ‘Notabene het Europese Hof in Luxemburg sprak zich in de Akzo-zaak zeer principiële uit over de positie van de advocaat: hij is een “*officer of the court*” en om die reden moet zijn onafhankelijkheid absoluut zekergesteld zijn.’

Cursusagenda

www.sdujuridischeopleidingen.nl

Datum	Cursus	Locatie	NOvA	Kosten
20 december	Dag van het Bouwrecht*	Breukelen	5 PO	€ 595,-
20 december	Sportrecht**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
20 december	Economisch rendabel kantoor o.b.v. toevoegingen**	Tilburg	4 PO	€ 545,-
17 januari	De terechtzitting in het arbeidsrecht***	Breukelen	7 PO bv	€ 695,-
18 januari	Alimentatierecht**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
24 januari	Start 4-daagse basisopleiding Personen- en familierecht*	Capelle a/d IJssel	23 PO	€ 2250,-
25 januari	LSA Symposion	Scheveningen	4 PO	€ 510,-
28 januari	Praktisch omgaan met Wob-verzoeken*	Utrecht	4 PO	€ 575,-
6 februari	Appartementsrecht**	Tilburg	6 PO	€ 695,-
6 februari	Beter omgaan met de zieke werknemer**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
7 februari	Reorganisatie**	Breukelen	4 PO	€ 575,-
19 februari	De nieuwe RC**	Breukelen	5 PO	€ 675,-
22 februari	Koop van onroerende zaken**	Breukelen	5 PO	€ 675,-
25 februari	IPR Vermogensrecht in stappenplannen*	Breukelen	6 PO	€ 695,-
26 februari	Voorlopige hechtenis**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
28 februari	Actualiteiten Huwelijksvermogensrecht*	Breukelen	5 PO	€ 675,-
28 februari	Letselschade: tips en strategieën*	Breukelen	6 PO	€ 695,-
28 februari	Sociaal Verzekeringsrecht 2013**	Breukelen	4 PO	€ 575,-
4 maart	Actualiteiten Erfpacht- en opstalrecht*	Breukelen	4 PO	€ 575,-
4 maart	Personen- en familierecht voor mediators (4 dgn)	Breukelen	23 NMI 1a	€ 2250,-
5 maart	Trends in outsourcing**	Breukelen	4 PO	€ 575,-
8 maart	Huurrecht*	Breukelen	5 PO	€ 675,-
8 maart	Opzet en schuldverweren in het strafrecht***	Breukelen	6 PO	€ 695,-
8 & 29 maart	Schadevaststelling bij ondernemers met letsel**	Utrecht	12 PO	€ 1190,-

Kijk voor het complete en actuele aanbod op
www.sdujuridischeopleidingen.nl

Sdu JURIDISCHE
OPLEIDINGEN

‘Echt altruïstisch bijdragen moeten we nog leren’

Een zoektocht onder Nederlandse advocatenkantoren naar het steunen van goede doelen geeft een gevarieerd beeld. Van bekende, grote doelen tot lokale initiatieven: advocaten zijn betrokken én genereus.

Tekst: Annemarie van de Weert

Kantoor: Kennedy Van der Laan
Hoeveel: jaarbudget mvo-commissie
57.500 euro
Waarom: 'Wij hebben vanaf de oprichting oog voor mens en maatschappij.'

‘Maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt erg belangrijk gevonden binnen Kennedy Van der Laan,’ aldus Maurits Bos, advocaat ondernemingsrecht. ‘Dit heeft zowel intern in de organisatie zijn weerslag, door bijvoorbeeld de mogelijkheid van

parttime en flexibel werken voor iedereen, het verstrekken van biologisch eten en een Co₂-neutraal kantoorpand, maar ook extern. Er zijn allerlei initiatieven die vanuit de speciale mvo-commissie of vanuit individuele werknemers worden opgezet. Goede doelen bepalen wij met zijn allen door te brainstormen. Momenteel staat de kunst een beetje onder druk, dus daar doen we nu veel aan. Er is een aantal initiatieven waar we al lang mee samenwerken. Het moet bij het kantoor passen; *whatever that may be.*’

Weekendschool

De filosofie van het kantoor is vooral dat de werknemers zich persoonlijk inzetten voor de maatschappij. Zo wordt naast de jaarlijkse deelname aan het Amsterdam Diner voor Stop Aids Now! door het kopen van een ‘tafel’, ook vrijwillig meegewerkt in de bediening. Het kantoor neemt daarnaast deel aan de IMC weekendschool en JINC, beide initiatieven om kinderen uit economisch zwakkere wijken een kijkje in de keuken te geven van een advocatenkantoor.

ANBI

Organisaties die erkend zijn als Algemeen Nut Beogende Instellingen (ANBI) zijn volledig vrijgesteld van schenkbelasting en erfbelasting. Kijk op www.anbi.nl voor een overzicht van de goede doelen die ANBI zijn.

Ook treden collega's op als mentor voor scholieren en studenten voor het project Giving Back. 'Maar we leveren ook bestuursleden voor de kinderboerderij in het Westerpark,' vertelt Bos. 'Ik ben ervan overtuigd dat deze insteek mensen aantrekt die dit belangrijk vinden. En collega's die dit wellicht nog niet direct zo voelden, zullen wellicht getriggerd worden zelf ook mee te doen door de aandacht die het kantoor en diverse collega's eraan besteden. Maar het wordt niet opgelegd. Als je er niks mee hebt, hoef je je er niks van aan te trekken.'

Opt-out systeem

Bos benadrukt: 'Sponsoring is nooit altruïstisch. Je ziet dan ook dat aandacht voor duurzaamheid erg hip lijkt te zijn op het moment. Maar of het nou voortkomt uit marketingoverwegingen of niet, *so be it*. Als het maar gebeurt! Het gaat dan wel om net iets meer doen dan het invoeren van bijvoorbeeld dubbelzijdig kopiëren. Echt altruïstisch bijdragen, lijkt iets wat we in Nederland nog een beetje moeten leren. Hollanders zijn misschien nog steeds van nature wat gierig. In Angelsaksische landen lijken ze daar minder moeite mee te hebben. Daar is het niet vreemd als je automatisch op je restaurantrekening de melding krijgt dat er één à twee procent op het totaalbedrag bijgeteld wordt voor schenking aan een goed doel. Dat werkt dan vervolgens met een opt-out systeem: als je het niet wilt, kun je dat aangeven, maar niemand doet dat. Zoiets hoef je in Nederland denk ik nog echt niet te proberen.'

Organisatie: Damsté Foundation
Bedrag: 1 procent van de jaaromzet
Waarom: 'We staan hier midden in de regio, in de maatschappij'

'Laten we er niet omheen draaien. Wij halen onze boterham uit de maatschappij,' aldus Jan Schutrups, advocaat Vastgoed en Overheid en voorzitter van het dagelijks bestuur van Damsté Advocaten en Notarissen in Enschede en Almelo. 'De maatschappij vraagt ook weer wat terug. Hoe vaak wij de afgelopen jaren werden benaderd door goede doelen die letterlijk vragen om geld; dat is niet kinderachtig. Daar-

om hebben we besloten om giften en donaties zoals voor de Stichting Kika, Twentsewens Ambulance, Villa Joep en de Voedselbanken Twente, maar ook specifieke maatschappelijk verantwoorde activiteiten in onze begroting op te nemen. Het resultaat is de Damsté Foundation.'

Verkeerd signaal

'Een belastingaspect zit er wel aan,' geeft Schutrups toe, die tevens voorzitter is van de foundation. 'En het is ook wel een verkooppunt; iets wat goed staat.' Toch is het in 2001 opgerichte Nederlandse advocatenkantoor één van de weinige die er

beleid van hebben gemaakt. 'Wij moeten ook wel kunnen verantwoorden waarom wij soms nee zeggen,' is het antwoord.

'Daarom voeren we ook al zes jaar een pr-beleid en hebben we sinds twee jaar een marketing- en communicatiemanager. Daar hoort dan ook bij dat je goede doelen rubriceert. Zo stelde een revali-

Fiscaal gunstig

De Belastingdienst heeft bepaald dat schenkingen aan goede doelen aftrekbaar zijn voor de inkomsten- of vennootschapsbelasting. Een gunstige vorm is de zogeheten lijfrenteschenking; een periodieke uitkering (die eindigt bij het overlijden van de schenker) van minimaal vijf termijnen (jaren) die onder voorwaarden aftrekbaar is voor de schenker in de inkomstenbelasting. Deze schenking moet dan wel zijn vastgelegd in een notariële akte. Er is geen minimumbedrag om voor de aftrekbaarheid in aanmerking te komen. Het bedrag dat u gedurende vijf jaar schenkt, moet wel een vast bedrag zijn, te bepalen in de akte die u voorafgaand door de notaris laat opmaken.

datiecentrum in de regio onlangs voor om een reclamebord van ons te plaatsen langs het trainingsveld in ruil voor sponsorgeld. Toen hebben we besloten, dat wij wel dat geld betalen, maar geen bord met Damsté letselschade ernaast willen. Dat geeft nou net het verkeerde signaal.'

Rolstoelen voortduwen

Schutrups legt uit dat betrokkenheid van advocaten overigens altijd al aanwezig is. 'Je ziet vaak dat advocaten in bestuurtjes worden gevraagd. Raden van toezicht of in ons geval de supportgroep van FC Twente. Advocaten zitten in veel netwerken, dus van daaruit worden mensen benaderd. Op de sportschool vragen ze of je weet hoe het zit met de statuten. Het één grijpt in op het ander en natuurlijk heeft dat effect op je keuzes. Maar we doen ook letterlijk veldwerk. Een grote groep medewerkers gaat jaarlijks naar een verzorgingstehuis om rolstoeltjes voort te duwen. Ik vond het erg leuk om persoonlijke aandacht te kunnen geven. Dat geeft uiteindelijk misschien wel meer voldoening dan euro's storten. De lol was overigens wederzijds.'

Kantoor: ZENA Advocatuur B.V.
Bedrag: 5 procent van de jaaromzet
Waarom: 'Iedereen die genoeg heeft, moet een bijdrage leveren.'

'Privé zeggen mensen dat ze wel geld doneren, maar in de bedrijfspraktijk is het moeizaam te realiseren gezamenlijk een goed doel te steunen, is mijn ervaring,' aldus Sabine Mulder. Zij richtte in 2012 haar eigen arbeidsrechtelijk nichekantoor op in het Gelderse Vierakker. 'Zelfs het steunen van de stichting Advocaten voor Advocaten, helderder kun je het niet hebben in je beroepsgroep, doet maar een handjevol kantoren.

Nu ik alleen ben, doneer ik vijf procent van mijn omzet en dat blijkt toch wel veel geld te zijn. In elk geval meer dan ik met mijn oude kantoor (CENS Advocaten in Rotterdam, *red.*) ooit concreet heb uitgegeven. Nou goed, dan heb ik nu dus lekker veel te verdelen. Alleen moet ik er dan nog wel één of twee doelen bij gaan halen, want nu krijgen de drie door mij uitgekozen doelen ineens best veel geld. Ik moet nog ontdekken hoe het zit met de omvang van hun begroting om te kijken wat reëel is.'

Foto: Sunny Gardeur

Uilenkast

De van oorsprong Rotterdamse advocaat is wat betreft haar donatiebeleid voor *low profile*. 'Ik stort geld liever enigszins anoniem. Het was toevallig dat de stichting Uilenwerkgroep in onze kantoortuin een uilenkast ging plaatsen. Die heren van de stichting waren zó bevrogen en gepassioneerd en vertelden dat door allerlei oorzaken veel vogels het lastig hebben. Dat werkt erg aanstekelijk, dus besloot ik de natuur een handje te helpen.

Sinds ik op het "platteland" woon, leer je het boerenland een stuk beter kennen, begrijpen en waarderen. Later zagen de

mannen mijn naam op de gevel en begrepen ze dat ik het was geweest die geld had gestort. Ze waren blij verrast. Ik word door de *locals* natuurlijk toch gezien als een stadsmens.'

Klein steunen

Naast doneren, verstrekt ZENA Advocatuur ook een zogeheten microkrediet aan ZeroKap en een 'lening-met-rente-in-natura', dat wil zeggen brood aan de biologische bakkerij Driekant voor een nieuwe chocolaterie. 'Deze lokale Zutfhense bakkerij neemt mensen aan die (nog) geen aansluiting vinden bij de regu-

liere arbeidsmarkt en weet zo commercieel succes te combineren met praktijkopleidingen. Ik vind dat je als goed draaiende onderneming, zeker in tijden dat anderen het mogelijk minder goed hebben, een maatschappelijke bijdrage moet leveren. Je kunt dan kiezen tussen grote goede doelen, maar die krijgen genoeg. De kleinere goede doelen hebben het, denk ik, een stuk lastiger. Daarom is mijn eerste uitgangspunt: klein steunen. Los van dit alles schenkt het mij ook gewoon plezier om dit geld wat ik best kan missen aan instanties te doneren die er wat mee doen waar de omgeving hopelijk beter van wordt.'

Angelsaksische erfenis

Bij de grotere internationale kantoren als Freshfields, Clifford Chance, Baker McKenzie en Allen & Overy zie je dat hun goodwill programma's over het algemeen

zijn opgelegd door de buitenlandse moederbedrijven met een Angelsaksische bedrijfscultuur.

In het Verenigd Koninkrijk en de Verenigde Staten is het namelijk standaard dat commerciële bedrijven iets (terug) willen doen voor de samenleving

met het idee dat zonder, zij ook niet zouden bestaan. Hoe serieus het verschijnsel is in de UK en de US, mag blijken uit het feit dat daar diverse onderscheidingen bestaan voor pro bono werk. De vrijwilligersactiviteiten worden ook actief openbaar gemaakt,

want vanzelfsprekend is het niet slecht voor het kantoorimago.

In Europa kennen we dit veel minder. Hier wordt gratis rechtsbijstand aan mensen die geen advocaat kunnen betalen verzekerd door de overheid. In Nederland heet dit dan Pro deo.

(advertentie)

Slimme advocaten werken samen.

Maak jij binnenkort onderdeel uit van een landelijk bekend en ondernemend advocatenverband?

Kijk op www.advocoeur.nl

advocoeur
SAMEN SLIMMER

Het OM op de stoep

Justitie zoekt steeds vaker op advocatenkantoren naar bewijsmateriaal in een strafzaak. Waarom kan het OM deze maatregel inzetten en hoe gaat zo'n doorzoeking in zijn werk? Advocaten zijn kritisch: 'Er is onbegrip over hoe ver wij moeten gaan om het belang van cliënten te beschermen.'

Tekst: Trudeke Silleviss Smitt

Op een ochtend staan ze plotseling bij de receptie van het advocatenkantoor: de officier van justitie en de rechter-commissaris. Ze willen het kantoor doorzoeken, omdat ze een cliënt of misschien wel de advocaat verdenken van een strafbaar feit. De paniek slaat toe, want wat moet je doen?

'Het bizarre is dat bijna alle advocaten meteen roepen: 'Ik heb niets te verbergen, u mag alles zien,' vertelt Lian Mannheims (De Roos & Pen in Amsterdam). Ze treedt regelmatig op als advocaat van geheimhouders (beroepsbeoefenaren met een verschoningsrecht zoals notarissen en advocaten). Tot 2009 was Mannheims als waarnemend deken in Amsterdam betrokken bij doorzoekingen. 'Mensen raken zo van slag, dat ze de geheimhoudingsplicht vergeten. Daarom is het enorm belangrijk dat de deken of zijn vervanger erbij is. Die moet de advocaat weer bij de les brengen, om vervolgens samen te kijken naar de zaken die men wil hebben en te bepalen wat daarvan onder het verschoningsrecht valt.'

Waarheidsvinding

Dat verschoningsrecht geldt voor alles wat aan de advocaat als zodanig is toevertrouwd of door hem is opgesteld, met uitzondering van de 'corpora': voorwerpen van het strafbare feit of stukken die tot het begaan ervan hebben gediend. Bijvoorbeeld een 'origineel' vervalst stuk. Daarnaast kan er sprake zijn van 'zeer uitzonderlijke omstandigheden', waarin het verschoningsrecht moet wijken voor de waarheidsvinding, zo heeft de Hoge Raad bepaald. 'Dan moet je denken aan een stevige verdenking tegen de advocaat van een ernstig strafbaar feit,' zegt

Tips bij een doorzoeking

Hoe te handelen bij een doorzoeking?

1. Praat éérst met de deken of zijn vervanger.
2. Vraag of u als verdachte wordt aangemerkt. Zo ja, schakel een gespecialiseerde advocaat in.
3. Vraag naar het doel van het onderzoek.
4. Vraag waar men precies naar op zoek is.
5. Weiger expliciet toestemming voor de doorzoeking en inbeslagname met een beroep op de geheimhoudingsplicht. Er heeft immers nog geen afstemming met de cliënt kunnen plaatsvinden.
6. Wijs aan waar stukken zich bevinden, maar geef ze niet vrijwillig af.
7. Laat u tijdens de doorzoeking niet verhoren.

(Bron: Handleiding voor advocaten en deken ter waarborging van de geheimhoudingsplicht en het verschoningsrecht bij doorzoeking en onderzoek door RC, OM, bijzondere opsporingsambtenaren en/of toezichthouders, vastgesteld door de Algemene Raad op 2 juni 2008. Een geactualiseerde versie kan binnenkort worden opgevraagd bij de helpdesk van de Orde).

Mannheims, 'bijvoorbeeld dat hij deel uitmaakt van een crimineel samenwerkingsverband of documenten heeft vervalst.' Worden advocaat, deken en R-C het ter plekke niet eens of een stuk wel of niet geheim moet blijven, dan verdwijnt het in een gesloten envelop in de kluis van de R-C of van de deken, totdat de raadkamer erover heeft beslist.

Toezicht door overheid

Ondanks deze waarborgen is de advocatuur er niet gerust op. Annelies Sennef (SKE Advocaten in Den Haag) is als por-

tefeuillehouder strafrecht in de Haagse Raad van Toezicht regelmatig bij dit soort kwesties betrokken. 'Het lijkt alsof er bij het OM druk op ligt om actief na te gaan of in strafzaken advocaten ook een criminele rol hebben gespeeld,' aldus Sennef. Ook Mannheims signaleert een toename in strafrechtelijke onderzoeken tegen en doorzoekingen bij advocaten, en is bezorgd: 'Het past in de trend van de overheid om het toezicht op de advocatuur dichter naar zich toe te trekken.' Exacte cijfers zijn moeilijk te achterhalen, maar dát sprake is van een toename van het aantal doorzoekingen bij advocatenkantoren lijkt onomstreden. In het televisieprogramma *Nieuwsuur* zei hoofdofficier van het functioneel parket Marianne Bloos naar aanleiding van de Klimop-zaak dat het OM er enige tijd geleden voor heeft gekozen niet alleen te focussen op de top van criminele samenwerkingsverbanden, maar ook te kijken naar de dienstverleners: notarissen, advocaten, accountants, makelaars, bankiers en taxateurs. Recherche-officier bij het parket Noord-Holland Reinder Zetsma legt uit waarom: 'Het is ontzettend moeilijk om te zien wat de crimineel met zijn geld doet als je bij de boef zelf begint, dat geld zit onder water. Maar ergens komt het aan de oppervlakte en dan kun je terugrecheren waar het vandaan komt. Zo komen we bij bepaalde beroepsgroepen uit.'

Zorgvuldigheid

Natuurlijk moeten advocaten die disfunctioneren worden aangepakt, vindt Sennef. Maar zij vraagt zich wel af of justitie soms niet té gretig is. Is het OM altijd de aangewezen 'ketenpartner' om het voortouw te nemen? Volgens Sennef maken verschillende toezichthouders in

den lande zich hier zorgen over. 'Als het onderzoek zich richt op beroepsmatig handelen van de advocaat zou het tuchtrecht beter voor het strafrecht uit kunnen gaan. Het waar-rook-is-is-vuur-gehalte is in dit soort zaken groot, er ontstaat al snel een beeld dat zo'n hele praktijk besmet is. De deken kent het vak en kan alle informatie inzien. Dan krijg je soms een ander beeld dan het OM, dat alleen maar dat ene stukje ziet. Als dan blijkt dat er strafrechtelijk iets aan de hand is schakelen wij uiteraard het Openbaar Ministerie in.' Vincent Mul, coördinerend rechter-commissaris in Rotterdam, begrijpt de zorgen van de beroepsgroep wel. 'Vanuit Rotterdam/Dordrecht is het aantal doorzoeken bij geheimhouders de laatste jaren volgens mij verdubbeld, tot zo'n acht keer per jaar. Ik denk dat de nationale recherche en het landelijk parket door professionalisering tegenwoordig minder bang zijn om bij een juridisch onderlegde geheimhouder onderzoek te doen. Die geheimhouders zijn trouwens lang niet altijd zelf verdachten, en de doorzoeken die ik heb meegemaakt zijn niet bekend geworden. Maar natuurlijk is de advocatuur wel bevreesd voor negatieve publiciteit.' Zou dat ook invloed kunnen hebben op de toezichtsdiscussie: hoe meer advocaten door het OM worden aangepakt, hoe makkelijker te verkopen dat toezicht van buiten nodig is? Mul: 'Het huidige toezicht functioneert in mijn ervaring juist

'Mensen raken zo van slag, dat ze de geheimhoudingsplicht vergeten'

heel goed. De dekenen zijn vreselijk goed in staat alle belangen zuiver in te schatten. Maar met toezicht is niet te voorkomen dat een cliënt misbruik maakt van een geheimhouder, of dat een enkele geheimhouder zich niet aan de regels houdt. Dus is er met enige regelmaat aanleiding om een doorzoeking te doen. En dan doen we dat echt op de meest zorgvuldige wijze.'

Uitzonderlijke omstandigheden

Sennef beaamt dat men bij doorzoekingen zijn best doet om zo min mogelijk overlast te veroorzaken en onnodige reputatieschade te voorkomen. De deken wordt tijdig ingelicht, men kiest zo mogelijk een rustig tijdstip, geen politiewagens voor de deur, geen uniformen. 'Daar mogen we als advocatuur blij mee zijn', zegt Sennef. Volgens Mannheims hangt echter veel af van het optreden van de altijd aanwezige (plaatsvervangend) deken, en die weet volgens haar niet altijd van de hoed en de rand. En ze heeft wat betreft de inhoudelijke kant van het justitieel optreden bedenkingen. 'Het OM doet steeds vaker een beroep op 'zeer uit-

zonderlijke omstandigheden', zonder dat die omstandigheden nou zo uitzonderlijk zijn. Er ligt nu een zaak bij de rechter waarin de deken na inzage in de stukken zei dat er geen sprake was van zeer uitzonderlijke omstandigheden en de R-C ze toch op die grond in beslag nam. En het is voorgekomen dat een officier zei: als het niet linksom via de corpora lukt, dan maar rechtsom via de zeer uitzonderlijke omstandigheden, het gaat er maar om te voorkomen dat de advocaat zich op het verschoningsrecht beroept. Dat is eng en zorgwekkend.'

Maar volgens officier Zetsma ligt het genuanceerder. 'We stappen heus niet gemakkelijk bij een geheimhouder binnen, er moet echt heel veel aan de hand zijn. Het overkomt je niet zomaar. Ook advocaten die zelf geen verdachte zijn en die in deze situatie terecht komen, moeten zich afvragen of ze wel kritisch genoeg zijn geweest.'

Portefeuillehouder Sennef ziet veel wantrouwen bij het OM. 'Er is onbegrip over hoe ver wij moeten gaan om het belang van de cliënten te beschermen. Maar ik sluit niet uit dat het ook botsende werelden zijn. Het OM ziet maar een klein stukje van wat de advocaat heeft gedaan, en houdt het onbevredigende gevoel dat er iets niet klopt. Aan de andere kant kan het OM in de breedte van het onderzoek weer signalen hebben gekregen die wij niet kennen. Dan sluiten de beslissingen gevoelsmatig niet op elkaar aan.'

(advertenties)

Procederen in Duitsland?

**Duitse advocaten, vloeiend tweetalig,
gespecialiseerd in Nederlands-Duitse rechtszaken**

Blankestijn & Oortman Advocaten en Rechtsanwältinnen L.L.P.

Postbus 619, 7550 AP HENGELO

Telefoon 074 - 259 38 67

Fax 074 - 259 38 68

www.blankestijnoortman.nl

**BERGH STOOP & SANDERS
ADVOCATEN**

AMSTERDAM

ZOEKT

**GEVORDERD STAGIAIR /
BEGINNEND MEDEWERKER
ONDERNEMINGSRECHT**

WWW.BERGHSTOOP.COM

Nieuwe woordvoerders aan zet

Drie nieuwe gezichten en één oude bekende als justitiewoordvoerder in de Kamer. Wie zijn ze en wat willen ze? En wat willen ze niet?

Tekst: Tatiana Scheltema

‘Veel zorgvuldiger omgaan met verzamelen data’

Foto: Bob Bronshoff

Liesbeth van Tongeren, GroenLinks

Geboren: 31 maart 1958, Vlaardingen
Woont met partner en zoon

Liesbeth van Tongeren zal zich deze kabinetsperiode blijven verzetten tegen de ‘Wild West-lijn’ van het duo Opstelten-Teeven. ‘Daar hoort dus bij dat je niet gestraft wordt tot je veroordeeld bent in hoogste aanleg. En dat je het voorarrest niet mag gebruiken als straf.’ Het is een zorgelijke ontwikkeling: ‘We raken het idee dat het strafrecht er niet alleen is om te straffen, maar ook om het individu te beschermen tegen de willekeur van de staat steeds meer kwijt. Maar daar is het ooit wel mee begonnen.’

Van Tongeren studeerde rechten in Utrecht en Amsterdam, en vertrok na haar studie naar Australië, in Nederland was geen werk. Daar werkte ze bij een Blijf-

van-mijn-lijfhuis en zette ze een centrum voor slachtoffers van seksueel geweld op. Mensen reageren heel verschillend op geweldsdelicten, is haar ervaring. ‘Ik zou het vreselijk vinden als straks de strafmaat afhangt van het verhaal van het slachtoffer in de rechtszaal. Dan word je als slachtoffer min of meer verplicht om erheen te gaan en te zeggen: mijn leven is voorbij. Het is echt een misverstand dat slachtoffers alleen uit zouden zijn op de maximale straf. Ze hebben veel meer aan goede psychologische opvang direct na het delict. Maar daar zet deze regering niet op in.’

Een andere zorg is de aantasting van burgerrechten door privacy-schendingen van de staat. ‘Het hacken van computers bijvoorbeeld. De staat moet terughoudend zijn in het bespioneren van burgers. Het idee dat je met allerlei technische middelen meer veiligheid biedt, is onzin. Wij zijn voorstander van het ouderwetse researchewerk. We moeten veel zorgvuldiger dan nu omgaan met het verzamelen van ongelofelijke hoeveelheden data.’

‘Voorzichtig positief’ over toezichtplannen Teeven

Peter Oskam, CDA

Geboren: 5 januari 1960, Den Haag
Samenwonend, vier kinderen
Trivia: voormalig scheidsrechter betaald voetbal

‘Je wordt geleefd,’ zegt Peter Oskam, als we hem eindelijk te pakken hebben. ‘Ik kan een middag zomaar zes keer vullen met afspraken. Iedereen wil je spreken, invloed uitoefenen.’ Als vice-president bij de strafsector van de Rechtbank Amster-

Foto: Hiltz & Verhoeff

dam kende zijn leven toch een wat rustiger dynamiek. De justitieportefeuille is behoorlijk sexy, heeft hij al gemerkt. Er speelt een aantal dossiers die heel hot zijn: online kansspelen, auteursrechten. Hij is gevraagd zitting te nemen in de parlementaire werkgroep Woningbouwcorporaties: als rechter-commissaris heeft hij ervaring met doorvragen en zaken goed uitzoeken.

In zijn vorige baan had hij veel te maken met de portefeuillehouder strafrecht van de Amsterdamse Orde. ‘Dat zijn heel vertrouwelijke gesprekken. Over advocaten die een scheve schaats rijden of strafbare feiten plegen, maar ook over: hoe regelen we het supersnelrecht?’

Het CDA is ‘voorzichtig positief’ over de plannen van staatssecretaris Teeven om het toezicht te herzien. ‘Maar het is nog geen gelopen koers. We praten deze week (begin december, red) met de Orde, en vandaar zien we verder.’ De toezichtdiscussie gaat volgens hem ook over het ‘ons kent ongehante’ binnen de advocatuur. ‘Toezicht gaat over of mensen zich netjes gedragen. Maar als er dingen verdeeld moeten worden, bijvoorbeeld een pilot, gaat dat dan naar een bevriend kantoor, of naar een ander kantoor?’

Hij heeft enigszins moeite met zijn rol in de oppositie. ‘Dat zijn we niet gewend, dat ben ik niet gewend. Ik vind het lastig als ik iets probeer te *dealen* met de PvdA, dan zeggen ze nu: het staat niet in het regeerakkoord, dus we doen het niet.’ Leerzaam is het wel, zegt hij. ‘We gaan nu kijken welke ideeën we kunnen oppakken. Praten met onze klankbordgroep: officieren van justitie, rechters, notarissen, advocaten, politiemensen. Zo ben ik ooit zelf ook begonnen.’

‘Geheimhoudingsplicht mag niet als façade worden gebruikt’

Foto: Credits: SP media

Jan de Wit, SP

Geboren: 10 mei 1945, Zevenbergen
Getrouwd, drie kinderen
Trivia: kan op zijn vingers fluiten

Terug van weggeweest: Jan de Wit, voormalig sociaal advocaat. Van de huidige Kamerleden zit hij het langst in de Kamer, samen met Van Bommel (SP), Hamer (PvdA) en Van der Staaij (SGP). De Wit was de afgelopen twee jaar achtereenvolgens voorzitter van de tijdelijke onderzoeks, en de parlementaire enquêtecommissie naar de kredietcrisis. Hij kreeg ruimschoots de gelegenheid om

over problemen rond geheimhouding na te denken. ‘Wij onderzochten onder andere het toezicht van De Nederlandsche Bank en het toezicht van de minister op De Nederlandsche Bank. Hoe ver strekt dan de geheimhoudingsplicht van de bank?’ VÉR, volgens de Raad van State, alleen: toen die in de wet werd vastgelegd, had niemand ooit gehoord van miljardensteun aan de financiële sector. ‘Als parlement zou je dan uitgespeeld zijn. We hebben toen een praktische oplossing gevonden. Je ziet dus: geheimhouding staat wel in de wet, maar is ook onderhevig aan ontwikkelingen in de samenleving, en aan de vraag: waar geldt het precies voor, en tot waar?’

Door advocaten wordt misschien soms wel te gemakkelijk een beroep op de geheimhoudingsplicht gedaan, vindt hij. ‘We moeten kijken naar hoe lang je die geheimhoudingsplicht mag hanteren. Die mag zeker niet gebruikt worden als façade waarachter je je kunt verschuilen.’ En dan zijn er opnieuw bezuinigingen op de gefinancierde rechtshulp. ‘Er komt dit jaar 15 miljoen boven op de 50 die al stond. De eigen bijdrage wordt verhoogd, de vergoedingen van advocaten en mediators gaan wéér omlaag. De vraag is of mensen met een laag inkomen nog wel kunnen procederen, of dat er onrecht is dat door de bezuinigingen niet meer aan de rechter kan worden voorgelegd.’

‘Dader-slachtofferprogramma’s staan onder druk’

Gert-Jan Segers

Geboren: 9 juli 1969, Lisse
Getrouwd, drie kinderen
Trivia: deed zeven jaar zendingswerk in Egypte met vrouw en kinderen

Een bevlogen christen is hij, zijn leven is met het evangelie doordeesemd. Eerlijkheid bijvoorbeeld is een belangrijke deugd in de Nederlandse maatschappij. Heel anders dan in een islamitische maatschappij: daar zul je eerder de gevoelens

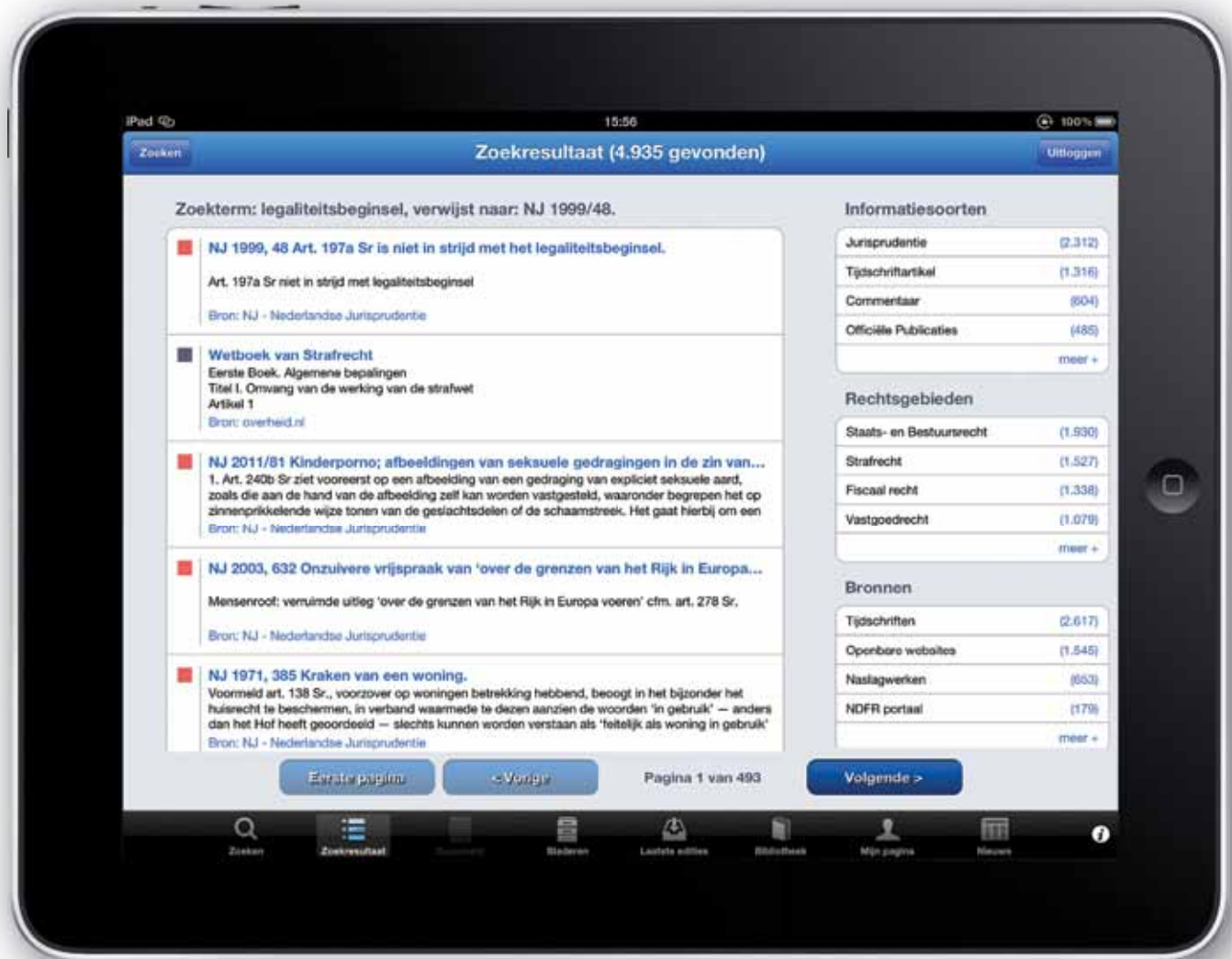
Foto: Hiltz & Verhoeff / HH

van een ander sparen om de relatie goed te houden, dan eerlijk zeggen wat je denkt. In relatie tot de advocatuur zie je wel een botsing met die deugd, zegt Segers. ‘Dat heeft te maken met vertrouwen. In kleine christelijke gemeenten als Genemuiden of Bunschoten-Spakenburg zie je dat het onderlinge vertrouwen groot is. Dus je hoeft niet alles juridisch vast te leggen, omdat dat vertrouwen deel uitmaakt van de onderlinge cultuur.’

Op het gebied van Veiligheid en Justitie heeft Segers eigenlijk maar één speerpunt: het tegengaan van vrouwenhandel en gedwongen prostitutie. Een zwaar dossier, want juridisch blijkt het in de praktijk vaak lastig om de mate van vrijwilligheid van de prostituee vast te stellen. Een eerste succesje haalde hij eind november binnen toen de Kamer akkoord ging met strengere regels voor inschrijving bij de Kamer van Koophandel. Segers streeft naar het Zweedse model, waarin de prostituant (de klant) strafbaar is gesteld.

In het verkiezingsprogramma van de ChristenUnie vraagt de partij daarnaast ruimte voor vergeving en verzoening in het strafrecht. ‘De dader-slachtofferprogramma’s die er nu zijn, staan onder druk. Maar het is juist goed om mensen elkaar hun verhaal te laten vertellen. Gevoelens van vergeving hebben ook veel meer impact op het leven van de dader dan vergelding alléén.’

Altijd en overal veilig toegang tot uw juridische informatie

► Overzichtelijk ► Nauwkeurig ► Geordend naar relevantie

Als u voor 31 december reageert,
doen we u een waanzinnig iPad aanbod.

Neem contact op via support@rechtsorde.nl

Spraakmakende zaken

2012

Peter Plasman

Bas Berghuis van
Woortman

Gabriel Meijers

Tom Barkhuysen

Veeru Mewa

Tjalling van
der Goot

Aangifte patiënten VUmc

Producent Eyeworks maakte van 20 januari tot en met 5 februari van dit jaar televisieopnamen voor het RTL-realityprogramma *24 uur: Tussen Leven en Dood*. Hierbij zijn patiënten van VUmc zonder toestemming gefilmd. Na één uitzending is het programma geschrapt. Strafpleiter Peter Plasman deed eind februari en begin maart namens acht patiënten aangifte tegen VUmc van schenden van het beroepsgeheim (art. 272 Sr) en tegen Eyeworks van het wederrechtelijk verkrijgen van informatie (art. 139 Sr). Aanvullend deed hij tegen beide partijen aangifte van het medeplegen van de twee afzonderlijke delicten.

In november meldde de officier van justitie aan Plasman dat het opsporingsonderzoek in een eindstadium is gekomen. Als het OM besluit de zaak niet te vervolgen, start Plasman een art. 12 (Sv)-procedure en probeert hij via het hof alsnog vervolging af te dwingen.

‘Mensen beseffen steeds minder wat privacy eigenlijk is’

Verbijsterend vond strafpleiter Peter Plasman de televisieopnamen van Eyeworks in VUmc. De advocaat, die namens acht patiënten de aangifte begeleidt, over het beroepsgeheim, de privacy en hoe deze principes langzaam maar zeker terrein verliezen.

Heeft u er lang over moeten nadenken of u deze vaangifte wilde doen?

‘Nee. Los van mijn positie als advocaat, vind ik het verbijsterend wat er gebeurde. Daarom dacht ik: ze moeten een lesje leren.’

Wat vindt u er zo verbijsterend aan?

‘Nou, dat VUmc zo met het beroepsgeheim is omgegaan. Dat vind ik erg en onbegrijpelijk. Ten eerste dat het is gebeurd. Maar de verdediging die erop volgde, dat er goede afspraken zijn gemaakt met de medewerkers van Eyeworks, dat de beelden niet zonder toestemming van de patiënten zouden worden uitgezonden, vind ik extra schokkend. Het meekijken van een cameraman veroorzaakt al een schending van het beroepsgeheim. Met toestemming vragen ben je dan te laat. De verdediging is een beetje in de lijn van iemand die een moord pleegt en zegt: “Ja, ik heb er even over nagedacht hoe het zo gekomen is, maar ja, ik wist ook niet dat het niet mocht.”’

Heeft deze zaak uw blik op de samenleving veranderd?

‘Dit is wel een ontdekking voor mij. Dat maakt je wat voorzichtiger. Je kunt natuurlijk wel zeggen dat dit een incident is. Maar VUmc verweerde zich ook met het argument dat het belangrijk is dat de samenleving er kennis van kan nemen hoe het er in een ziekenhuis aan toe gaat. Dan ben je dus aan het afweten. Maar het beroepsgeheim is daar niet vatbaar voor. Het is absoluut, natuurlijk behou-

dens een enkele uitzondering in zeer bijzondere omstandigheden.’

Is het relativeren van het beroepsgeheim een ontwikkeling die past in deze tijd?

‘Ja. In mijn ogen wel. Beroepsgeheim heeft sterk met privacy te maken en daar wordt steeds lichter tegenaan gekeken. Ook omdat mensen bereid zijn het zelf op te geven of het belang daarvan niet meer zien. “Je mag in mijn tasje kijken, want ik heb niks te verbergen,” zeggen ze. Maar ze begrijpen niet dat ze daarmee iets weggeven wat van hen is. De privacy om wat er in die tas zit, ook al is dat niets strafbaars. Stel dat iemand tegen mij zegt: “Weet je wat, ik pak even je auto.” Dan zeg ik: “Hé? Die auto is van mij. Daar ga ik over.” Met privacy vind ik het precies hetzelfde. Alleen is dat immaterieel, dat maakt het ingewikkeld.

Ik denk dat mensen, en dat speelt bij jongere generaties meer dan bij oudere, steeds minder beseffen wat privacy eigenlijk is. En er dus geen waardering meer aan geven dat mensen niet alles van je weten. Dat is ook af te leiden uit het internetgedrag van veel jongeren. Vaak denken anderen dat ik hiermee een moreel verhaal vertel. Zo van: mensen zouden niet alles van zichzelf op straat moeten gooien. Maar het gaat mij om het recht om zelf te kunnen beslissen of je je privacy wel of niet prijsgeeft. Eigenlijk is dat een beetje mijn punt. Dat die afweging wordt gemaakt, dat mis ik.’

‘Tegen Apple begin je met 1-0 achterstand’

Namens Samsung bond Bas Berghuis van Woortman van Simmons & Simmons de strijd aan tegen publiekslieveling Apple. Dat hij die tot een goed einde wist te brengen, danken hij en zijn team mede aan de octrooirechtbank. ‘Samsung was onder de indruk van de Nederlandse rechters.’

‘W

hadden een betrekkelijk drukke praktijk voordat deze zaak binnenkwam. Dus toen Apple eiste dat Samsung zich binnen drie weken voor de rechtbank schriftelijk verweerde tegen de vermeende inbreuken op drie octrooirechten, vijf designrechten, auteursrecht en tegen een aanklacht wegens onrechtmatige daad, was mijn eerste gedachte: daar gaat mijn zomervakantie. Wat dat betreft was het geen gewone octrooizaak: om zo’n complexe zaak in zo’n korte tijd tot een goed einde te brengen was wat de capaciteit aangaat een enorme uitdaging. Van de inhoudelijk argumenten van Apple ben ik nooit erg onder de indruk geweest. Mensen kopen een Samsung omdat ze die willen en niet omdat die al dan niet op een telefoon van een ander merk lijkt. Dan kopen ze die wel. Het kort geding werd naar mijn idee toch een beetje ingezet als een overvaltechniek. Voordat we schriftelijk antwoord konden geven, moesten we een geldigheidsonderzoek laten doen en voordat de resultaten daarvan binnen zijn, ben je zo drie weken verder. Onder zulke tijdsdruk zie je wel goed de voordelen van een internationaal kantoor. Zo hebben we voor deze zaak twee advocaten vanuit ons kantoor in Engeland laten overkomen vanwege hun specifieke expertise. Die flexibiliteit is in dit soort zaken heel handig. Ik doe dit soort zaken sinds 1996. Een interesse in techniek heb ik altijd gehad maar ik heb zelf geen technische achtergrond of opleiding. De rest van onze octrooi-afdeling heeft dat wel, zodat we alle deskundigheid in huis hebben en mee kunnen spelen in de top van octrooizaken. Maar ik als

team captain moet zorgen dat het allemaal gebeurt. In deze zaak heb ik van media-aandacht nooit zoveel last gehad, omdat Samsung geen uitspraken doet over lopende zaken. Het was wel de eerste keer dat ik meemaakte dat mijn pleidooi zo’n beetje live te volgen was via Twitter. Maar dat er dan weleens onvolledige of onjuiste informatie in de krant komt, dat is jammer. Als er bijvoorbeeld op de voorpagina van *de Telegraaf* staat “Samsung is Apple kopie,” terwijl we net op tien van de elf punten in het gelijk zijn gesteld en er in Nederland nooit een product van Samsung van de markt is gehaald, dan vraag ik me weleens af of zo’n journalist überhaupt de moeite heeft genomen om het vonnis te lezen of te begrijpen. Maar ja, tegen Apple begin je met 1-0 achterstand want je wordt toch gezien als de Koreaanse *copycat*. Gelukkig geldt dat alleen voor the *public eye* en niet voor de rechtbank. Die kan dit soort geschillen zuiver bekijken. Dankzij de speciale octrooirechtbank is hier veel relevante kennis en expertise opgebouwd zodat je altijd voor deskundigen staat. Ik zou me geen raad weten met rechters zonder specifieke kennis van IE-zaken. Dat wordt internationaal beaamd: onze rechters staan in hoog aanzien en worden van Japan tot Amerika geciteerd. Hoe en wanneer deze zaak afloopt, geen idee. Op dit moment wacht ik op het hoger beroep van het kort geding dat liep naar aanleiding van de Samsung smartphones. Tenzij er geschikt wordt en dat kan morgen gebeuren. Aan de andere kant, dat kan al anderhalf jaar.’

Tuchtzaak Moszkowicz

Op 18 september 2012 vond de tuchtzaak van Bram Moszkowicz plaats. Hem werd verweten dat hij ontvangen contante betalingen boven de 15.000 euro niet meldde aan de Amsterdamse deken. Ook zou hij onvoldoende studiepunten hebben behaald, jaarrekeningen van de afgelopen drie jaar niet hebben overgelegd en vijf oud-cliënten hadden uiteenlopende klachten: zo zou hij onder andere slechte rechtsbijstand hebben verleend, niet-verrichte werkzaamheden hebben gedeclareerd en niet duidelijk hebben gemaakt waar hij de voorschotten van tienduizenden euro's aan besteedde.

Op 30 oktober 2012 achtte de raad van discipline alle klachten tegen Moszkowicz gegrond en besloot hem van het tableau te schrappen. Moszkowicz gaat hiertegen in hoger beroep bij het Hof van Discipline. Die zitting zal volgend jaar tussen februari en april plaatsvinden.

‘Je eigen cliënt uitleveren, is een principieel bezwaar’

Gabriel Meijers, de advocaat van Bram Moszkowicz, ‘houdt niet zo van de pers’, maar maakte voor het *Advocatenblad*, ‘het is toch mijn clubblad’ een uitzondering, in overleg met zijn cliënt. Deze zaak raakt hem meer dan andere tuchtzaken die hij regelmatig doet. ‘Het beroepsgeheim mag niet in het gedrang komen door regelgeving over de wijze van betalen.’

In hoeverre is het juist cliënten te verplichten giraal te betalen als ze dat alleen contant kunnen doen? Als het om een bedrag gaat dat een advocaat honoreert, kan het een verdachte betaling worden en een melding krijgen, de vroegere MOT-melding,’ aldus Meijers in zijn kantoor op de Amsterdamse Herengracht. ‘De cliënt wordt verdachte en de betaling kan als bewijs tegen hem worden gebruikt. Je levert dan eigenlijk je eigen cliënt uit. Dat is een heel principieel bezwaar. En dat is wat mij ter harte gaat in deze zaak, het beroepsgeheim mag niet in het gedrang komen door regelgeving over de wijze van betalen.’

Volgens Meijers ging Moszkowicz zorgvuldig om met de belangen van zijn cliënten en is zijn beroepsgeheim aangetast. ‘Moszkowicz overhandigde stukken aan Kemper [Germ Kemper, lokale deken in Amsterdam, *red.*] met in het begeleidend schrijven de opmerking dat hij dit in absolute vertrouwelijkheid deed. Als deken had hij een gedeeld beroepsgeheim, maar in het procesdossier stonden de namen van de cliënten van Moszkowicz. De deken mocht er kennis van nemen, maar de raad van discipline niet. Dit had nooit mogen gebeuren.’

Symboolwerking

Met Moszkowicz wordt er een voorbeeld gesteld, zegt Meijers. ‘De enorme publiciteit die er vanaf het begin aan is gegeven, is uitzonderlijk. Dat iemand zo diep de stront in moet, vind ik plaatsvervangend

pijnlijk. Zelfs Jan Loorbach die in *het Parool* zegt dat hij in een zaak nog nooit heeft meegemaakt dat het om zulke grote bedragen ging. Een landelijk deken dient zich niet bezig te houden met afzonderlijke zaken. Hij sprak erover alsof het al was bewezen, terwijl de zitting nog moest plaatsvinden. Dat heeft mij erg verbaasd.’

De symboolwerking heeft ook te maken de dreigende wetswijzigingen in verband met het toezicht op de advocatuur, zegt Meijers. ‘De bestaande structuur dreigt te worden vervangen door iets waar advocaten niet zoveel invloed op hebben en waar ze tegen zijn. Je ziet nu dat de Orde wil laten zien dat ze ferm kan optreden, zo van: “Wij kunnen het wel, jullie hoeven dit niet van ons af te pakken”. Je kunt zo’n voorbeeldzaak het beste stellen met een advocaat die het publiek aanspreekt. En waar behalve de Orde ook andere media op af vliegen.’

Of het tactiek was dat Moszkowicz niet op zittingen verscheen, daar wil Meijers niets over zeggen. ‘Zodra het gaat over het contact met de cliënt, hebben wij besloten daar niets over te zeggen.’ Hij is wel aanwezig tijdens het hoger beroep volgend jaar. Daar zal ‘meer op de essentie van de zaak worden ingegaan’, hoopt Meijers. ‘Namelijk hoe er met het beroepsgeheim van Moszkowicz is omgegaan, een dossier vol namen die er niet in thuishoren, dan verwacht ik een andere aanpak van het hof.’

De langstudeerboete

De bezuinigingsmaatregel van staatssecretaris Halbe Zijlstra werd opgenomen in het regeerakkoord van kabinet-Rutte I. Studenten die meer dan een jaar uitlopen, moeten 3000 euro extra collegegeld betalen. Dat was de strekking ervan. Begin 2011, toen het wetsvoorstel nog in de maak was, hebben advocaat en partner Tom Barkhuysen samen met advocaten Machteld Claessens en Anna Collignon van Stibbe op verzoek van studentenorganisaties ISO, LSVb en LKvV, een juridisch advies geschreven. Daarin concludeerden ze dat de invoering van de boete onrechtmatig was.

Besloten werd de langstudeerboete een jaar uit te stellen. Omdat de wet een jaar later alsnog in werking zou treden, spannen de advocaten van Stibbe, namens de studentenorganisaties, een rechtszaak aan tegen de staat. Aan de vooravond van de zitting werd een spoedwet aangenomen voor het oprichten van een profileringsfonds. Dat was bedoeld om studenten te compenseren die onterecht zouden worden getroffen door de boete. De zaak kwam in mei 2012 voor de rechter. De wet bleef overeind, deeltijdstudenten werden ervan uitgezonderd. In de tussentijd veranderde het politieke klimaat in Den Haag. Met het deelregeerakkoord is de langstudeerboete uiteindelijk geschrapt.

‘Met oogkleppen op werd gezegd: “We gaan het invoeren”’

Muurvast zat het overleg tussen studentenorganisaties en de politiek over de langstudeerboete. Daarom stapten de organisaties naar Stibbe voor juridische bijstand. Tom Barkhuysen, advocaat bestuursrecht, over de strijd tegen deze bezuinigingsmaatregel.

U heeft deze zaak samen met twee collega's van Stibbe pro bono gedaan. Om hiervoor in aanmerking te komen, moet een zaak maatschappelijk interessant zijn. Waarom was daar in dit geval sprake van?

‘Het is van maatschappelijk belang dat de politiek zo veel mogelijk bekijkt of bezuinigingsmaatregelen op een rechtmatige wijze kunnen worden ingevoerd. Of in dat licht bepaalde groepen niet door het ijs zakken. De langstudeerboete is een voorbeeld van een zaak waarbij dat onvoldoende is getoetst. Het was een plannetje in het regeerakkoord en met oogkleppen op werd gezegd: “We gaan het invoeren.”’

Opvallend is de hoeveelheid media-aandacht die de boetezaak heeft gekregen. Heeft u hier als advocaat bewust op ingezet?

‘In deze zaak werkten de politiek en de media erg op elkaar in. Daarom hebben we gewerkt aan goede persberichten, de media actief benaderd en ons ook beschikbaar gesteld voor nadere voorlichting.’

De rechter oordeelde dat deeltijdstudenten niet beboet zouden mogen worden maar veegde de langstudeerboete niet helemaal van tafel. Wat vond u van deze uitspraak?

‘Na verloop van tijd gaan cliënten toch rotsvast geloven in hun gelijk. In die zin was het een teleurstelling. Maar in de verhouding rechter-wetgever zou het wel een unicum zijn geweest als de wet helemaal onrechtmatig zou worden verklaard. Want het moeilijke speelveld van dit soort zaken is dat een meerderheid van de Tweede en Eerste Kamer al met de wet heeft ingestemd. De rechter is er dan toch terughoudend in om op grond van het recht nog een keer in te grijpen in die wet.’

Te terughoudend?

‘Mijn cliënten, de studentenorganisaties ISO, LSVb en LKvV vinden natuurlijk van wel. Er waren goede argumenten om aan te nemen dat die wet geheel onrechtmatig werd verklaard. Nederland heeft zich in internationale verdragen gecommitteerd aan het toegankelijker maken van onderwijs. Daarnaast zou de boete worden ingevoerd voor zittende studenten, dat is in strijd is met het rechtszekerheidsbeginsel. En mijn cliënten waren nog niet tevreden over de hardheidsclausule. Er zijn grote vraagtekens bij te plaatsen of het profileringsfonds wel in alle gevallen voldoende middelen zou hebben om alle probleemgevallen ook te kunnen helpen. Dus mijn cliënten vinden dat de rechter best een stapje kritischer had kunnen zijn naar de wetgever.’

Deelt u de mening van uw cliënten?

‘Nou, ik vind dat als advocaat zelf ook, ja. Dat neemt niet weg dat we als betrokken advocaten toch heel tevreden zijn over de procedure als geheel.’

Inmiddels is er een ander plan opgenomen in het nieuwe regeerakkoord, het sociaal leenstelsel. Dat is erop gericht dat studenten hun basisbeurs lenen en de schuld na hun studie, naar draagkracht, terugbetalen. Denkt u dat u als advocaat ook bij deze zaak betrokken raakt?

‘Dat is koffiedik kijken. Het lijkt erop dat er geen meerderheid voor is in de Eerste Kamer. En ik denk en hoop dat de politiek nu heel goed gaat kijken, of het nou gaat over een sociaal leenstelsel, pensioen of hypotheek, of er geen mensen onevenredig door maatregelen worden getroffen. Als die toets goed wordt uitgevoerd, het liefst met koopkrachtplaatjes, is er ook geen aanleiding voor nieuwe rechtszaken.’

‘Idealisme speelt een belangrijke rol in mijn werk’

Veeru Mewa staat slachtoffers en nabestaanden bij van de schietpartij in Alphen aan den Rijn. Zij klaagden onlangs de Staat aan nadat bleek dat de dader nooit legaal aan een wapenvergunning had mogen komen vanwege zijn strafrechtelijk en psychiatrisch verleden. ‘Als Van der Vlis nog geleefd had, hadden we hem zeker ook aansprakelijk gesteld.’

‘In de Ridderhof ben ik niet geweest, maar wel in Alphen en in de omgeving van het winkelcentrum. Dat was aangrijpend. Ook hebben we een bijeenkomst gehad met slachtoffers en nabestaanden. Hun verhalen zijn zo beeldend. Bijvoorbeeld de vader die voor zijn zoon sprong om de kogels op te vangen... als ouder kun je je voorstellen dat je dat doet. Voor mij is dat extra motivatie om wat voor mijn cliënten te betekenen. En dan gaat het nog niets eens alleen maar om geld, wat vaak ten onrechte wordt gedacht. Het gaat erom de waarheid boven tafel krijgen en om traumaverwerking. Want hoe kon Van der Vlis aan een wapen en munitie komen terwijl alle argumenten om zijn aanvraag af te wijzen aanwezig waren? Waar is de pdf met informatie over zijn vergunningaanvraag? Dat deze vragen met alleen maar sussende woorden beantwoord zijn, leidt tot frustratie. Al sinds 2006 tracht de Staat de positie van slachtoffers en nabestaanden te versterken. Er is een Wet versterking positie slachtoffers gekomen in 2011 en ook is de Wet schadefonds geweldsmisdrijven aangepast. Maar dezelfde Staat die dat initieerde, belemmert nu de zoektocht naar de waarheid en dat wekt bij mijn cliënten de indruk dat er meer aan de hand is. Nu wij de Staat aangeklaagd hebben lijkt de gedachte “hoe haal je dat in je hoofd” het publieke debat te overheersen. Het is waarschijnlijke onze calvinistische inslag dat bij ongelukken het gevoel

“wees blij dat je nog leeft” nog steeds overheerst. Ook wij kregen de nodige hoon over ons heen. “Dat redden jullie nooit.” Wij trekken ons daar niet veel van aan: het was inderdaad niet de Staat die de trekker overhaalde, maar zij bezorgde Van der Vlis wel een legale vergunning. Dat cliënten zich soms moeten verdedigen dat zij antwoorden willen, is voor mij een belangrijke persoonlijke drijfveer. Voordat ik bij Beer ging werken, zat ik als verzekeringsadvocaat bij Houthoff Buruma. Het vrat aan me om aan de kant te staan die vooral “nee” moest verkopen. Ik wilde iets menselijker. In die zoektocht kwam ik Beer tegen. Het aantrekkelijke aan dit kantoor is dat ze alleen voor slachtoffers optreden. Je moet voor dit werk wel uit een bepaald soort hout gesneden zijn. Het is veel verdriet en ellende van cliënten. Maar wat me altijd bij zal blijven, is mijn eerste zaak. Een oudere man was zwaargewond geraakt bij een ongeluk en na afloop van de met succes verlopen zaak kwam hij met zijn vrouw helemaal vanuit Limburg naar Amsterdam gereden om een taart af te leveren. Idealisme speelt een belangrijke rol in mijn werk. Het gevecht van de kleine man tegen de grote onderneming of verzekeraar. Dat is een ongelijke strijd en als je die kunt winnen dan bereik je wat. En dat is het gekke aan mijn beroep: je kunt het verdriet niet weg nemen maar je kunt wel voor compensatie zorgen.’

Amsterdamse zedenzaak

In december 2010 werd de 27-jarige Robert M. aangehouden. Hij werd verdacht van seksueel misbruik met kinderen, zowel op kinderdagverblijven waar hij werkte als mede op oppasadressen. Ook zou hij kinderporno hebben gemaakt en verspreid. M. heeft het misbruik van 87 kinderen bekend en werd in mei 2012 veroordeeld tot achttien jaar celstraf en tbs met dwangverpleging voor het seksueel misbruik van 67 kinderen. De rechters volgden het - volgens Van der Goot 'gebrekkig en onvolledige' - adviesrapport van het Pieter Baan Centrum, dat zonder de medewerking van M. tot stand kwam. Het hoger beroep loopt en de inhoudelijke behandeling van de zaak vindt in maart volgend jaar plaats. Momenteel wordt M. op eigen verzoek onderzocht in de tbs-kliniek Oldenkotte in Rekken. Die kliniek zou volgens hem, in tegenstelling tot het PBC, wel onafhankelijk zijn.

‘Alles is anders in deze zaak’

Hij twijfelde er geen moment aan Robert M. te verdedigen. En de duizenden haatmails en de druk van het Nederlandse publiek deerden Tjalling van der Goot als nuchtere Fries niet. Totdat Den Haag zich ging mengen in de zaak. ‘Dat de politiek zich zo heeft ingelaten, daar heb ik enorme moeite mee.’

Van der Goot heeft de Amsterdamse zedenzaak als inspannend en hectisch ervaren. ‘Wij [Van der Goot werkte in deze zaak samen met Wim Anker, red.] hebben nogal wat over ons heen gekregen. Dan is het belangrijk je rug recht te houden, anders valt de rechtsbijstand als een kaartenhuis in elkaar. Het land was te klein toen wij verweer voerden over de onrechtmatige doorzoekingen. Normaal kraait daar geen haan naar. Misschien druk ik me te groot uit, maar deze zaak laat precies zien wat de rol van advocaat moet zijn. Je volstrekt eenzijdig bezighouden met de belangen van je cliënt. Juist in deze zaak heb je toegevoegde waarde en moet je tegengas geven.’

Lichten aan

‘De detentiesituatie van Robert M. was precair, er was 24-uur cameratoezicht en de lichten bleven aan. Het is een enorme strijd geweest die omstandigheden te normaliseren,’ vertelt Van der Goot. ‘De gevangenisdirecteur kreeg instructies van hoger hand. De staatssecretaris had namelijk gezegd “hou continu toezicht.” Ik heb dertig klaagschriften opgesteld, de commissie van toezicht en de Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming ingeschakeld om tot resultaat te komen. Dat de politiek zich zo heeft ingelaten in deze zaak, daar heb ik enorme moeite mee. En het heeft ons verrast dat, ondanks onze ruime ervaring, alles in deze zaak anders is. Denk aan de foto van Robert M. zonder balkje, zittingen achter gesloten deuren, ouders die in strijd met het recht spreekrecht

krijgen en wetsvoorstellen die naar aanleiding van deze zaak zijn geponeerd. Waar je linksom denkt te gaan, ga je rechtsom.’

Beeld bijstellen

‘In strafzaken kom je gruwelijke en ellendige dingen tegen. Ik heb een filter ontwikkeld, anders kun je je vak niet doen. Ik kon niet de hele dag door materiaal van Robert M. lezen. Dat had ik wel heel sterk in deze zaak. In de ochtend 2 à 3 uurtjes en dan soms aan het eind van de middag nog.’

Van der Goot probeerde het beeld van zijn cliënt bij te stellen. ‘Wij hebben gezien hoe hij werd afgeschilderd als het monster van Riga. Ik wil de feiten niet bagatelliseren, maar hij heeft een andere kant. Het is niet louter hel en verdoemenis. Hij heeft ook positieve punten. Maar het beeld kantelen konden we niet, ja in de marge.’

Glas water

Tijdens de zitting gooide Robert M. een glas water naar de rechter. ‘Het kwam voor mij als een verrassing. Ik zat ernaast, kon er niets meer aan doen. Hij had dit niet moeten doen en daar was hij het nadien ook mee eens. Toch snap ik wel een heftige, emotionele reactie. Hij deed het nadat de rechter aangaf dat zijn berouw niet oprecht was. Het voert te ver om hem als emotioneel type neer te zetten, maar hij herkende zich niet in wat er werd gezegd. Hij wilde uitleggen dat hij wel degelijk berouw voelt en meeleeft met de ouders en kinderen.’

**Optijd
Opdehoogte**

OpMaat

OpMaat_Standaard

Ontvang de meest recente juridische informatie. Direct.

Met **OpMaat_Standaard** hebt u 24 uur per dag toegang tot de actuele database van juridische vakinformatie. Alle wet- en regelgeving, officiële publicaties, verdragen, Europese richtlijnen en verordeningen en jurisprudentie (van *Rechtspraak.nl*) zijn onderling gekoppeld.

Zo behoudt u steeds het overzicht.

Dankzij een e-mailattending wordt u automatisch op de hoogte gehouden van officiële publicaties. U geeft zelf aan wanneer u deze e-mailattending wilt ontvangen.

**Nu gratis 1 maand op proef.
Ga snel naar www.sneltotdekern.nl**

OpMaat
SNEL TOT DE KERN VAN DE ZAAK

Sdu UITGEVERS

Vrije advocaatkeuze beperkt of uitgebreid?

Over de reikwijdte van het recht op vrije advocaatkeuze bij een rechtsbijstandsverzekering¹ heeft de Hoge Raad op 28 september 2012 een belangwekkend tussenarrest gewezen. Hierbij zijn twee prejudiciële vragen gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

Tekst: Guido Goorts en Luc Tacx²

Vele burgers en (kleinere) ondernemers hebben een rechtsbijstandsverzekering afgesloten.

Deze (bijzondere) schadeverzekering beschermt het vermogen van de verzekerde tegen de kosten van rechtsbijstand. In Nederland (en een aantal andere Europese Unie-landen) wordt de dekking in beginsel in natura verleend. Dat houdt in dat indien er behoefte is aan rechtskundige bijstand, de medewerkers van de rechtsbijstandsverzekeraar de rechtsbijstand zelf verlenen.

Al een groot aantal jaren bestaat er onduidelijkheid over de reikwijdte van het recht op vrije advocaatkeuze, vastgelegd in art. 4:67 Wet op het financieel toezicht (Wft), welke bepaling gebaseerd is op Richtlijn 87/344/EEG van de Raad van Europese Gemeenschappen van 22 juni 1987 (hierna: 'De Richtlijn').

Vrij verkeer

Het doel van de richtlijn is het vrij verkeer van (verzekerings)diensten binnen de Europese Unie en (daarmee ook) een betaalbare rechtsbijstandsverzekering voor de consument.

Verder is beoogd belangenconflicten bij rechtsbijstandsverzekeraars tegen te gaan. Als doel van de Richtlijn is daarom eveneens geformuleerd dat belangenconflicten moeten worden voorkomen. Het in de richtlijn bedoelde belangenconflict

kan ontstaan als een multibrancheverzekeraar naast rechtsbijstand – bijvoorbeeld – aansprakelijkheid heeft verzekerd en een verzekerde op beide branches dekking vraagt.

Artikel 4 lid 1 van de richtlijn bepaalt het volgende:

In elke overeenkomst inzake rechtsbijstandsverzekering moet uitdrukkelijk worden bepaald dat

- a. indien een advocaat of andere persoon die volgens het nationaal recht gekwalificeerd is, wordt gevraagd de belangen van de verzekerde in een gerechtelijke of administratieve procedure te verdedigen of te behartigen, de verzekerde vrij is om deze advocaat of andere persoon te kiezen;
- b. de verzekerde vrij is om een advocaat of, indien hij daar de voorkeur aan geeft en voor zover het nationale recht zulks toestaat, een andere gekwalificeerde persoon te kiezen om zijn belangen te behartigen wanneer zich een belangenconflict voordoet.

Problemen in de praktijk

Omdat de inschakeling van een advocaat door verzekeraars als duurder wordt ervaren, dan wanneer een zaak intern wordt behandeld, proberen verzekeraars het recht van een verzekerde om zelf een advocaat te kiezen zo veel mogelijk te beperken. Als een procedure gevoerd moet worden, waarvoor geen procesmonopolie geldt (zoals bijvoorbeeld bij bestuursrechtelijke procedures of kantongerechtoprocedures), behandelen juristen, die in dienst zijn van de rechtsbijstandsverzekeraar, de zaken meestal

zelf. De verzekeraar geeft de verzekerde in die gevallen niet het recht om zelf een advocaat te kiezen, waarbij de kosten van de advocaat vergoed moeten worden door de rechtsbijstandsverzekeraar. Rechtsbijstandsverzekeraars stellen dat een verzekerde pas vrij een advocaat kan kiezen, indien – cumulatief – aan twee voorwaarden is voldaan. De eerste voorwaarde is dat de rechtsbijstandsverzekeraar een advocaat verzoekt de belangen van een verzekerde te behartigen. De tweede voorwaarde is dat er sprake moet zijn van een gerechtelijke of administratieve procedure.

Het is de vraag of dit standpunt juist is. Deze vraag ligt nu voor bij de Hoge Raad in een procedure tegen DAS Rechtsbijstand.

In het Eschig-arrest, dat betrekking had op massaschades en waarin de rechtsbijstandsverzekeraar zich het recht wilde voorbehouden om zelf een rechtshulpverlener voor alle betrokken verzekerden te kiezen, heeft het Europese Hof van Justitie (het hof) bepaald, dat een rechtsbijstandverlener zich niet het recht kan voorbehouden om zelf de rechtshulpverlener te kiezen wanneer een groot aantal verzekerden schade lijdt door eenzelfde feit.³

In het Stark-arrest, dat betrekking had op bijzondere Oostenrijkse wetgeving, heeft het hof onder verwijzing naar het Eschig-arrest bepaald dat artikel 4 lid 1 van de

¹ Hoge Raad, 28 september 2012, LJN: BW7507.

² Advocaten bij Goorts & Coppens Advocaten te Helmond en Deurne.

³ HvJ 10 september, 20 september 2009, Eschig, C-199/08/Jurispr. Blz. I-8295, punt 47).

richtlijn, dat voorziet in de vrije keuze van de rechtshulpverlener, een algemeen en bindend karakter heeft.⁴

De zaak tegen DAS Rechtsbijstand handelt in de kern om de vraag of DAS Rechtsbijstand moet toestaan dat een verzekerde in een arbeidsrechtelijke zaak, waar geen procesmonopolie geldt, zelf voor rekening van DAS een advocaat mag inschakelen.

De HR heeft op 28 september 2012 een tussenarrest gewezen en prejudiciële vragen gesteld aan het hof. De prejudiciële vragen zijn overigens ingegeven door een rechtseconomische overweging van de HR (r.o. 3.8). Mr. Spier heeft in zijn conclusie goed gemotiveerd onderbouwd, dat er geen overtuigende argumenten bestaan voor de opvatting, dat niet voor elke gerechtelijke of administratieve procedure een vrije advocatenkeuze bestaat. Die opvatting delen wij. Deze opvatting leidt echter ook tot de conclusie, dat de geschillenregeling van bijvoorbeeld DAS Rechtsbijstand en van ARAG Rechtsbijstand naar ons oordeel ook in strijd zijn met de richtlijn. ARAG heeft immers gekozen voor de constructie dat de advocaat bij een beroep op de geschillenregeling wordt aangewezen door de deken van de Orde van Advocaten. DAS Rechtsbijstand heeft gekozen voor de constructie dat de advocaat of een kantoorgenoot, die de zaak toetst in het kader van de geschillenregeling, de behandeling van de zaak niet mag voortzetten. Ook in deze situatie wordt het recht op vrije advocaatkeuze beperkt.

Overigens zijn wij er niet van overtuigd, dat de behandeling van een zaak door een advocaat in alle gevallen substantieel duurder is. In de eerste plaats wijzen wij erop, dat ook rekening gehouden moet worden met de kosten van de werknemer in dienst van de rechtsbijstandsverzekeraar. Daarnaast is het zo, dat door de marktwerking in de advocatuur onderhandeld wordt over de uurtarieven. Wij zien niet in, waarom in polistechnische zin geen oplossingen bedacht zouden

De vraag is nu wat rechtsbijstandsverzekeraars zullen gaan doen

kunnen worden, waarbij de kostenvergoeding beperkt wordt tot een redelijk uurtarief en waardoor excessen tegengegaan kunnen worden. Bovendien bestaat niet in elke zaak het risico dat er geprocedeerd wordt, omdat er alleen polisdekking bestaat wanneer er een redelijke kans op resultaat aanwezig is. Dit vergt natuurlijk een inschatting, maar er bestaan voldoende mogelijkheden om een advocaat aan te spreken die een evident onjuiste inschatting maakt. Kortom: wij zijn het eens met mr. Spier, die in 3.3.1. van zijn conclusie opmerkt, dat niet zonder meer en voetstoots kan worden uitgegaan van door procespartijen (zoals verzekeraars) verstrekte gegevens.

Zwaarwegende argumenten

Hoewel de definitieve uitspraak nog niet is gedaan door de HR, somt de HR drie zwaarwegende argumenten op, die in het nadeel van DAS Rechtsbijstand zijn: in de eerste plaats lijkt de considerans van de richtlijn zonder enige beperking het recht van een verzekerde centraal te stellen om zijn advocaat of rechtshulpverlener te kiezen wanneer een gerechtelijke of administratieve procedure gevoerd moet worden.

In de tweede plaats blijken niet alle taalversies van artikel 4 van de richtlijn gelijklopend te zijn. In de Nederlandse taalversie is het recht op vrije keuze afhankelijk gesteld van een verzoek daartoe. De Franse, Duitse en Engelse taalversie lijken andersluidend te zijn.

Ten derde bevat het Eschig-arrest naast beschouwingen, die betrekking hebben

op massaschades, ook algemene beschouwingen over de verhouding tussen artikel 4 lid 1 en artikel 3 lid 2 van de richtlijn die dezelfde algemene strekking hebben als de considerans van de richtlijn, waarin een onbeperkt recht op vrije advocaat is opgenomen, wanneer een gerechtelijke of administratieve procedure gevoerd moet worden.

De HR kiest er uiteindelijk toch voor om prejudiciële vragen te stellen aan het hof vanwege het feit dat het een kwestie is van evident maatschappelijk belang. De HR heeft in de eerste plaats de vraag gesteld of het op grond van artikel 4, lid I van de richtlijn is toegestaan dat een rechtsbijstandsverzekeraar, die in zijn polissen regelt dat rechtsbijstand in gerechtelijke of administratieve procedures in beginsel zal worden verleend door werknemers van een verzekeraar, tevens nog bedingt dat de kosten van rechtsbijstand van een door de verzekerde gekozen advocaat of rechtshulpverlener slechts onder de dekking vallen indien de verzekeraar van mening is dat de behandeling van de zaak aan een externe rechtshulpverlener moet worden uitbesteed. Daarnaast heeft de HR de vraag gesteld of het voor de beantwoording van de eerste vraag verschil maakt of voor de desbetreffende gerechtelijke of administratieve procedure rechtsbijstand wel of niet verplicht is. Het hof zal nu antwoord moeten geven op de vraag of de praktijk van de Nederlandse rechtsbijstandsverzekeraars al dan niet in overeenstemming is met de richtlijn.

Het is lastig om aan te geven hoe lang het zal duren, voordat het hof de prejudiciële vragen zal beantwoorden, maar er moet zeker rekening gehouden worden met een vertraging van enkele jaren. Daarna zal de HR nog uitspraak moeten doen. De vraag is nu wat rechtsbijstandsverzekeraars zullen gaan doen. Eén van de mogelijkheden is, dat de rechtsbijstandsverzekeraars de premies zullen gaan verhogen dan wel de polisvoorwaarden zullen gaan aanpassen. Ook bestaat de mogelijkheid dat verzekeraars kostenverzekeraars worden. Het einde is nog niet in zicht.

⁴ HvJ 26 mei 2011, Stark, C-293, 10, LJN: BQ6995, NJ 2011/534).

Dorhout Advocaten in Groningen
 zoekt een advocaat met minimaal 5 jaar
 ervaring en een civielrechtelijke achtergrond.

Interesse? Kijk dan op
www.dorhout.nl/vacatures of neem
 contact op met Hans Koenders
 T 050-5206520

DORHOUT ADVOCATEN

Juris **Didact** praktische nascholing
 voor de jurist

Het nieuwe, eigentijdse nascholen voor de jurist

JurisDidact, het nieuwe nascholingsinstituut voor juristen, biedt:

- 3-punts cursusprogramma's over een deelonderwerp
- eLearning (altijd en overal benaderbaar)
- dezelfde cursusstof in een cahier (handig als naslagwerk)

- **Maximale keuzevrijheid: u bepaalt waar én wanneer u studeert**
- **Nu beschikbaar: Burgerlijk Recht 2012-2013 met 5 cursusprogramma's**
- **Strafrecht en Bestuursrecht**

Zie www.jurisdidact.nl voor het volledige cursusaanbod.

Introductieabonnement Burgerlijk Recht

Korting tot 1 januari 2013 op een jaar-abonnement Burgerlijk Recht 2012-2013: voor € 550,- i.p.v. € 750,-. Meld u aan op www.jurisdidact.nl en voer de actiecode JUR006 in. De bijbehorende cahiers krijgt u nagezonden. Los programma: €195,-.

NB. Certificaten worden alleen toegekend aan abonnees en kopers van losse programma's.

JurisDidact is een uitgave van Domus Editoria

Spraakherkenningswonder: SpeechMike Premium

Test alle Philips dicteerproducten nu 30 dagen gratis!

Topkwaliteit voor topjuristen

Start nu met werkplek dicteren in de moderne tijd, al dan niet met spraakherkenning. De innovatieve techniek zoals studiokwaliteitsmicrofoon, zelfreinigende laser-track-ball en bewegingssensor zorgen voor ultiem gebruikersgemak en topkwaliteit. Test deze nieuwe Philips SpeechMike Premium nu zelf. www.ateq.nl/juridisch

PHILIPS

Ateq International BV
 Tel: +31 40 235 00 77
 Email: ab@ateq.nl

Nieuwe aanbestedingsregels niet waterdicht

De nieuwe Aanbestedingswet die op 1 januari 2013 ingaat, moet kleinere bedrijven en zzp'ers een eerlijker kans geven op overheidsopdrachten. De praktijk moet echter uitwijzen of er daadwerkelijk winst voor het mkb wordt behaald of dat de wetgeving symbolisch is. 'Ik ben bang dat dit laatste het geval zal zijn, omdat het ontbreekt aan harde, handhaafbare normen.'

Tekst: Annemarie van de Weert

Volgens het wetsvoorstel mogen opdrachten niet meer dusdanig worden geclusterd zodat kleinere bedrijven geen kans meer maken. Ook geldt vanaf 2013 het beginsel van proportionaliteit: zo moeten volgens de wet de eisen die aan een ondernemer worden gesteld in verhouding staan tot de opdracht. Daarnaast mag de overheid ook geen onredelijke contractvoorwaarden meer stellen. Hierdoor hoeft een kleine ondernemer niet alle risico's van een project te dragen, terwijl die zich onmogelijk daartegen kan verzekeren. Ondernemers kunnen voortaan ook met een zogeheten eigen verklaring aangeven dat ze voldoen aan de gestelde eisen. Tot nu toe moeten alle deelnemers aan een aanbesteding originele bewijsstukken aanleveren, wat veel tijd en moeite kostte. Nu hoeft alleen de winnende ondernemer dat uiteindelijk te doen. Genoemde aanpassingen van de regels, zouden volgens het ministerie van Economische Zaken de drempel moeten verlagen om mee te doen aan aanbestedingen.

Afwijken van regelgeving

'De nieuwe Aanbestedingswet is op het oog mkb-vriendelijker dan de huidige regelgeving,' zegt Stefan Dalmolen (Van Till Advocaten) gespecialiseerd in aanbestedingsrecht. 'Het is echter zeer de vraag of deze bepalingen daadwerkelijk in de praktijk een groot verschil zullen maken. Afwijken van de regels is in de meeste gevallen namelijk mogelijk, aangezien er een "pas toe of leg uit-principe" geldt. Dat geldt voor het clusterverbod, maar ook voor de

**'Of de nieuwe
Aanbestedingswet
de "kleine"
ondernemer
tegemoetkomt,
wordt door de
advocatuur in
twijfel getrokken'**
Stefan Dalmolen

Kansen voor de kleine ondernemer

Jaarlijks koopt de overheid voor ruim 60 miljard euro in. Boven een bepaald bedrag moet de overheid een opdracht (om een dienst of product te leveren) volgens de Europese regels aanbesteden. Voor juridische dienstverlening zoals procesvertegenwoordiging of het opstellen van een juridisch advies geldt een drempelwaarde van 200.000 euro. Bedrijven kunnen eenvoudig meedingen bij overheidsaanbestedingen via het online marktplein TenderNed. Tip: bij gemeenten die gunningen het liefst onderbrengen bij bedrijven uit de omgeving om de lokale economie te stimuleren, liggen veel kansen voor de kleine ondernemer. Meer gedetailleerde informatie over de aanbestedingsregels en de aanbestedingsdrempels staat op www.pianoo.nl.

proportionaliteitseisen. Het wetsvoorstel komt het midden en kleinbedrijf in elk geval op een aantal punten tegemoet maar of de doelstelling van de wetgever om dertig procent van alle aanbestede opdrachten naar het mkb te laten gaan, behaald zal worden, is dus de grote vraag.'

Van Till advocaten is mede-oprichter van de MKB-aanbestedingsdesk. Via dit servicepunt worden vragen van ondernemers behandeld. Het kantoor is zo dagelijks betrokken bij aanbestedingszaken en -vraagstukken, met name in het midden en klein bedrijf. Dalmolen: 'Het "probleem" met de nieuwe wet is dat de intenties goed zijn, maar dat er geen wettelijk instrumentarium is om de goedbedoelde bepalingen daadwerkelijk af te dwingen. Om een voorbeeld te geven: opdrachten mogen niet onnodig worden samengevoegd. Dit komt tegemoet aan het bezwaar vanuit het mkb dat opdrachten kunstmatig groot worden gehouden, zodat kleinere bedrijven niet mee kunnen dingen. Maar de wet bepaalt ook dat als samenvoeging toch plaatsvindt, dit door de aanbestedende dienst moet worden gemotiveerd in de aanbestedingsstukken op basis van artikel 1.5 lid 1 en 2. Kortom, geen harde eisen.'

In de wet (art. 1.5 lid 3) staat ook de verplichting om een opdracht onder te verdelen in meerdere percelen. Ook dit komt tegemoet aan het mkb omdat zij bij grotere opdrachten op een kleiner onderdeel kunnen inschrijven. De wet voegt aan deze verplichting echter toe dat afwijken mogelijk is indien de aanbestedende dienst meerdere percelen 'niet passend acht.' Dalmolen: 'Ook dit betreft dus geen harde

Illustratie: Flos Vingerhoets

regel. Net als dat een aanbestedende dienst volgens de richtsnoeren uit de Gids Proportionaliteit kan uitleggen waarom hij deze niet toepast. Oftewel, ook hier is afwijken – gemotiveerd – mogelijk op basis van de artikelen 1.10, 1.13 en 1.16.’

Tenslotte mogen de geschiktheidseisen geen betrekking hebben op de omzet. Ook dit was een bezwaar vanuit de brancheorganisatie MKB-Nederland; veel kleinere bedrijven konden vaak niet meedingen naar opdrachten omdat de omzeteisen onredelijk hoog waren vastgesteld. Dalmolen: ‘De wet komt hieraan tegemoet door dit verbod op te nemen in artikel 2.90. Echter, ook hierbij is gemotiveerd afwijken toegestaan.’

Kortom, de bedoelingen zijn goed maar het is zeker niet uitgesloten dat alles blijft bij het oude, zij het dat aanbestedende

‘Ik zie de nieuwe verplichting dat een afwijzing gemotiveerd moet worden als een groot voordeel’

Willem Overbosch

diensten moeten motiveren waarom zij afwijken. ‘Indien deze motivering enigszins hout snijdt, zal de rechter naar mijn verwachting niet snel een streep door de aanbesteding zetten,’ zegt Dalmolen. ‘Of de nieuwe Aanbestedingswet de “kleine” ondernemer ook daadwerkelijk tegemoet

gaat komen, wordt door de advocatuur in twijfel getrokken. Er zijn nauwelijks harde, handhaafbare normen waarop aanbestedende diensten kunnen worden afge-rekend.’

Voordeel

Willem Overbosch, oprichter van ondernemersplatform MKB servicedesk, benadrukt wel dat veel kleine ondernemers opportunistisch zijn waar het inschrijven op aanbestedingen betreft. ‘De overheid is een fijne klant om te hebben want betaalt op tijd en dat levert continuïteit van je bedrijf. Maar het is terecht dat er strenge eisen worden gesteld aan aanbesteden. Een ondernemer moet zijn huiswerk goed doen en krijgt hij of zij de opdracht niet, dan is het fijn dat daar lering uit getrokken kan worden. Dat hoort ook bij ondernemen. Daarom

zie ik de nieuwe verplichting dat afwijzing gemotiveerd moet worden, wel als een heel groot voordeel.'

Het aanbestedingsrecht kent namelijk veel valkuilen, zowel voor inschrijvers als voor aanbesteders. Als in geen ander rechtsgebied moeten alle betrokken partijen op eieren lopen. Een enkele onzorgvuldigheid of omissie kan al reden zijn om een inschrijving buiten beschouwing te laten of een aanbesteding ongeldig te verklaren. Overbosch: 'In de praktijk gaat het dikwijls fout doordat inschrijvers een inschrijving indienen die strijdig is met de eisen die door de aanbestedende dienst zijn gesteld. Denk hierbij bijvoorbeeld aan het te laat indienen van een inschrijving, het niet bijvoegen van alle vereiste documenten of het ondertekenen van de inschrijving door een niet (volledig) bevoegd persoon. Dit zal overigens met de nieuwe wet niet veranderen. Veel ondernemers zullen pleiten voor versoepeling van de regelgeving op

dit punt, waardoor ongeldige inschrijvingen makkelijker kunnen worden hersteld. Maar dat zie ik er niet snel van komen en dat is vanuit een oogpunt van gelijke behandeling van inschrijvers ook niet wenselijk.'

Wie er plaatsnemen in de onafhankelijke commissie waar ondernemers met

klachten over aanbestedingen terecht kunnen, is nog niet bekend. Er wordt momenteel gezocht naar een voorzitter en een vicevoorzitter voor de Commissie van Aanbestedingsexperts. Als deze bekend zijn, wordt er met hen gezocht naar experts. De commissie moet in januari 2013 van start gaan.

Aanbesteding juridische dienstverlening

De aanbestedingsregels zien in principe toe op alle soorten diensten die aanbestedende diensten kunnen inkopen. Ook juridische dienstverlening valt hieronder, ongeacht of deze door advocatenkantoren of door anderen verricht kan worden. Voor juridische dienstverlening geldt overigens een sterk verlicht regime, legt Jeroen Beekman, woordvoerder van het ministerie van Economisch Zaken uit. 'Dit valt onder het B-regime waarvoor min-

der strenge regels gelden dan voor reguliere diensten, het zogeheten A-diensten regime. Deze regels veranderen niet met de Aanbestedingswet 2013.'

Zo hoeft een aanbestedende dienst in het B-regime een opdracht niet vooraf openbaar bekend te maken, zodat van een eigenlijke aanbestedingsprocedure geen sprake is. Beekman: 'Regels die wel gelden, zijn de algemene beginselen van aanbestedingsrecht; de regels die gelden ten aanzien van te gebruiken technische specificaties en de verplichting een mededeling van gunning bekend te maken bij de Europese Commissie.'

(advertentie)

Draagkrachtberekening, co-ouderschap, vermogensopstelling en de berekening van het besteedbaar inkomen na scheiding. Alles ineen, klik, klik, klaar.

Alimentatierekenen is ècht makkelijker met Split-Online!

Veel advocaten hebben Split-Online omarmd als hún pakket. Ze willen nooit meer iets anders! Probeer nu zelf het meest gebruiksvriendelijke

en uitgebreide alimentatieberekenprogramma. U kunt Split-Online.nl nu gratis testen. Ga snel naar www.split-online.nl en registreer u vandaag!

Split-Online.nl: ook voor praktijkgerichte en voordelige (PE)opleidingen!

SPLIT
SCHEIDINGSPLANNING
INFORMATIETOOL

Split Online is een uitgave van XS2Knowledge B.V. Voor meer informatie kijkt u op de website: www.split-online.nl. Ook kunt u bellen naar 088 - 61 61 261 of stuur een e-mail naar: sales@split-online.nl.

Dwaling c.q. bedrog bij de beëindigingsovereenkomst

Kort nadat werknemer een schadevergoeding heeft meegekregen middels een tussen hem en zijn werkgever gesloten beëindigingsovereenkomst verneemt de werkgever dat de werknemer tijdens zijn dienstverband 'frauduleuze handelingen' heeft verricht. Als de werkgever dat geweten zou hebben, had de werknemer nooit een ontslagvergoeding gekregen. Kan deze dwaling een beëindigingsovereenkomst doorkruisen?

Tekst: Sharon Hulkenberg¹

Werkgever en werknemer leggen middels een beëindigingsovereenkomst vast wat rechtens tussen hen geldt ter beëindiging of ter voorkoming van onzekerheid of geschil. Algemeen wordt aangenomen dat een beëindigingsovereenkomst een vaststellingsovereenkomst is in de zin van art. 7:900 BW. Het karakter van een vaststellingsovereenkomst is dispositief inhoudende dat partijen bij het aangaan van de vaststellingsovereenkomst een nieuwe rechtstoestand in het leven roepen waaraan zij zijn gebonden, ook indien deze afwijkt van de eerder bestaande rechtstoestand. Aldus kan een beëindigingsovereenkomst in beginsel niet worden vernietigd ter zake van hetgeen waarover tussen partijen werd getwist of onzekerheid bestond.

Dwaling c.q. bedrog

Er zijn evenwel gronden die de dispositiviteit van de beëindigingsovereenkomst teniet kunnen doen. Zo kan een beëindigingsovereenkomst worden doorkruist door dwaling c.q. bedrog. Er is sprake van dwaling ex art. 6:228 BW indien de beëindigingsovereenkomst bij een juiste voorstelling van zaken niet zou zijn gesloten en te wijten is aan een inlichting van de wederpartij of indien de dwalende ingelicht had behoren te worden.

Van bedrog in de zin van art. 3:44 lid 3 BW is sprake als iemand een ander tot

het verrichten van een bepaalde rechtshandeling beweegt door een opzettelijk gedane onjuiste mededeling, het opzettelijk verzwijgen van enig feit of een andere kunstgreep. Volgens de Hoge Raad is van bedrog reeds sprake indien een partij belet dat in de procedure feiten aan het licht komen die tot een voor de wederpartij gunstiger afloop van die procedure zouden hebben kunnen leiden.

Tussen dwaling en bedrog bestaat aldus een overlap. In de jurisprudentie worden veelal beide ankers aangewend, waarbij alle omstandigheden die zich voordeden ten tijde van het sluiten van de beëindigingsovereenkomst in aanmerking worden genomen. Een rechter dient echter vanwege het dispositieve karakter van een beëindigingsovereenkomst terughoudend te zijn met toekenning van een beroep op dwaling c.q. bedrog

Jurisprudentie

Zowel de belangen van de werkgever als die van de werknemer spelen een rol bij het sluiten van een beëindigingsovereenkomst. Op de werkgever rust in dit kader een zekere onderzoeksplicht. Hiertegenover staat de mededelingsplicht van de werknemer. De werknemer dient als goed werknemer de werkgever te informeren over omstandigheden die relevant zijn bij het sluiten van de beëindigingsovereenkomst. Bij dwaling c.q. bedrog gaat het immers om de vraag of bij een juiste voorstelling van zaken eenzelfde beëindigingsovereenkomst gesloten zou zijn. De jurisprudentie kent slechts enkele geval-

len waarin een beroep op dwaling c.q. bedrog werd gehonoreerd.

Nieuwe baan

Volgens vaste jurisprudentie heeft de werknemer een mededelingsverplichting indien de werkgever tijdens de onderhandelingen een gerichte vraag stelt naar het vooruitzicht op een nieuwe baan.² Maar heeft de werknemer ook een spontane mededelingsplicht? Deze vraag dient bevestigend te worden beantwoord indien de werknemer (een concreet uitzicht op) een nieuwe baan heeft.

Zowel het Hof 's-Gravenhage³ als het Hof Amsterdam⁴ acht het beroep van de werkgever op dwaling rechtsgeldig nu de werknemer had verzwegen een concreet uitzicht te hebben op een andere baan. In beide zaken werd de werknemer veroordeeld tot terugbetaling van de helft van zijn ontslagvergoeding.

In dezelfde lijn is het oordeel van de kantonrechter Utrecht⁵ die overwoog dat een werknemer gehouden is de werkgever in te lichten indien de onderhandelingen over een nieuwe functie in een zodanig gevorderd stadium verkeren dat een dienstverband elders waarschijnlijk is. Ook de kantonrechter Haarlem⁶ halveerde de ontslagvergoeding. In deze zaak werd de ontbindingsbeschikking herroe-

² Hoge Raad 17 januari 1997, JAR 1997/54.

³ Hof 's-Gravenhage 19 januari 2010, LJN: BL2560.

⁴ Gerechtshof Amsterdam 29 september 2009, RAR 2010/112.

⁵ Rechtbank Utrecht, sector kanton 21 september 2011, JAR 2012/5.

⁶ Rechtbank Haarlem, sector kanton, 23 december 2009, LJN: BK7908.

¹ Advocaat bij Kouwenberg Bosman Fokker Advocaten in Hilversum.

pen vanwege bedrog, daar de werknemer tijdens de mondelinge behandeling had verzwegen dat hij een concurrerend bedrijf aan het oprichten was.

Overige omstandigheden

Het verzwijgen van andere voor de werkgever belangrijke omstandigheden kan ook een grond voor dwaling c.q. bedrog opleveren. Zo oordeelde het Hof 's-Hertogenbosch⁷ op 29 mei 2012 dat de werknemer, een salesmanager, zijn betrokkenheid bij een transactie voor soortgelijke apparatuur als die van werkgever had moeten melden. Daar de werknemer dit had nagelaten, was het beroep van de werkgever op dwaling gerechtvaardigd.

Eerder achtte het Hof 's-Hertogenbosch⁸ het handelen van de werknemer (in casu het aanvaarden van commissieloon van een leverancier) dermate bedrieglijk en in strijd met goed werknemerschap dat hem naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid geen beroep toekwam op een uitsluitingsclausule van dwaling in de beëindigingsovereenkomst.

Ook het Hof Arnhem⁹ achtte een beroep op een uitsluitingsclausule onaanvaardbaar en vernietigde de vaststellingsovereenkomst, aangezien na het sluiten van de beëindigingsovereenkomst was gebleken dat de werknemer, een financieel directeur, een voormalig directeur van de werkgever had geassisteerd bij een aandelenovername van een bedrijf waarmee de werkgever een *change of control* afspraak had.

Een andere zaak betrof een werknemer in de functie van projectleider. Deze zou volgens de werkgever veelvuldig privé-e-mails hebben verzonden, pornografisch materiaal tot zijn beschikking hebben gehad en zich schuldig hebben gemaakt aan belangenverstrengeling. Naar het oordeel van de kantonrechter Hilversum¹⁰ heeft de werkgever onvol-

‘Een uitsluitingsclausule vormt dus geen waarborg dat een beëindigingsovereenkomst niet kan worden vernietigd’

doende gesteld en bewezen dat de feiten in een bodemprocedure zouden leiden tot een gerechtvaardigd beroep op dwaling, maar het was niet uitgesloten dat gedurende het onderzoek meer ‘frauduleuze’ feiten aan het licht zouden komen. De kantonrechter wees een kwart van de vergoeding zoals overeengekomen toe, ondanks dat partijen in de vaststellingsovereenkomst hadden opgenomen dat zij uitdrukkelijk afstand deden van hun recht om ontbinding of vernietiging van de overeenkomst te vorderen.

De kantonrechter Alphen aan den Rijn¹¹ boog zich over de volgende situatie. De arbeidsovereenkomst tussen werkgever en werknemer, een technisch vertegenwoordiger, is ontbonden per 1 januari 2011. Partijen hebben nadien een aanvullende overeenkomst gesloten waarin het concurrentiebeding werd beperkt tot twaalf bedrijven. Vervolgens kwam de werkgever erachter dat de werknemer reeds voor het sluiten van de overeenkomst bij een concurrent werkzaam was. De werknemer had behoren te weten dat deze feiten voor de werkgever van doorslaggevend belang waren. Mitsdien werd de overeenkomst vernietigd wegens dwaling, waardoor het oorspronkelijke

concurrentiebeding nog bestond en de werknemer schadeplichtig was vanwege overtreding van het beding.

Standaardbepaling aanbevolen

Uit het voorstaande volgt dat een beëindigingsovereenkomst in beginsel niet kan worden vernietigd vanwege haar dispositieve karakter. Een rechter dient terughoudend te zijn met het toekennen van een beroep op dwaling c.q. bedrog. Slechts in uitzonderlijke gevallen kan een beëindigingsovereenkomst worden doorkruist. Dit kan het geval zijn indien de werknemer is tekortgeschoten in zijn mededelingsplicht. Wanneer blijkt dat partijen zich bij de beoordeling van de onzekere feiten hebben vergist, is een beroep op dwaling in principe niet mogelijk.

Indien partijen in de vaststellingsovereenkomst afstand hebben gedaan van hun recht om ontbinding of vernietiging van de overeenkomst te vorderen, geldt een extra toets dat een beroep op de uitsluitingsclausule in de gegeven omstandigheden naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid onaanvaardbaar moet zijn. Een uitsluitingsclausule vormt dus geen waarborg dat een beëindigingsovereenkomst niet kan worden vernietigd.

Het verdient aanbeveling een standaardbepaling in de beëindigingsovereenkomst op te nemen waarin is neergelegd dat wanneer achteraf blijkt dat zich tijdens het dienstverband omstandigheden hebben voorgedaan die een dringende reden zouden opleveren, een beroep op dwaling gerechtvaardigd is en de beëindigingsovereenkomst kan worden vernietigd. Daarnaast dienen alle omstandigheden te worden opgenomen die partijen bij het sluiten van de beëindigingsovereenkomst in aanmerking hebben genomen om zodoende vast te leggen dat hierover geen onzekerheid bestaat.

7 Gerechtshof 's-Hertogenbosch 29 mei 2012, RAR 2012/115.

8 Gerechtshof 's-Hertogenbosch 23 december 2008 LJN: BH0130.

9 Gerechtshof Arnhem 15 mei 2012, LJN: BW6429.

10 Rechtbank Amsterdam, sector kanton, locatie Hilversum 19 juli 2012, kenmerk KK 12-89.

11 Rechtbank Alphen aan den Rijn, sector kanton 27 maart 2012, JAR 2012/137.

Vergeet niet je stap te maken!

DPA Legal voor Advocaten en Bedrijfsjuristen

Af en toe van baan verwisselen maakt gelukkiger. Van tijd tot tijd een nieuwe omgeving met nieuwe werkzaamheden geeft aanzienlijk meer voldoening en zelfvertrouwen. Inkomen en beroepsstatus nemen bovendien aantoonbaar toe. DPA Legal helpt jou je juridische carrière vorm te geven. Wij kennen het juridische landschap als geen ander en kunnen jouw wensen en behoeften in verschillende fasen van je leven concreet in kaart brengen.

Overstappen binnen de advocatuur, naar het bedrijfsleven of juist weer terug naar de advocatuur? Zoveel juristen en bedrijven; zoveel wensen. Per individu en per levensfase verandert de behoefte naar werk. Om die behoefte te vervullen is meer nodig dan een simpele match tussen een CV en een vacature. Door onze aanpak, kennis, ervaring en ons uitgebreide netwerk kunnen we nét iets verder kijken en een stapje verder gaan. En dat werkt in het voordeel van onze kandidaten én opdrachtgevers.

Neem contact met ons op voor nadere informatie of een oriënterend gesprek. We vertellen je graag meer over onze aanpak.

Als zelfstandige business unit van DPA Group richt DPA Legal zich op de arbeidsmarkt voor juristen met minimaal vier jaar relevante ervaring opgedaan in het bedrijfsleven of de advocatuur. We vervullen tijdelijke en vaste posities voor de advocatuur en in het bedrijfsleven.

DPA Legal Parklaan 48 1405 Bussum T +31 (0)35 625 05 05 jurist@dpa.nl www.dpalegal.nl

DPA | Legal
DETACHERING

BESTGRADUATES LAW

28 jaar later werd
Vincent Wibaut
Bestuursvoorzitter
van AKD

...kun jij dat sneller?

www.bestgraduates.nl

Ben jij een student met ambitie?

Meld je dan aan voor deze game en **win een reis naar Dubai!**

BestGraduates Law 2013 is een recruitment game exclusief voor afstuderende ambitieuze rechten studenten. Ben jij een juridisch talent die in 2013 of voor april 2014 afstudeert en wil jij de BestGraduate Law 2013 worden? Doe de one-minute-test en ontdek of jij mee mag doen. **De winnaar wint een luxe reis naar Dubai!** Kijk op www.bestgraduates.nl

BestGraduates Law 2013 wordt mede mogelijk gemaakt door:

BAKER & MCKENZIE

intermediair
op elk in je carrière

jobnet
alles voor je carrière

MEMORY MAGAZINE

nrc carrière >

CARRIÈRE
JAARBOEK

LTP
Notarieel Landelijk Tijdschrift

ADVOCATENBLAD *Start*

RechtenStudie.nl

BestGraduates is een activiteit van memory events onderdeel van de memory group

Schadeplichtig jegens crediteuren, hoe zat het ook weer?

Een besluit tot winstuitkering kan, ondanks het voldaan zijn aan de wettelijke en statutaire bepalingen, onrechtmatig zijn.

Tekst: Mieke Verhoeff¹

Winstuitkering kan ingevolge art. 2:216 BW plaatsvinden indien het eigen vermogen het gestorte en opgevraagde deel van het kapitaal, vermeerderd met de reserves, overtreft. De statuten kunnen bijzondere bepalingen over winstuitkering bevatten. Deze hebben in beginsel interne werking.

Nimox en Reinders-Didam

Aandeelhouders en bestuurders zijn aansprakelijk op grond van onrechtmatige daad jegens een crediteur van een vennootschap indien zij er ernstig rekening mee moeten houden dat de vennootschap na de uitkering niet in staat zal zijn haar crediteuren (volledig) te voldoen.² De rol van aandeelhouders en bestuurders in het vennootschapsrecht loopt echter uiteen; aandeelhouders zijn primair gericht op winst, bestuurders op het belang van de vennootschap en haar crediteuren.

Winstuitkering en insolventiesituaties

In insolventiesituaties speelt bij de beoordeling van de slagingskans van een vordering van crediteuren de paritas creditorum aanvullend een rol. In een uitspraak van de Rechtbank Rotterdam van 15 februari 2012³ is geoordeeld dat een vordering van de crediteur op de aandeelhouder niet strijdig was met de paritas creditorum,⁴ omdat de curator geen vordering tegen de aandeelhouders had ingesteld. In geval

de curator alsnog mocht besluiten om op dezelfde grondslag als de crediteur een vordering in te stellen met samenloop van vorderingen tot gevolg, zou hiervoor een oplossing worden bedacht.⁵

Stelplicht en bewijslast

Aangezien de uitkerende partij dikwijls op de informatie over de achtergrond van de uitkering zit, kan hij mogelijk worden belast met stelplicht en/of bewijslast van omstandigheden die aan het onrechtmatigheidsoordeel in de weg staan, indien de eiser stelt dat de vennootschap haar vorderingen niet is nagekomen en dat daaraan voorafgaand het leeuwendeel van het vermogen aan aandeelhouders is uitgekeerd.⁶

Invloed nieuwe wet Flex-BV

Met de nieuwe Flex-BV wetgeving wordt wettelijke kapitaalsbescherming grotendeels afgeschaft en wordt overgestapt op een systeem van aansprakelijkheidsnormen. Op 1 oktober 2012 is art. 2:216 nw in werking getreden. Winst mag worden uitgekeerd voor zover het eigen vermogen groter is dan de wettelijke en statutaire reserves. Art. 2:216 nw bevat gecodificeerde onrechtmatigheidscriteria ten aanzien van bestuurders die interne werking hebben. Het bestuur kan ingevolge art. 2:216, lid 2 slechts de verplichte goedkeuring aan een winstuitkeringsbesluit weigeren indien het weet of redelijkerwijs behoort te voorzien dat de vennootschap na uitkering niet zal kunnen blijven voortgaan met het betalen van haar opeisbare schulden.

Dit wordt de 'uitkeringstoets' genoemd, waarvan wel wordt besproken dat deze in beginsel ziet op het jaar na het toetsmoment.⁷

De besproken criteria zijn niet ten aanzien van aandeelhouders gecodificeerd. Voor aansprakelijkheid jegens crediteuren kan het criterium uit art. 2:216 lid 2 nw gezien de bestaande rechtspraak echter wel van belang zijn.

Een aandeelhouder zal blijkens de totstandkomingsgeschiedenis van art. 2:216 nw niet aansprakelijk zijn indien hij te goeder trouw was tijdens de ontvangst van de uitkering. Dit zou voor de bestuurder een prikkel moeten vormen om informatie over voorzienbare onmogelijkheid van betaling aan crediteuren aan de aandeelhouder te melden. Doet hij dat niet, dan zal het zwaartepunt van de aansprakelijkheid bij het bestuur komen te rusten.⁸ De statuten kunnen volgens het nieuwe artikel bijzondere bepalingen bevatten inzake aansprakelijkheid jegens derden.⁹ Voor vastlegging van verantwoordelijkheden in statuten zal in zijn algemeenheid in de Flex-BV een grotere rol zijn weggelegd dan in een voormalige bv-structuur.¹⁰

Indachtig de besproken jurisprudentie heeft de interne werking van 2:216 BW nw niet in de weg te staan aan nadere ontwikkeling van de criteria voor de aansprakelijkheid van de aandeelhouder jegens derden in het kader van een winstuitkeringsbesluit aan de hand van dat artikel.

1 Advocaat bij Bouwman Thewessen Van Winden in Naaldwijk.

2 HR 8 november 1991, LJN: ZC0401, NJ 1992,174 en HR 6 februari 2004 (Reinders-Didam), LJN: A03045, JOR 2004/67, m.nt. Van den Ingh.

3 Rechtbank Rotterdam 15 februari 2012, JOR 2012/166 m.nt. Barneveld.

4 Zie verder HR 21 december 2001, JOR 2002/37.

5 Waaruit deze oplossing zal bestaan blijft in het vonnis ongewis. Gedacht kan worden aan een processuele oplossing waarbij de vordering van de curator als eerste wordt behandeld en overige beslissingen worden aangehouden.

6 Rechtbank Rotterdam 15 februari 2012, JOR 2012/166, r.o. 6.19, waarover kritisch annotator Barneveld.

7 Zie tevens bijlage bij MvA I 31 058-32 426 voor een indicatief schema en twee stappen ter bepaling evt. uitkering.

8 Nadere MvA I 2011-12, 31 058-32 426 E, p. 12 e.v.

9 Art. 2:216 lid 5 en 6 nw.

10 Ing. art. 2:192 BW nw kunnen aandeelhouders bijvoorbeeld aan diverse statutaire plichten jegens derden worden gebonden, vgl. de vof.

Lawyers for Lawyers

zet zich al 25 jaar succesvol in voor
onderdrukte advocaten wereldwijd.

Doneer nu één uurtarief

Help ons helpen.

L4L bedankt alle Nederlandse advocaten, kantoren en (Jonge) Balies die ons de afgelopen 25 jaar gesteund hebben.

Dankzij u konden wij opkomen voor talloze advocaten in het buitenland die onder vuur liggen vanwege hun beroepsuitoefening.

www.lawyersforlawyers.org

Rekeningnummer 48 99 38 655

Gerechtshof Amsterdam laat de advocatuur **bungelen**

Volgens de griffier van het Gerechtshof Amsterdam is een inkomensverklaring niet onbeperkt houdbaar. Met het oog op de helderheid en rechtszekerheid is het is te hopen dat de wetgever snel met een duidelijke regeling komt.

Herman Loonstein¹

Procespartijen kunnen sinds het in werking treden van de Wet griffierechten burgerlijke zaken (Wgbz) in aanmerking komen voor het griffierecht voor onvermogenen. Onder de werking van de Wet tarieven in burgerlijke zaken (Wtbz) kwamen in procedures waarin verplichte bijstand van advocaten is voorgeschreven alleen procespartijen, die een toevoeging bedoeld in art. 29 van de Wet op de rechtsbijstand (Wrb) konden overleggen, in aanmerking voor het laagste tarief aan griffierecht. De Wgbz introduceerde een nieuwe mogelijkheid. Art. 16, eerste lid, sub b, Wgbz bepaalt dat ook overlegging van een inkomensverklaring, als bedoeld in art. 1, sub b, Wrb, recht geeft op het in rekening brengen van het laagste griffierecht (bij rechtbanken ongeacht het belang 73 euro en bij gerechtshoven steeds 291 euro).

In beginsel wordt aan natuurlijke personen en rechtspersonen, die een beroep of bedrijf uitoefenen, geen toevoeging verleend (art. 12, 2^e lid sub e Wrb). Aan dit criterium en de andere criteria genoemd in art. 12, lid 2, Wrb wordt alleen getoetst bij de beslissing of een toevoeging door de Raad voor Rechtsbijstand wordt afgegeven. Dat betekent dat deze categorie rechtzoekenden (ook rechtspersonen) steeds in aanmerking komt voor een inkomensverklaring, mits aan de Raad voor Rechtsbijstand is gebleken dat het inkomen van de betrokkenen niet meer beloopt dan de bedragen bedoeld in art. 35 Wrb. Er gelden geen andere vereisten. Een toevoeging geldt uitsluitend voor

het rechtsbelang ter zake waarvoor een toevoeging door de Raad voor Rechtsbijstand is verleend en – in geval van een procedure – voor de behandeling daarvan in één instantie (art. 32 Wrb). De wet kent een zodanige bepaling niet voor de inkomensverklaring. Zo'n verklaring wordt niet voor een bepaald rechtsbelang afgegeven. Art. 16, Wgbz bepaalt slechts dat op het tijdstip waarop het griffierecht wordt geheven een inkomensverklaring kan worden overgelegd.

Geen 'houdbaarheidsdatum'

Een toevoeging kent geen 'houdbaarheidsdatum.' Dat betekent dat een toevoeging ook meerdere jaren nadat deze is afgegeven gebruikt kan worden voor een procedure, zodat slechts het lage griffierecht wordt geheven. Met name in echtscheidingsprocedures kan het gemakkelijk voorkomen dat een toevoeging worden afgegeven, doch dat het lange tijd duurt voordat een procedure wordt gestart. Geen wettelijke bepaling staat er aan in de weg om een toevoeging nog jaren later te gebruiken. Hoogstens is te verdedigen dat de gewone verjaringstermijn van vijf jaar hier een rol speelt. Een inkomensverklaring wordt dus niet voor een bepaalde instantie of procedure afgegeven. Zo kon het gebeuren dat de griffier van het Gerechtshof Amsterdam het standpunt innam, dat een inkomensverklaring niet onbeperkt houdbaar is. Een periode van anderhalf jaar werd door deze griffier onredelijk lang geoordeeld. Het betrof een inkomensverklaring die op 8 februari 2011 was afgegeven en een procedure waarin op 13 mei 2012 in hoger beroep was gedagvaard, terwijl deze was aangebracht tegen de zitting van 5 juni

2012. Dat was bijna anderhalf jaar, zo oordeelde de griffier, om welke reden met de inkomensverklaring geen genoegen werd genomen.

Grote onzekerheid voor de advocatuur

Tegen deze beslissing werd op de voet van art. 29 Wgbz verzet gedaan. Het werd nog erger. Het gerechtshof overwoog dat de ratio van de regeling dat van onvermogenen minder griffierecht wordt geheven dan van anderen is dat ook onvermogenen voldoende toegang tot de rechter behoren te hebben. Het gerechtshof overwoog verder, dat er geen goede reden is voor een regeling waarbij aan iemand die ooit onvermogen is geweest, tot in lengte van jaren een lager griffierecht in rekening wordt gebracht. Het gerechtshof acht slecht van belang of een procespartij ten tijde van de griffieheffing, de eerste roldatum, onvermogen is. Het gerechtshof oordeelde, dat uit de enkele op 4 februari 2011 afgegeven inkomensverklaring in redelijkheid niet met voldoende mate van zekerheid kan worden afgeleid dat de procespartij op de eerste roldatum (5 juni 2012) onvermogen was.

Deze uitspraak roept veel vragen op en brengt grote onzekerheid voor de advocatuur met zich mee. Het gerechtshof laat volstrekt in het midden hoe oud een inkomensverklaring mag zijn: een maand? Een halfjaar? Een jaar? Nu het kunnen gebruiken van een toevoeging voor het in aanmerking komen van gereduceerd griffierecht niet aan enige termijn is gebonden is bezwaarlijk in te zien welke wettelijke basis het hanteren van een 'houdbaarheidsdatum' voor

¹ Advocaat in Amsterdam.

een inkomensverklaring heeft. Een termijn van (bijna) anderhalf jaar was volstrekt willekeurig, maar het in de lucht laten hangen van enige termijn is voor de praktijk onwerkbaar. Het is ook strijdig met de rechtszekerheid, niet in de laatste plaats voor advocaten, omdat zij zich met een inkomensverklaring in de hand veilig wanen en van een laag griffierecht uitgaan. Bij de vaststelling van het griffierecht, na het aanbrengen van de zaak, komen zij dan bedrogen uit. Daarbij komt, dat een dagvaardingprocedure niet begint bij het aanbrengen van de zaak, maar bij het uitbrengen van de dagvaarding (art. 125 Rv.) In elk geval zou vanaf dat moment toch duidelijkheid moeten kunnen bestaan omtrent de hoogte van het in rekening te brengen griffierecht.

Zeker nu het gerechtshof als peildatum neemt de dag waartegen is gedagvaard zal er ook onzekerheid ontstaan in die gevallen dat een lange dagvaardingstermijn wordt gehanteerd.

Ook het Landelijk procesreglement voor civiele dagvaardingszaken bij de gerechtshoven (sub 3.1) geeft eigenlijk geen basis voor het oordeel van het Amsterdamse Gerechtshof. Dit reglement bepaalt (sub 6) ten deze (voor zover relevant) alleen dat 'een verklaring van de Raad voor Rechtsbijstand waaruit blijkt dat het inkomen niet meer bedraagt dan de bedragen als bedoeld in art. 35 van de Wet op de Rechtsbijstand' kan worden overgelegd. De andere procesreglementen bevatten gelijklopende bepalingen.

Alertheid geboden

Deze ontwikkeling moet de advocatuur stipt volgen en het is verstandig dat advocaten alert zijn. Zij moeten er dus voorlopig rekening mee houden, dat alleen recente inkomensverklaringen *safe* zijn. Zelfs inkomensverklaringen, die rond de datum van het betekenen van de dagvaarding (of daarna) zijn afgegeven bieden geen garantie dat het lage griffierecht in rekening zal worden gebracht. Het is te hopen dat de wetgever snel met een duidelijke regeling komt, althans dat de diverse procesreglementen op dit punt helderheid en dus rechtszekerheid zullen brengen. De uitspraak van het Gerechtshof Amsterdam laat de advocatuur voorlopig bungelen.

(advertenties)

specialist in gezondheidsschade

lechnerconsult
medische advisering

MEDISCH ADVIES nodig in juridische zaken?

Lechnerconsult is expert op het gebied van gezondheidsschade. Met een vlijmscherp en helder medisch advies staan de specialisten van Lechnerconsult u bij in de vertaalslag van letsel naar personenschade. Van de operatietafel naar de rechtbank.

Lechnerconsult maakt schade inzichtelijk. Bij letselschade, maar ook in arbeidsongeschiktheidsvraagstukken.

Bel voor een vrijblijvende kennismaking met 010 47 62 870 en vraag naar dhr. C. Hoogenkamp.

Lechnerconsult
Schiekade 458
3032 AX Rotterdam

T 010 47 62 870
F 010 47 72 075
E info@lechnerconsult.nl
W www.lechnerconsult.nl

Spanje pakt achterstanden rechtbanken aan

Met de herinvoering van de griffierechten wil de Spaanse regering de achterstanden op Spaanse rechtbanken aanpakken. Advocaten en rechters verzetten zich ertegen. Terwijl deze maatregel volgens Martijn Bressers, advocaat in Barcelona, een sprong voorwaarts zou betekenen.

Tekst: Martijn Bressers¹

Wie in Spanje een rechtszaak begint, dient zich vooraf goed te realiseren waar hij aan begint. De achterstanden op Spaanse rechtbanken zijn anno 2012 exorbitant te noemen. De economische crisis waarin het land verkeert, leidt tot enorme aantallen faillissementen en hypotheek-executies, waardoor de civiele sectoren van de rechtbanken volledig verstopt zijn geraakt. En het is diezelfde economische crisis die de begroting van justitie zwaar onder druk zet en het aantrekken van extra rechtbankpersoneel onmogelijk maakt.

Invoering griffierecht

De oplossing van het probleem moet volgens minister van Justitie Ruiz-Gallardón gezocht worden in de (her)invoering van het griffierecht in civiele zaken, en wel voor iedereen. Spanje kende eerder griffierechten, maar zij werden in 1986 door de socialistische regering van Felipe González afgeschaft. De rechtse regering van Aznar voerde de belasting in 2003 weer in, maar alleen voor ondernemingen met een omzet van meer dan acht miljoen euro.

De Spaanse regering hoopt met de herinvoering twee vliegen in één klap te slaan: de laagdrempelige toegang tot de rechter wordt enigszins beperkt, waardoor

het aantal nieuwe zaken en de werkdruk voor rechters zullen afnemen; en met de inkomsten die het griffierecht genereert kunnen op termijn meer rechters worden ingezet en hun arbeidsvoorwaarden worden verbeterd. Het griffierecht moet de Spaanse schatkist 306 miljoen euro per jaar opleveren, zo'n tien procent van de totale justitiebegroting. Dat percentage behoort nog altijd tot het laagste in de Europese Unie.

Bezwaren

Dat de nieuwe maatregel op bezwaren zou stuiten bij burgers en advocaten viel te verwachten, maar er komt kritiek uit onverwachte hoek. Ook de Spaanse rechters hebben zich tegen het griffierecht uitgesproken. Het recht op de vrije toegang tot de rechter zou in het geding zijn en procederen zou voortaan zijn voorbehouden aan de rijken. De socialistische oppositiepartij PSOE heeft zelfs aangekondigd de zaak aan het Constitutionele Hof te zullen voorleggen. De regering heeft laten weten de zaak met vertrouwen tegemoet te zien nu dat hof begin dit jaar al bepaalde dat griffierechten die rekening houden met de draagkracht van de burger, niet in strijd zijn met de Spaanse grondwet. Of de nieuwe regeling aan dat criterium voldoet, valt overigens nog te bezien.

Het lijkt erop dat het massale protest de regering toch aan het twijfelen heeft gebracht. De regeling zou op 22 november ingaan, de dag na de publicatie in het Spaanse staatsblad, maar de minister heeft de invoering 'met enkele weken' uitgesteld. De officiële lezing luidt dat de belastingformulieren waarmee het griffierecht moet worden betaald nog niet gereed zijn, maar volgens de oppositie is de regering onder de indruk van de massale kritiek en wil zij nog wat bedenktijd.

Nergens in de Europese Unie is de gang naar de rechter zo goedkoop en nergens wordt zo veel geprocedeerd als in Spanje. Volgens het Spaanse ministerie van Justitie werden alleen al in 2011 negen miljoen nieuwe zaken aangebracht. Nu het land getroffen wordt door de zwaarste economische crisis uit haar geschiedenis, is de behoefte aan een effectieve aanpak van het Spaanse rechtbankenprobleem groter dan ooit. Deze aanpak zou bij uitstek moeten worden gewaardeerd door de Spaanse rechters, die kennelijk niet inzien dat de toegang tot de rechter in gevaar komt door overbelaste rechtbanken, niet door invoering van een (bescheiden) belasting op het procederen.

1 Advocaat in Barcelona.

Fidura Kleos

Altijd en overal uw dossiers en administratie bij de hand

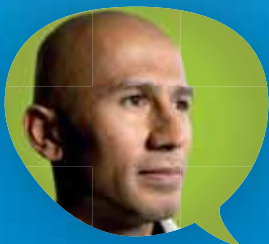
Hét all-in pakket voor de advocatuur

Met Fidura Kleos beheert u al uw contacten, documenten, dossiers, urenregistratie, e-mail en agenda's eenvoudiger dan ooit. Waar en wanneer u maar wilt!

De voordelen van Fidura Kleos op een rij:

- all-in pakket voor optimale ondersteuning van uw werkproces
- al uw dossiers en administratie overzichtelijk bij elkaar
- altijd en overal te raadplegen
- werken vanaf uw smartphone of tablet
- zeer gebruiksvriendelijke en intuïtieve interface
- online product, dus geen zorgen over systeembeheer
- voordelig geprijsd: slechts € 44,- per persoon per maand

Dagelijks werken meer dan 6000 juridische professionals met Fidura-producten:

Arash Malekshahi,
Groot & Schoo Advocaten,
Groningen

'Na het gebruik van meerdere pakketten ben ik tot de conclusie gekomen dat Kleos de beste prijs/kwaliteit biedt en het meest gebruikersvriendelijk is. Bovendien kun je er direct mee aan de slag.'

Kicky Hamer,
advocatenkantoor Kicky Hamer,
Bussum

'Veilige back-up in de cloud en een uitstekende servicedesk maken Kleos praktisch en betrouwbaar.'

Bezoek www.fidurakleos.nl voor meer informatie

 Kluwer
a Wolters Kluwer business

Fidura

Uit bestuursrechtelijke hoek

In *Advocatenblad* 14 wees Gerard Spong op het belang van het weigerrecht voor advocaten bij bestuurlijk toezicht. Maar hierbij kunnen twee belangrijke kanttekeningen worden geplaatst.

Tekst: Bart Roozendaal¹

Bram Moszkowicz' tuchtzaak is veelbesproken en veelal zijn het strafrechtelijke colleges en confrères die hun licht over de zaak laten schijnen, zulks geplaatst in het kader van de eigen strafrechtpraktijk. Zo ook Gerard Spong.² Doch hij wijst tevens op het belang van het weigerrecht voor advocaten bij bestuurlijk toezicht. Dit trok mijn aandacht omdat in de tuchtzaak de regeling omtrent toezicht in de Awb niet aan de orde is gesteld en dit ook elders nog niet is besproken. Spong constateert een wetstechnische lacune in de regeling van de doorbreking van het beroepsgeheim bij toezicht op de advocatuur. Zijn conclusie is – uitgaande van de premisse dat de deken een toezichthouder is als bedoeld in art. 5:11 Awb én daarmee Afdeling 5.2 Awb van toepassing is – dat bij het toezicht op advocaten het recht van de geheimhouder om medewerking te weigeren van toepassing is. Hij meent dat dit weigerrecht alleen opzij kan worden gezet bij regeling van gelijke rang. Aangezien de op de advocaat rustende informatieplichten in het kader van het toezicht van de deken op de naleving van de Verordening op de administratie en de financiële integriteit in die Verordening zijn vastgelegd en de plicht van de advocaat om medewerking te verlenen aan controle door de deken is vastgelegd in de Gedragsregels, concludeert Spong dat deze regelingen niet het in art. 5:20 lid 2 Awb geregelde weigerrecht kunnen wegnemen of uithollen.

Alleen natuurlijke personen

Hierbij kunnen twee kanttekeningen worden geplaatst. Spong legt aan zijn conclusie de premisse ten grondslag dat de deken toezichthouder is in de zin van art. 5:11 Awb.

Immers, enkel indien de deken toezichthouder is, is art. 5:20 Awb toepasbaar. De premisse is echter onjuist. Een toezichthouder is een persoon, bij of krachtens wettelijk voorschrift belast met het houden van toezicht op de naleving van het bepaalde bij of krachtens enig wettelijk voorschrift. Ik ben het eens met Spong dat de deken een bestuursorgaan is (art. 1:1, eerste lid onder a Awb) en dat de deken krachtens art. 12 van de Verordening is belast met het toezicht op de naleving van de Verordening. Uit titel 5.2 volgt echter dat alleen natuurlijke personen toezichthouder kunnen zijn. Deze moet worden aangewezen door het bevoegde bestuursorgaan. Dat kan categoriaal geschieden (bijvoorbeeld de dienst waartoe de toezichthouders behoren) of individueel. Zon aanwijzing bij besluit van algemene strekking of beschikking ontbreekt. Bestuursorganen zelf kunnen geen toezichthouder zijn. Dat een bestuursorgaan per definitie bestaat uit één (of meer) natuurlijke persoon is daarbij irrelevant. Spong onderkent dat de deken een bestuursorgaan is, doch heeft niet onderkend dat bestuursorganen geen toezichthouders kunnen zijn. Reeds hierom is art. 5:20 Awb niet van toepassing op het dekenaal toezicht.

Niet absoluut

Ten tweede is van belang dat de in art. 5:20 Awb geregelde uitzondering op de medewerkingsplicht (het weigerrecht) niet absoluut is doch afhankelijk is van de in de beroepsgroep geldende omvang van de geheimhoudingsplicht. Art. 5:20, eerste lid, Awb legt op iedereen de verplichting om medewerking te verlenen aan een toezichthouder. Het tweede lid luidt dat zij die uit hoofde van ambt, beroep of wettelijk voorschrift verplicht zijn tot geheimhouding, medewerking kunnen weigeren voor zover dit uit hun geheimhoudingsplicht voortvloeit. Art. 5:20 Awb refereert aan de bestaande geheimhoudingsplichten maar

creëert zelf geen geheimhoudingsplicht. Geheimhoudingsplichten kunnen bij wet in formele zin zijn geregeld, maar ook anders. Voor de advocaat is de geheimhoudingsplicht niet in de wet maar in art. 6 van de Gedragsregels neergelegd. Het beroepsgeheim is niet absoluut. Zowel in de Gedragsregels (art. 37) als in de Verordening (art. 12) zijn beperkingen opgenomen in de vorm van de verplichting tot het verstrekken van inlichtingen en het verlenen van medewerking aan een tuchtrechtelijk onderzoek door de deken. Voor de toepassing van art. 5:20 Awb is irrelevant hoe deze beperkingen zijn opgenomen: bij wet in formele zin (Advocatenwet), in materiele zin (Verordening) of de Gedragsregels. Aangezien de geheimhoudingsplicht (nog) niet in de Advocatenwet is geregeld, is bij de toepassing van art. 5:20 Awb belangrijk hoe de regeling binnen de beroepsgroep vorm is gegeven. De omvang van het weigerrecht uit art. 5:20 Awb vloeit hier vervolgens rechtstreeks uit voort. Dit leidt tot de conclusie dat advocaten zich niet met een beroep op art. 5:20, tweede lid, Awb kunnen onttrekken aan deken toezicht op contante betalingen, aangezien de in dit art. 5:20 Awb voorziene weigerrecht is gekoppeld aan de omvang van de geheimhoudingsplicht binnen onze beroepsgroep, met alle beperkingen van dien. Art. 5:20 Awb is ook daarom irrelevant bij het tuchtrechtelijke toezicht door de deken. Het artikel is wel van belang indien een toezichthouder medewerking vraagt aan een advocaat om toezicht te kunnen uitoefenen op een cliënt.

Dit brengt de discussie van één van de vier klachtonderdelen van de tuchtklacht terug naar de kern: valt informatie over contante betalingen onder het beroepsgeheim of niet? Deze eenvoudige bestuursrechtadvocaat laat beantwoording graag over aan het Hof van Discipline. Afdeling 5.2 Awb doet in de procedure echter niet mee.

¹ Advocaat bij AKD in Breda.

² G. Spong, 'Contante betaling, dekenoverleg en collectief beroepsgeheim,' *Adv.bl.* 2012-14, p. 35-39.

Elk kantoor een eigen app

Steeds vaker ontwikkelen advocatenkantoren hun eigen (gratis) app, bijvoorbeeld om hun advocaten beter bereikbaar te maken. Maar er zijn veel meer geavanceerde toepassingen op de markt.

Tekst: Michel Knapen

Weg met de Gele Gids. Cliënten vinden tegenwoordig hun advocaat via een hippe app. Zo was er al de Advocaten Hotline, een applicatie waarmee ondernemers snel een advocatenkantoor – dat weliswaar lid is van ‘Advocaten voor het MKB’ – uit hun regio kunnen vinden. Dat doet ook de AdvocatenApp en de app van de Nederlandse Orde van Advocaten. De Orde-app is volgens de appstore van Apple inmiddels ‘tussen de honderd en vijfhonderd’ keer op een smartphone geïnstalleerd.

Wie via zo’n app een advocaat zoekt, komt ook terecht bij de concurrent. Dus ontwikkelen advocatenkantoren hun eigen app, met alleen informatie over het kantoor en de daar werkzame advocaten. Zoals Deterink. Relationship manager Barbara Geerdink: ‘We beogen een snelle schakeling tussen cliënten met onze advocaten en notarissen. Op de app staat het telefoonboek van het kantoor, je vindt er alle contactgegevens en je kunt direct bellen naar of mailen met je advocaat.’ De app van Deterink heeft ook een nieuwsfunctie: er staat informatie op over seminars, cursus-

sen en andere activiteiten die het kantoor organiseert. Bovendien kan de gebruiker stukken lezen die Deterink-advocaten schrijven over het regeerakkoord, de Flex-BV of andere juridische actualiteiten. Tot slot staan er vacatures op en biedt het een bedrijfsfilmpje. In het afgelopen jaar is de app vierhonderd keer gedownload. ‘Een app is een marketingtool,’ zegt Geerdink. ‘Het is ons online visitekaartje dat je overal kunt raadplegen. Als kantoor profileren we ons als jong, verfrissend en anders en onze advocaten ervaren zo echt dat we met de tijd meegaan.’

Holla Advocaten lanceerde dit najaar een eigen app. ‘De toegevoegde waarde van onze app,’ aldus marketingmedewerker Chantal de Beer, ‘is dat we het persoonlijke karakter van ons kantoor kunnen benadrukken. Ons kantoormotto luidt: “Hoogst persoonlijk” en dat komt goed tot uitdrukking in onze app. We hebben bewust niet gekozen voor een app met juridische naslagwerken, wel voor een app die onze advocaten beter bereikbaar maakt. Onze relaties krijgen daarbij een aparte inlogcode en kunnen daarmee direct een afspraak met onze advocaten inplannen.’

Zakwoordenboek

Begin november was de app van Capra te verkrijgen. ‘Bij de opening van een nieuwe vestiging in Den Bosch hebben we een zakwoordenboekje met trefwoorden uit het ambtenarenrecht uitgegeven’, zegt Bart Jeroen Boiten. ‘Dat wilden we breder verspreiden en zo kwam het woordenboekje terecht in een app. Daarop staan ook gegevens van onze advocaten en vestigingen, die via de app rechtstreeks benaderbaar zijn.’ Na anderhalve week was de app al een paar honderd keer opgevraagd. Ook Boiten spreekt van een ‘marketingmiddel’, maar niet alleen dat. ‘Je hebt beter contact met klanten en kunt ze actief benaderen met nieuws en actualiteiten die voor hen van belang zijn. Het is voor ons ook de opmaat naar een papierloos kantoor.’

Zo’n app ontwikkelen, dat is wat Dirkzwager nadrukkelijk niet voor ogen stond, zegt IT-manager Jeroen Zweers. ‘Ruim drie jaar geleden ontdekte ik dat er in Europa geen juridische dienstverlener was met een app. We wilden een app waarmee we onze kennis kunnen delen, precies zoals ons kantoormotto luidt. Het moest geen billboard-app worden, waarop je ontdekt wie er hier werkt en hoe ons pand eruitziet. Op

‘U bent aan de beurt-app’

Een advocatentelefoonboekje op je telefoon, dat zijn veel apps voor de advocatuur. De balie van Antwerpen gaf er een originele draai aan en introduceerde in juni de ‘u bent aan de beurt-applicatie’. Advocaten die de app hebben gedownload worden via e-mail of sms gewaarschuwd wanneer er nog vijf zaken komen voordat hun eigen zaak begint. Vervolgens wordt een bericht gestuurd als de vierde zaak begint, de derde, de tweede en ten slotte de laatste zaak. Zo weet de advocaat precies wanneer hij mag aantreden.

onze app lees je artikelen en opiniebijdragen van onze advocaten.’ Daarvan worden er jaarlijks duizend nieuwe geplaatst. Toen de app een halfjaar in de lucht was, kreeg het twee innovatieprijzen. Na drie jaar is de app ruim 30 duizend keer gedownload.

Patent

Nog een stap verder gaat Houthoff Buruma, die meerdere apps heeft uitgegeven. De meest eenvoudige is HB Global, die binnen één maand duizend keer was gedownload. Het biedt een telefoonboek van de Houthoff-advocaten, van goede restaurants en hotels en financieel en juridisch nieuws – ook van de grote persbureaus. ‘Met de *user interface* die wij hiervoor ontwikkelden is Houthoff wereldwijd het eerste advocatenkantoor dat zelf een patent heeft aangevraagd,’ zegt marketing manager Jaap Bosman. Daarnaast heeft Houthoff nog twee apps die bedoeld zijn voor de studentenmarkt: HB The App (met educatieve games, waarmee studenten de waarde van een bedrijf bij een overname kunnen bepalen of leren onderhandelen) en HB Vereniging (voor studentenverenigingen). Bosman: ‘Het meest vooruitstrevend is HB Conf, een app waarmee we internationale conferenties sponsoren, zonder onze beurs te hoeven trekken. Een deelnemer van zo’n bijeenkomst, bijvoorbeeld van de International Bar Association, leest het hele programma en ontdekt wie de andere deelnemers zijn, mét hun LinkedIn-profiel. Het is de eerste app die een koppeling met LinkedIn maakt.’

Column

Eindejaarsbonus: goed idee?

Dolph Stuyling de Lange

Nog niet zo heel lang geleden was in de advocatuur het leven overzichtelijk: als stagiaire verdiende je relatief weinig, als medewerker verdiende je redelijk en als partner deelde iedereen gelijkelijk in de winst. Het uitgangspunt was dat iedereen loyaal was aan zijn kantoor en dat iedereen zijn best deed. Beoordelingsgesprekken waren schaars en – voor zover ze al gehouden werden – van matige kwaliteit.

Maar de afgelopen jaren is er veel veranderd: de stagiairesalarissen zijn opgetrokken, goede medewerkers krijgen met enige regelmaat headhunters aan de lijn en de inkomensgelijkheid van medewerkers en partners van voorheen is aan het verdwijnen. Behoorlijk wat kantoren stappen niet helemaal over naar variabele beloning, maar gaan werken met een bonus.

De logica van een bonus lijkt evident: niet iedereen werkt even hard en niet iedereen werkt even efficiënt en winstgevend. Degenen die er harder aan trekken, wil je als kantoor een blijk van waardering geven: als er twee medewerkers zijn en de één maakt een omzet van twee ton en de ander de helft, wil je dat in elk geval degene met de hoge omzet bij je kantoor blijft en zo winstgevend blijft.

De praktijk is weerbarstiger. Want misschien is de medewerker met de lage omzet wel beter dan de ander, en werkt deze zelfs harder – alleen in een praktijkgebied dat nog ontwikkeld moet worden of waar de tarieven lager zijn. Het ingewikkelde van het toekennen van een bonus is dat er maar weinig objectieve factoren zijn die je kunt hanteren. En

de objectieve factoren die er zijn, gaan vooral over tijdschrijven en declareren: niet noodzakelijkerwijze de factoren die je bij uitsluiting wilt stimuleren (want dat kan leiden tot excessief tijdschrijven, verwaarlozing van niet-declarabel werk en benadeling van praktijkgebieden waar de tarieven lager zijn).

Je kunt proberen om alle relevante factoren in kaart te brengen: heeft de betrokken advocaat zijn praktijk op orde? Schrijft hij de tijd goed? Doet hij effectief aan marketing? Draagt hij bij aan de opbouw van nuttige knowhow? Helpt hij jongere advocaten bij hun opleiding? Draagt hij bij aan een prettig klimaat binnen kantoor?

Maar het afwegen van subjectieve factoren als ‘goede begeleiding van jongeren’ tegen het ‘werven van nieuwe cliënten’ is ingewikkeld – en daarenboven zijn de beoordelaars (de partners) wisselend. De één is strenger dan de ander.

Nog een probleem is dat medewerkers hun bonussen onderling bespreken, wat vaak leidt tot irritatie bij degenen die minder kregen dan collega’s die ze vergelijkbaar vinden. Soms zijn er – behalve degene met de hoogste bonus – vooral veel mensen die gedemotiveerd raken van de bonussen.

Toch zouden deze bezwaren geen reden hoeven te zijn om helemaal af te zien van bonussen. Belangrijk is dan om de bonus slechts aan een zeer beperkt aantal mensen toe te kennen met een kwaliteit die evident is. En om transparant te zijn over de bonussen: welke criteria zijn gehanteerd en wie zijn er geconsulteerd? Op zo’n wijze kan de bonus werken zoals die bedoeld is.

Kroniek strafproces- recht

2011-2012
deel II

INHOUD deel II

Ontneming: *Formaliteiten* » *Verweren* » *Bewijs* » *Toerekening* » **Processtukken** » **Rechtsmiddelen:** *Rechtsmiddelenperikelen* » *Appelschriftuur* » *(Verschoonbare) termijnoverschrijding* » **Salduz** » **Verschoningsrecht** » *Verzoekschriften ex art. 89 Sv en art. 591a Sv: Verzoeken ex art. 89 Sv* » *Matiging of verhogen van de forfaitaire vergoeding?* » *Verzoeken ex art. 591a Sv* » **Wetgeving:** *In werking getreden* » *In werking te treden* » *Wetsvoorstellen*

Deze kroniek is gebaseerd op uitspraken gepubliceerd in diverse vakbladen, waaronder de *Nieuwsbrief Strafrecht (NbSr)*, de *Nederlandse Jurisprudentie (NJ)* en het *Nederlands Juristenblad (NJB)*. De Kroniek beslaat procesrechtelijke uitspraken en ziet niet op onderwerpen van materieel strafrecht. Zij behandelt de verschillende deelonderwerpen alfabetisch en eindigt met een overzicht van nieuwe wet- en regelgeving. De kroniek is vanwege de omvang in twee delen gesplitst. Deel I stond in *Advocatenblad 16*.

Tekst: C.W. Flokstra, D.N. de Jonge,
R. Malewicz en A. J. van der Velden¹

Ontneming

Formaliteiten

Per 1 juli 2011 is de Wet verruiming mogelijkheden voordeelontneming in werking getreden.² In deze nieuwe wet zijn geen overgangsbepalingen opgenomen zodat het algemene overgangsrecht van toepassing is.³ De toepassing van het algemene overgangsrecht leidt tot verschillende uitkomsten inzake het nieuwe art. 36e, zevende lid, Sr (nieuw) waarin de mogelijkheid tot hoofdelijke aansprakelijkheid staat opgenomen. In het arrest van 11 oktober 2011 van het Gerechtshof Amsterdam (LJN: BT7566) stelt het hof dat directe toepassing in de rede ligt nu art. 36e, zevende lid, Sr (nieuw) geen materiële extra sanctie betreft, maar een executiemodaliteit zodat het niet onder art. 1 Sr valt. Het Gerechtshof Leeuwarden neemt in het arrest van 18 oktober 2011 (LJN: BU1645) een tegenovergesteld standpunt in en overweegt dat art. 36e, zevende lid, Sr (nieuw) een nieuwe – voor de veroordeelde ongunstige – wettelijke regel van sanctierecht is en dat derhalve de meest gunstige bepaling dient te worden toegepast (zo ook Rechtbank Maastricht, 30 november 2012, LJN: BY4712).⁴ Zie voor

En daarvoor verwijzen we graag naar deel II, pagina 15 van de vernietigde stukken...

een voor de veroordeelde gunstige uitspraak in verband met het al dan niet toepassen van art. 36e, tweede lid, Sr (nieuw) het vonnis van de Rechtbank Middelburg van 15 maart 2012 (LJN: bv8698).

Art. 407, tweede lid, Sv (partieel hoger beroep) is niet van toepassing in ontnemingszaken, zo volgt uit HR 14 februari 2012 (NJ 2012/134, LJN: BU3987). Indien in de akte een beperking van het beroep is opgenomen dan leidt dit tot niet-ontvankelijkheid van de partij die in beroep is gekomen, mits deze het verzuim niet herstelt voor afloop van de beroepstermijn

of ter zitting niet aangeeft dat het hoger beroep zonder de eerder aangebrachte beperking moet worden doorgezet.

Indien tussen het OM en de veroordeelde tijdens de ontnemingsprocedure een schikkingsovereenkomst is getroffen dan mag de veroordeelde er niet op vertrouwen dat de ontnemingsprocedure geëindigd is, indien de veroordeelde zich niet aan de voorwaarden van die schikkingsovereenkomst heeft gehouden. Het OM is in dat geval dan ook ontvankelijk in de opnieuw aangebrachte ontnemings-

1 Advocaten bij Cleerdin & Hamer Advocaten te Amsterdam en Haarlem; Malewicz is tevens redactielid van dit blad.

2 *Stb.* 2011, 171.

3 Zie daarvoor o.a. HR 12 juli 2011, *NJ* 2012/78, LJN: BP6878.

4 Zie ook C.J. Sweers & H.G. Punt, 'Overgangsrecht bij de wetwijziging per 1 juli 2011', *BOOM-Nieuws*, juli 2011, nr. 61, p. 7-12 en C. de Sitter & R. van Zijl, 'De verruiming van de ontnemingsmaatregel is een feit. Maar per wanneer?' *NJ* 2011, afl. 39, p. 2658-2661.

vordering, zo volgt uit HR 14 februari 2012 (NJ 2012/132, LJN: BT2520).

Verweren

De rechter in de ontnemingsprocedure is gebonden aan het oordeel van de rechter in de hoofdzaak, maar komt een zelfstandig oordeel toe met betrekking tot alle verweren die betrekking hebben op de vaststelling van het ontnemingsbedrag (vgl. HR 8 juni 1999, NJ 1999/589, LJN: ZD1501). In HR 28 februari 2012 (NJ 2012/161, LJN: BU7360) werd door de verdediging een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt ingenomen ten aanzien van het aantal oogsten van een hennepkwekerij, op welk standpunt het hof naliet inhoudelijk te reageren met verwijzing naar het oordeel van de rechter in de hoofdzaak. Nu de stelling van de verdediging een uitdrukkelijk onderbouwd standpunt betrof en gericht was op de schatting en vaststelling van het ontnemingsbedrag kon het hof gelet op art. 359, tweede lid tweede volzin, Sv daarmee niet volstaan, aldus de Hoge Raad.

Bewijs

De schatting van het voordeel kan slecht worden ontleend aan de inhoud van wettige bewijsmiddelen, behoudens indien het gaat om feiten of omstandigheden van algemene bekendheid. In HR 12 juli 2011 (NJ 2011/378, LJN: BQ6555) had het hof als feit van algemene bekendheid gehanteerd dat met tien liter plantenvoeding ongeveer tweehonderd hennepplanten kunnen worden geteeld. De HR achtte die stelling niet zonder meer begrijpelijk. Zie voor een voor de veroordeelde gunstig arrest met betrekking tot de berekening van hennepoogsten op grond van geconstateerde kalkresten en algengroei het arrest van het Gerechtshof 's-Hertogenbosch van 24 oktober 2012 (LJN: BY2956).

Art. 344a Sv staat het gebruik van verklaringen van anonieme getuigen slechts onder voorwaarden toe. Uit HR 20 december 2011 (NJ 2012/412, LJN: BQ6002) volgt echter dat dit niet geldt voor ontnemingsprocedures, maar de ontnemingsrechter dient bij gebruik van een dergelijke verklaring in zijn uitspraak er wel blijk van hebben gegeven te hebben onderzocht of de verklaring betrouwbaar is en of aan de

verdedigingsrechten van de veroordeelde in voldoende mate is tegemoetgekomen.

Toerekening

Indien een bv wederrechtelijk verkregen voordeel heeft genoten en deze bv heeft één aandeelhouder/bestuurder dan kan dit enkele gegeven er niet toe leiden dat het door de bv genoten voordeel geheel aan de aandeelhouder/bestuurder wordt toegerekend, zo volgt uit HR 22 mei 2012 (NJ 2012/348, LJN: BW5645). De HR overweegt daarbij dat het vermogen van een bv zonder nadere motivering niet te vereenzelvigen valt met het vermogen van haar enig aandeelhouder.

In aansluiting op HR 8 juli 2008 (NJ 2008/495), HR 23 december 2008 (NJ 2009/31) en HR 21 april 2009 (NJ 2009/208) blijkt uit HR 12 juli 2011 (NJ 2011/538, LJN: BQ3683) dat in het verband van een criminele organisatie wederrechtelijk verkregen voordeel kan worden ontnomen ten aanzien van strafbare feiten waarop de criminele organisatie haar oogmerk heeft, terwijl de veroordeelde van deelname aan die criminele organisatie is vrijgesproken, indien de tenlastelegging niets inhoudt omtrent de concrete misdrijven waaruit de deelneming van veroordeelde aan de organisatie heeft bestaan.

Processtukken

Blijkens de arresten van de HR wordt (in cassatie maar ook via art. 552a Sv) nog zeer regelmatig geklaagd over het ontbreken van processtukken (o.a. HR 6 juni 2011, LJN: BQ3183; HR 6 maart 2012, LJN: bv3452). Het merendeel van deze klachten stuit af op de omstandigheid dat de raadsman of -vrouw op de voet van art. IV.3 van het Procesreglement van de Strafkamer van de Hoge Raad (Starr. 2008, 147) geen verzoek heeft gedaan om aanvulling van het procesdossier. Zo'n verzoek dient schriftelijk aan de rolraadsheer te geschieden, binnen de termijn genoemd in art. 447 lid 5 Sv. Vgl. HR 28 juni 2011, LJN: BO6704, NJ 2011, 495 waarin ook werd geklaagd over het ontbreken van stukken en in welk arrest de HR in voorafgaande beschouwingen uitgebreid ingaat

Ooit dacht ik dat
mijn privéleven een privékarakter had.
Toen kwam de buurman...

Toen dacht ik dat de gepleegde feiten
een privékarakter hadden.
Toen kwamen het OM, de pers en
de verdediging van de buurman...

Toen dacht ik nog dat mijn
bekentnissen in mijn dagboek
een privékarakter hadden...

U kunt begrijpen hoe verbaasd ik was
om te horen dat nou juist
de rest van mijn dagboek
een privékarakter heeft...

op de regeling uit art. IV.3 van het Procesreglement.

Uit de jurisprudentie blijkt voorts dat er onduidelijkheid blijft ontstaan over de vraag of videobeelden processtukken zijn en of er een recht is op het bekijken van videobeelden. Relevant in dit verband is de uitspraak van de Hoge Raad d.d. 31 januari 2012, LJN: BU4214, in welk arrest de afwijzing door het hof van het verzoek om de verdachte aanwezig te laten zijn bij het bekijken van de videobeelden van de verhoren van aangever en van de medeverdachte centraal staat. De HR herhaalt dat indien van een politieverhoor

niet alleen een proces-verbaal, maar ook een video-opname is gemaakt (hetgeen uit de processtukken dient te blijken), de beginselen van een behoorlijke procesorde meebrengen dat aan de verdediging de kennisneming van die opname niet mag worden onthouden (vgl. HR 21 oktober 1997, LJN: ZD 0832, NJ 1998, 133). Dat betekent echter niet dat zowel de raadsman als de verdachte zonder meer aanspraak heeft op kennisneming van die opname. Bij afweging van de gerechtvaardigde belangen van de op de video-opname afgebeelde persoon enerzijds en de belangen van de verdediging bij kennisneming van die opname anderzijds, kunnen de eerstgenoemde belangen in zoverre zwaarder wegen dat wel de raadsman in de gelegenheid wordt gesteld van die opname kennis te nemen, maar dat dit aan de verdachte niet wordt toegestaan (vgl. HR 7 mei 1996, LJN: AB9820, NJ 1996/687). In casu heeft het hof het verzoek afgewezen nu kennisneming van de videobeelden door de verdachte inbreuk zou maken op de persoonlijke levenssfeer van de betrokkenen op de beelden. Zonder nadere motivering is deze afwijzing ontoereikend zodat het arrest van het hof niet in stand kan blijven. De HR overweegt vervolgens ten aanzien van de vraag of camerabeelden als processtuk kunnen worden aangemerkt dat de beginselen van een behoorlijke procesorde meebrengen dat aan de verdediging de kennisneming van video-opnamen niet mag worden onthouden, niet meebrengt dat die opnamen zonder meer als processtuk aan het procesdossier toegevoegd dienen te worden. Immers, aan het dossier moeten worden gevoegd stukken die redelijkerwijze van belang kunnen zijn hetzij in voor de verdachte belastende hetzij in voor hem ontlastende zin. Indien de verdediging de betrouwbaarheid of de rechtmatigheid van de verkrijging van ten overstaan van de politie afgelegde verklaringen betwist, behoren door de verdediging aan te duiden gedeelten van de opnamen die deze betwisting zouden kunnen ondersteunen, als redelijkerwijze van belang zijnde stukken in beginsel aan de processtukken te worden toegevoegd. Vgl. ook Rechtbank Haarlem, 20 augustus

2012, LJN BX7560 (met verwijzing naar HR 7 mei 1996 (NJ 1996, 687)).

Tot slot kort aandacht voor het arrest van de HR d.d. 2 oktober 2012, LJN: BX5001 welke zaak draaide om een verdenking ter zake van ontucht en waarbij de verdediging verweer voerde op de aard en omvang van de zaak nu uit de aangifte daarvan een ander beeld naar voren kwam dan uit de (bekenende) verklaring van de verdachte. Het hof oordeelde de verklaringen van de aangeefster betrouwbaar nu deze werden ondersteund door passages uit het dagboek van de aangeefster. De verdediging had verzocht om inzage in het volledige dagboek van de aangeefster teneinde onder meer de passages uit het dagboek te kunnen beoordelen tegen de achtergrond van het hele dagboek. Dit verzoek werd afgewezen. De HR stelt voorop dat indien de verdediging de betrouwbaarheid of rechtmatigheid van de verkrijging van enig bewijsmiddel aanvecht, de beginselen van een behoorlijke procesorde meebrengen dat de verdediging in beginsel ook de kennisneming van voor de beoordeling daarvan van belang zijnde, niet tot de processtukken behorende, documenten niet mag worden onthouden. Dat betekent echter niet dat zowel de raadsman als de verdachte zonder meer aanspraak heeft op een afschrift of kennisneming van door hen verzochte stukken. Uit het arrest van het hof kan worden afgeleid dat het hof de door de politie geselecteerde pagina's uit het dagboek van de aangeefster relevant voor de beoordeling van de betrouwbaarheid van de aangifte heeft geoordeeld en deze voor het bewijs heeft gebezigd. Gelet op het verzoek van de verdediging is de afwijzing van het hof op de grond dat 'verdachte op zichzelf niet betwist dat de pagina's afkomstig zijn uit het dagboek van aangeefster en ter terechtzitting niet aannemelijk is geworden dat in het dagboek nog meer pagina's zijn die betrekking hebben op het seksueel misbruik', zonder nadere, doch ontbrekende, motivering niet begrijpelijk. Voor zover het hof in zijn oordeel heeft betrokken dat de advocaat-generaal bij het hof heeft meegedeeld, 'de rest van het dagboek (...) een privé-karakter (heeft)', is de afwijzing van het verzoek niet toereikend gemotiveerd,

aangezien het hof in zijn overwegingen niet blijkt heeft gegeven de belangen van de aangeefster en die van de verdediging te hebben afgewogen.

Rechtsmiddelen

Rechtsmiddelenperikelen

Blijkens de jurisprudentie blijven er vragen bestaan over de Wet stroomlijnen hoger beroep en daaruit voortvloeiend de omvang van hetgeen in hoger beroep aan het oordeel van de rechter is onderworpen, alsmede onder meer vragen met betrekking tot de rechtsgeldigheid van de intrekking van het hoger beroep door de OvJ en/of door verdachte. Voor de HR (28 juni 2011, LJN: BP2709) is dit aanleiding op dit punt in enkele 'beschouwingen' duidelijkheid te verschaffen. Van belang is dat op grond van art. 453 Sv jo. art. 454 Sv de intrekking van een rechtsmiddel uiterlijk tot de aanvang van de behandeling van het beroep kan geschieden door een verklaring, af te leggen op de griffie van het gerecht door of bij hetwelk de beslissing is gegeven, dan wel, in het geval de AG bij het hof gebruikmaakt van zijn bevoegdheid tot intrekking krachtens art. 453.2 Sv, ter griffie van het gerechtshof. Uit art. 270 Sv volgt dat het onderzoek begint – en neemt dus de behandeling een aanvang – door het doen uitroepen van de zaak. Dat betekent dat de genoemde verklaring moet zijn afgelegd voordat de zaak is uitgeroepen. In de onderhavige zaak ving het hoger beroep aan op de pro-formazitting van 5 februari 2009 en kon het hof dus oordelen dat de intrekking van het hoger beroep door de OvJ op 16 maart 2009 en die door de verdachte op 21 april 2009 niet rechtsgeldig waren. Zie in dit kader ook HR 3 april 2012, LJN: bv7406. Opgemerkt wordt nog dat art. 416 Sv de appelrechter de mogelijkheid biedt om in geval een wens tot 'intrekking' van het hoger beroep wordt geuit na aanvang van de behandeling in hoger beroep, de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep uit te spreken.

In HR 1 november 2011, LJN: BR2337 was de vraag aan de orde of het hoger beroep rechtsgeldig was ingesteld nu de akte geen verklaring bevatte dat de advo-

caat door de verdachte bepaaldelijk was gevolmachtigd om het rechtsmiddels aan te wenden (ex. art. 450 lid 1 Sv). Het hof verklaarde de verdachte niet-ontvankelijk in zijn hoger beroep, onder verwijzing naar HR LJN: BJ7810. Echter, het verschil is dat LJN: BJ7810 betrekking heeft op een door een advocaat schriftelijk ingesteld beroep terwijl in de onderhavige zaak (LJN: BR2337) de advocaat ter griffie was verschenen om hoger beroep in te stellen. De akte instellen hoger beroep is vervolgens door de griffier van de rechtbank opgesteld en ter ondertekening voorgelegd aan de advocaat. Hoewel de akte niet de verklaring ex art. 450 lid 1 Sv bevat, kon het hof niet tot een niet-ontvankelijkheid komen met verwijzing naar LJN: BJ7810 nu de akte is opgesteld en ter ondertekening is aangeboden door een justitiële autoriteit en de ondertekenaar – ook als hij advocaat is – erop mag vertrouwen dat het geen later fataal blijkende fouten of leemten bevat zodat door ondertekening en inlevering het rechtsmiddel rechtsgeldig wordt ingesteld (vgl. HR LJN: BL9116).

Ook in HR 4 september 2012, LJN: BX4153 werd de verdachte niet-ontvankelijk verklaard in zijn hoger beroep. Echter ditmaal nu het hof van oordeel was dat er twijfel bestond over de identiteit van de ter zitting in hoger beroep verschenen verdachte. Het hof heeft deze situatie gelijkgesteld met het aanwenden van een rechtsmiddel door of namens een NN-verdachte en heeft verdachte met verwijzing naar HR 27 februari 2001, LJN: ABo259, NJ 2001/499 niet-ontvankelijk verklaard in het hoger beroep. De HR meent dat het oordeel van het hof niet begrijpelijk is nu in LJN: ABo259 is geoordeeld dat een verdachte te wiens laste een rechterlijke beslissing is gewezen waarin hij op andere wijze dan bij name is aangeduid, geen rechtsmiddel tegen een einduitspraak kan aanwenden anders dan onder bekendmaking van zijn persoonsgegevens en gelet op de inhoud van de akte rechtsmiddel waarin in de onderhavige zaak wel degelijk enkele persoonsgegevens stonden opgenomen. Voorts merkt de HR op dat indien bij het onderzoek ter terechtzitting twijfel rijst over de vraag of de als verdachte ter terechtzitting verschenen persoon de in

de dagvaarding bedoelde verdachte is, de rechter kan overgaan tot het (doen) verrichten van een nader onderzoek naar diens identiteit (zoals omschreven in art. 273 jo. 27a en 29a Sv). In geval de rechter van oordeel is dat degene die is verschenen niet de verdachte is, kan hij overgaan tot het verlenen van verstek tegen de alsdan afwezige verdachte dan wel de ex art. 279 Sv gemachtigde raadsman in de gelegenheid stellen het woord te voeren. Voor de appelrechter geldt dat deze degene die als verdachte is gedagvaard moet vrijspreken indien komt vast te staan dat het vonnis in eerste aanleg te zijnen laste is geweest maar het daarin als bewezen aangenomene door een ander is begaan. Zie ook de conclusie AG voor HR 3 april 2012, LJN: bv7406 met betrekking tot persoonsverwisselingsproblematiek.

Appelschriftuur

Of in geval van verzoek tot horen van bij appelschriftuur opgegeven getuigen dit verzoek nu aan het verdedigingsbelang of aan het noodzaakcriterium moet worden getoetst, het blijft lastig; ook voor hoven. In de zaak die aan HR 7 februari 2012, LJN: BU7346 ten grondslag ligt, ging het om een dergelijk verzoek, welk verzoek door het hof werd afgewezen nu de noodzaak van het horen van deze getuigen het hof niet was gebleken. De HR vernietigt het arrest en herhaalt dat in een geval waarin in de appelschriftuur een opgave van getuigen wordt gedaan, de rechter, gelet op art. 418.1 Sv (behoudens de zich hier niet voordoende uitzondering van art. 418.2 Sv) de in art. 288.1 Sv voorziene maatstaf dient te hanteren. Dat betekent dat het hof had moeten bezien of redelijkerwijs valt aan te nemen dat door het afzien van de oproeping van de getuigen de verdachte niet in zijn verdediging wordt geschaad. Ten aanzien van de vraag of de opgave van getuigen in de appelschriftuur in voldoende mate stellig en duidelijk is (in het licht van art. 410 lid 3 Sv en art. 263 lid 2 Sv), geldt dat dit een oordeel van het hof is en dit oordeel slechts in beperkte mate (op zijn begrijpelijkheid) wordt getoetst in cassatie (zie HR 26 juni 2012, LJN: BW9036).

Dat een appelschriftuur niet ondertekend hoeft te zijn volgt uit HR 7 juni

2011, LJN: BO9834 (relevant voor de vraag of de appelschriftuur van de OvJ ondertekend moet zijn is art. 410.1 Sv, art. 126 RO, art. 2 Besluit reorganisatie Openbaar Ministerie en instelling landelijk parket). Het ontbreken van de handtekening van de OvJ op appelschriftuur leidt niet tot niet-ontvankelijkheid. In het licht van de toepasselijke regelgeving en wetsgeschiedenis moet wel worden aangenomen dat in het geval de OvJ hoger beroep instelt, de appelschriftuur door de OvJ dient te worden ingediend. In casu was aan die eis voldaan zodat het oordeel van het hof in stand bleef.

(Verschoonbare) termijnoverschrijding

Zie voor de vraag of termijnoverschrijding verontschuldigbaar is of niet HR 15 november 2011, LJN: BT2681 (met verwijzing naar HR 22 februari 2005, LJN: AR3700) waaruit volgt dat indien duidelijk en gemotiveerd het verweer is gevoerd dat een termijn voor het instellen van een rechtsmiddel verontschuldigbaar is overschreden, de rechter verplicht is bij verwerping daarvan die beslissing uitdrukkelijk en met redenen omkleed te nemen. Nu in de onderhavige zaak een dergelijk verweer was gevoerd maar het hof de verdachte zonder nadere motivering niet-ontvankelijk had verklaard in het hoger beroep, kon het arrest van het hof niet in stand blijven.

Salduz

In HR 9 november 2010 (LJN: BN7727) overwoog de HR reeds dat uit de rechtspraak van het EHRM niet zonder meer volgt dat het consultatierecht ook geldt voor de niet-aangehouden verdachte. Deze overweging laat enige ruimte voor uitzonderingen. In HR 7 februari 2012 (NJ 2012/115, LJN: BU6908) bestond het voorname om een verdachte van uitkeringsfraude buiten heterdaad aan te houden, echter, de verdachte ging vrijwillig mee naar het bureau en legde een verklaring af zonder dat voorafgaand consultatie met een advocaat had plaatsgevonden. Zowel het hof als de HR zag hierin geen uitzonderingsgeval. Een uitzondering

U moet dat zo zien; deze in
de lijst opgenomen klachten zijn
voor de Hoge Raad evident kansloos...

Maar niet alles wat voor de
Hoge Raad evident is, is ook
voor u evident...

Vandaar die lijst.

werd ook niet gezien in HR 12 juni 2012 (NJ 2012/464, LJN: BW7953) waarin een minderjarige verdachte vrijwillig en in het bijzijn van zijn moeder naar het politiebureau ging om een bekentenis af te leggen over een brandstichting. Indien een verdachte formeel niet is aangehouden ter zake het feit waarvoor hij wordt gehoord, maar wel uit andere hoofde van zijn vrijheid is beroofd, dan geldt het consultatierecht wel onverkort, zo volgt uit HR 3 juli 2012 (LJN: BW9264). Datzelfde geldt als de verdachte reeds geruime tijd op de hoogte is van het feit dat hij zal worden aangehouden en na zijn aanhouding voorafgaand aan het eerste verhoor niet wordt gewezen op zijn consultatierecht, aldus de HR in het arrest van 3 juli 2012 (LJN: BW9961). Inmiddels heeft het EHRM in de zaak Afanasyev vs. Oekraïne (EHRM 15 november 2012, nr. 48057/06) overwogen dat in die zaak sprake was van schending van art. 6, eerste lid, EVRM nu Afanasyev geen toegang tot een advocaat had gehad voordat hij voor de eerste keer werd verhoord door de politie, terwijl

deze Afanasyev tijdens dat eerste verhoor nog niet formeel was aangehouden. Het hof overweegt vervolgens onder meer: 'The Court reiterates that Article 6 § 1 of the Convention requires that, as a rule, access to a lawyer should be provided from the first time a suspect is questioned by the police, unless it is demonstrated in the light of the particular circumstances of each case that there are compelling reasons to restrict this right.' Het is afwachten of deze uitspraak van het EHRM leidt tot een andere opvatting bij de HR ten aanzien van het consultatierecht voor een niet-aangehouden verdachte die wel in verband met een verdenking van een strafbaar feit wordt gehoord.

In HR 12 juni 2012 (NJ 2012/463, LJN: BW6864) werd de verdachte aangehouden voor diefstal van een bromfiets en overhandigde deze in verband met de veiligheidsfouillering twee messen aan de verbalisant. Naar aanleiding daarvan vroeg de verbalisant waarom de verdachte deze messen bij zich had, waarna de verdachte een verklaring aflegde. Deze

verklaring werd door het hof niet uitgesloten, echter de HR overwoog dat het feit dat de verdachte niet ter zake het bezit van de messen was aangehouden geen beperking van het consultatierecht als gevolg heeft, terwijl daarnaast de vraag van de verbalisant niet anders kan worden gezien dan als een vraag ter zake een op dat moment bestaande verdenking van verboden wapenbezit, zodat vernietiging en terugverwijzing volgden. Dit lag anders in HR 15 mei 2012 (NJ 2012/398, LJN: BU8773) waar de verdachte werd aangehouden ter zake verboden wapenbezit en tijdens het transport uit eigen beweging verklaarde dat hij 'iets heel ergs had gedaan'. Op een vervolgvraag van de verbalisant bekende de verdachte vervolgens dat hij zijn vriend had doodgestoken. De HR stelde dat hier echter geen sprake was van vragen door de verbalisant betreffende de betrokkenheid van verdachte bij een op dat moment geconstateerd strafbaar feit.

De vraag of het recht op consultatie ook geldt bij *ad informandum* gevoegde feiten werd in HR 22 mei 2012 (NJ 2012/441, LJN: BW6174) beantwoord. In een overweging ten overvloede stelt de HR dat als de verdachte ter zitting bekent of daar niet verschijnt Salduz niet geldt, maar als de verdachte een gemachtigde raadsman heeft en deze bezwaar maakt op grond van Salduz dan dient de rechter de ad

info-gevoegde feiten buiten beschouwing te laten.

In de feitenrechtspraak is regelmatig terug te zien dat de verdediging, al dan niet met verwijzing naar jurisprudentie van het EHRM, een beroep doet op derenwerking van de Salduz-rechtspraak. In HR 7 juni 2011 (NJ 2011/375, LJN: BP2740) stelt de HR met verwijzing naar het standaardarrest van 30 maart 2004 (NJ 2004/376, LJN: AM2533) echter nogmaals dat de *Schutznorm* als regel ook geldt ten aanzien van Salduz-verklaringen van medeverdachten.

Verschoningsrecht

Voor het verschoningsrecht van geheimhouders stond de afgelopen periode weer ter discussie. Interessant is HR 20 april 2010, LJN: BK3369, NJ 2011, 222. Wat was er aan de hand? Uitwerkingen van telefoongesprekken tussen de raadsman van de verdachte en de zus en zoon van de verdachte waren met machtiging van de rechter-commissaris aan het procesdossier toegevoegd (ex art. 126aa lid 2, tweede volzin Sv). Het ging echter onmiskenbaar om gesprekken waarop het verschoningsrecht van de raadsman wel van toepassing was, zodat art. 126aa lid 2 eerste volzin Sv gold en de uitwerkingen hadden moeten worden vernietigd. Het feit dat het niet ging om gesprekken met de verdachte zelf maakte dat niet anders, aldus de HR.⁵ De zittingsrechter moet ten volle toetsen of de uitwerkingen onder het verschoningsrecht vallen, indien hij daarop acht wil slaan in verband met enige te nemen beslissing. Daarbij is de zittingsrechter niet vrij het belang van het verschoningsrecht af te wegen tegen dat van de waarheidsvinding. Ook 'zeer uitzonderlijke omstandigheden' kunnen in die zin de vernietigingsplicht niet opheffen (hetgeen wel zo kan zijn bij uitwerkingen van gesprekken van de advocaat die zelf verdachte is)⁶. Het Gerechtshof Arnhem had overwogen de uitwerkingen niet voor het bewijs te bezigen, maar had vervol-

gens toch verwezen naar de inhoud van die uitwerkingen in de bewijsoverwegingen. Die eerste overweging was juist, de verwijzing in de bewijsoverwegingen uiteraard niet.

De mogelijkheid van doorbreken van het verschoningsrecht in het belang van de waarheidsvinding werd al eerder genoemd. Daarover gaat Rechtbank Utrecht, 30 juli 2010, LJN: BN8673, NJ 2011, 443. Het betreft een beklagzaak tegen de inbeslagname van enkele stukken/data op een notaris-kantoor waarbij beide klagers (notaris en kandidaat-notaris) ervan werden verdacht in het kader van de uitvoering van hun ambt valsheid in geschrifte te hebben gepleegd. De toestemming die ex art. 98 Sv nodig is om over te gaan tot inbeslagname, gaven zij niet. Toch was door de rechter-commissaris overgegaan tot inbeslagname, wegens zeer uitzonderlijke omstandigheden die doorbreking van het verschoningsrecht in het belang van de waarheidsvinding rechtvaardigden. De rechtbank stelt voorop dat de enkele verdenking van een (ernstig) strafbaar feit voor doorbreking onvoldoende is. Er was slechts de mogelijkheid dat klagers valselijk een akte hadden opgemaakt en de in beslag genomen stukken konden daar mogelijk duidelijkheid over verschaffen, die enkele mogelijkheid acht de rechtbank echter onvoldoende.

Zeer uitzonderlijke omstandigheden waren voorts in HR 28 februari 2012, LJN: BU6088, NJ 2012, 537 wel aanwezig. Het ging om een klaagschrift (ex art. 552a lid 1 Sv) tegen kennismening door de OvJ van in beslag genomen enveloppen met medische informatie, waaronder een geluidsband met telefoongesprekken gevoerd tussen medewerk(st)ers van de huisartsenpost van klagster en twee personen die ervan werden verdacht hun driejarige zoontje te hebben gedood (door mishandeling). De gesprekken waren gevoerd op de dag van – en de dag voor – het overlijden van het slachtoffer. De rechtbank oordeelde dat sprake was van zeer uitzonderlijke omstandigheden die meebrengen dat het belang dat de waarheid aan het licht komt, moet prevaleren boven het verschoningsrecht van klagster. Bij de beoordeling van het klaagschrift had de

Hij is gepakt,
Hij wordt veroordeeld
en hij moet het verkregen
voordeel inleveren...

Dat is toch ronduit
zielug?

rechtbank de volgende jurisprudentieel ontwikkelde maatstaven aangelegd: aard, omvang en context van de gevraagde gegevens, het belang van de betreffende strafzaak, of belanghebbenden toestemming voor verstrekking hebben gegeven, in hoeverre de gegevens de verschoningsgerechtigde zelf betreffen, in hoeverre de gegevens op andere wijze kunnen worden verkregen en het belang van de betreffende gegevens (HR 26 mei 2009, LJN: BG5979, NJ 2009, 263). Het ging volgens de rechtbank om een gering aantal gegevens, die waarschijnlijk uitlatingen van de verdachte(n) beheldden over hetgeen kort voor het overlijden van het slachtoffer in medisch opzicht aan de hand zou zijn geweest, terwijl het aannemelijk was dat die gegevens niet op andere wijze konden worden verkregen. Dat oordeel acht de HR niet onbegrijpelijk en ook toereikend gemotiveerd.

⁵ HR 20 april 2010, LJN: BK3369, NJ 2011, 222, r.o. 3.14.3.

⁶ Zie de uitvoerige noot van Borgers bij dit arrest.

Verder over verschoningsrecht van een advocaat en het gevolg van schending daarvan: HR 30 maart 2010, LJN: BK4173, NJ 2011, 603.

Verzoekschriften ex art. 89 Sv en art. 591a Sv

Verzoeken ex art. 89 Sv

In de uitspraak van het Hof Den Haag van 10 juni 2011, LJN: BT2768 lag de vraag voor of de buiten de driemaandentermijn ingediende vordering ontvankelijk was. De verdediging had gesteld dat de vrijgesproken verdachte, ondanks het optreden ter zitting van een gemachtigd raadsman, niet tijdig op de hoogte was geraakt en pas weer bereikbaar werd na afloop van de in art. 89, derde lid, Sv bedoelde termijn. Direct daarna was het verzoek ingediend. Het hof ging daarin volgens de al langer bestaande lijn in de rechtspraak niet mee: nu sprake was van berechting op tegenspraak waarbij de raadsman de verdediging met bepaalde volmacht had gevoerd en nu de uitspraakdatum bekend was, verklaarde het hof de vrijgesproken verdachte niet-ontvankelijk in haar verzoek. Daarbij werd nog overwogen dat het niet bereikbaar zijn van de gewezen verdachte voor haar risico moest worden gelaten.

Het Hof Amsterdam (24-11-2011, LJN: BU6985) verklaarde een gewezen verdachte niet-ontvankelijk in zijn verzoek omdat niet met zekerheid kon worden gezegd of sprake was van een beëindiging van de strafzaak nu het een herstelbare niet-ontvankelijkheid betrof. Het verzoek was daarom te vroeg ingediend.

Bijna een maand later werd de vraag of de in een kliniek doorgebrachte tijd moest worden gezien als voorlopige hechtenis, negatief beantwoord door de Rechtbank Roermond (14-12-2011, LJN: bvo458). Ter onderbouwing van dat oordeel overwoog de rechtbank: 'Voorts is art. 27 Sr van belang, zijnde de bepaling waarin de aftrek van voorlopige hechtenis wordt geregeld. Deze bepaling biedt geen mogelijkheid om in het kader van

aftrek van voorarrest vrijheidsbeperking in aanmerking te nemen. (...) De rechtbank neemt daarbij ook in aanmerking dat de opname in het belang van verzoeker is geweest en dat verzoeker alvorens opgenomen te worden volledig met de behandeling heeft ingestemd.'

Matiging of verhogen van de forfaitaire vergoeding?

Vergoedingen voor onterecht ondergane voorlopige hechtenis kunnen worden gematigd. Het Hof den Bosch (22-12-2011, LJN: BU9897) matigde de schadevergoeding omdat door de detentie geld was bespaard (geen huur/elektriciteitskosten et cetera). Het ging in deze zaak om een uitkeringsgerechtigde. Daarbij werd door het hof overwogen dat enige schadevergoeding moest worden toegekend maar dat matiging op zijn plaats was. Het hof maakte onderscheid tussen materiële en immateriële schade. Daarbij was van belang dat op grond van art. 31, lid 2, Wwb een uitkering wegens immateriële schade in beginsel ook door de bijstand niet mocht worden beschouwd als voor de uitkering in aanmerking te nemen financiële middelen. Het wel in aanmerking nemen daarvan zou betekenen dat een uitkeringsgerechtigde geen of minder compensatie voor toegebracht leed zou kunnen ontvangen. Voor de vermogensschade werd het algemene uitgangspunt gehanteerd dat de gewezen verdachte niet in een gunstiger financiële positie mocht worden gebracht dan in het geval de detentie niet zou hebben plaatsgevonden. Daarom matigde het hof op dat deel van de schadevergoeding de bespaarde kosten.

De rechter in Alkmaar (30 januari 2012, LJN: bv7757) matigde de schadevergoeding ex art. 89 Sv omdat er een redelijke verdenking was en omdat de vrijgesproken verdachte van meet af aan verklaringen had afgelegd die niet op de waarheid berustten. Daarmee had hij het onderzoek gefrustreerd. In Rotterdam (22 mei 2012, LJN: BX5766) werd het verzoek geheel verworpen vanwege een bekende eerste verklaring en uitermate verdachte omstandigheden bij de aanhouding. Daarmee was het aan de indiener van het verzoekschrift zelf te

wijten geweest dat een verdenking tegen hem was blijven bestaan en dat tegen hem vrijheidsbenemende dwangmiddelen moesten worden toegepast (vgl. Hof 's-Gravenhage 11 mei 2004, NS 2004/251).

De vrijgesproken verdachte in de zaak waarin het *shaken baby syndrome* centraal stond, vroeg om een hogere vergoeding. Het hof in Leeuwarden (17 oktober 2012, LJN: BY0441) ging daarin niet mee, maar hield het bij de standaardvergoeding. Daarbij werd overwogen dat het stempel dat de vrouw had opgedrukt gekregen niet was veroorzaakt door de detentie, maar door de zaak zelf, waarbij het bovendien onaannemelijk was dat een andere persoon dan moeder of vader de baby met fataal gevolg heen en weer had geschud.

Verzoeken ex art. 591a Sv

Indien kosten voor verleende rechtsbijstand niet door de verdachte zelf zijn betaald, levert dat problemen op indien vergoeding van die kosten ex art. 591a Sv wordt gevraagd. Zo ook in de uitspraak van de Rechtbank Amsterdam (27 juli 2011, LJN: bv6134). De kosten voor verleende rechtsbijstand in die zaak waren steeds betaald door een bv. Dat verzoeker zelf aandeelhouder was van de bv maakte het oordeel om het verzoek niet-ontvankelijk te verklaren niet anders. Het deed niets af aan het feit dat verzoeker zelf geen kosten had gemaakt met betrekking tot zijn rechtsbijstand. Vergelijkbaar met deze uitspraak (die in lijn is met de heersende leer) is de uitspraak van het Hof Arnhem, 16 juni 2011, LJN: BU3099. Daarbij ging het om een politieagent wiens kosten voor rechtsbijstand werden betaald door de politiebond in plaats van door hemzelf.

De kosten gemaakt door een gemachtigde in een kantonprocedure kwamen voor vergoeding ex art. 591a Sv in aanmerking, mits de juridische bijstand noodzakelijk was (Rechtbank Alkmaar, 7 november 2011, LJN: BU3530).

Volgens vaste rechtspraak worden kosten ex art. 591a Sv ook niet vergoed indien een last tot toevoeging is afgegeven. Dat geldt ook indien die last aan een andere advocaat is afgegeven (een kantoorgenoot in het geval van de Rechtbank Rotterdam, 24 januari 2012, LJN: bv2591, een andere

advocaat, niet zijnde een kantoorgenoot, in de zaak bij de Rechtbank Amsterdam, 9 september 2011, LJN: BS8948).

Wetgeving⁷

In werking getreden

Sinds 2 januari 2012 kan de rechter, door inwerkingtreding van de Wet beperking oplegging taakstraffen (17 november 2011, *Stb.* 2012, 1), in de gevallen genoemd in het nieuwe art. 22b Sr geen 'kale' taakstraf meer opleggen.

De Wet DNA-verwantschapsonderzoek (24 november 2011, *Stb.* 2011, 555) trad op 1 april 2012 in werking. De wet introduceert een opsporingsmiddel waardoor kan worden vastgesteld of een bloedverwant van degene die aan (grootschalig) DNA-onderzoek heeft meegewerkt de dader van een misdrijf zou kunnen zijn en is er uiteraard op gericht die mogelijke dader dan via de bloedverwant op te sporen.

Ook op 1 april 2012 trad de Wet herziening voorwaardelijke veroordeling en voorwaardelijke invrijheidstelling (17 november 2011, *Stb.* 2011, 545) in werking. Door deze wet wordt een lijst aan bijzondere voorwaarden bij een voorwaardelijke veroordeling in het Wetboek van Strafrecht vastgelegd. Doel is om de rechter meer maatwerk te laten leveren bij het voorwaardelijk veroordelen. De wet introduceert voorts het elektronisch toezicht op het naleven van de voorwaarden. Ook kan de rechter bevelen dat de voorwaarden en het toezicht op de naleving dadelijk uitvoerbaar zijn. Zie in aansluiting hierop ook de Wet rechterlijk gebieds- of contactverbod (17 november 2011, *Stb.* 2011, 546). En zie met betrekking tot de gronden voor het vorderen van uitstel of achterwege laten van de voorwaardelijke invrijheidstelling de Aanwijzing voorwaardelijke invrijheidstelling (21 maart 2012, 2012A007, *Stb.* 2012, 5379). De VI-regeling is niet van toepassing op jeugdigen veroordeeld tot jeugddetentie

en vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf in Nederland. Die laatste categorie heeft vanaf 1 april 2012 de mogelijkheid van strafonderbreking (art. 40a Regeling tijdelijk verlaten van de inrichting).

Op 1 juli 2012 is door de Wet versterking cassatierechtspraak (15 maart 2012, *Stb.* 2012, 116) art. 80a RO ingevoerd. Een cassatieberoep kan nu door de HR niet-ontvankelijk worden verklaard bij klaarblijkelijk onvoldoende belang of bij klachten die klaarblijkelijk niet tot cassatie kunnen leiden.⁸ In de Memorie van Toelichting wordt dat 'onvoldoende belang' uitgelegd als: 'zaken waarbij de insteller van het beroep uit het oogpunt van de rechtseenheid, rechtsontwikkeling of de rechtsbescherming klaarblijkelijk

onvoldoende belang heeft bij het cassatieberoep om behandeling door de Hoge Raad te kunnen rechtvaardigen.⁹ De HR heeft over de reikwijdte van art. 80a RO op 11 september 2012 arrest gewezen (LJN-nummers BX0129, BX0146, BX7004 en BX0132, *NJB* 2012, 2044). In r.o. 2.2.3. geeft de HR een lijst van (vorm)verzuimen die voorheen grond vormen voor vernietiging, maar zich nu lenen voor toepassing van art. 80a RO. Van onvoldoende belang is ook sprake indien enkel wordt geklaagd over overschrijding van de redelijke termijn (als gevolg van het instellen van het cassatieberoep, ook wel de 'inzendtermijn'). Dat verzuim heeft namelijk geen invloed gehad op de bestreden beslissing en zal in die zin

⁷ Opgemerkt wordt dat wegens de omvang van de kroniek het wetgevingsoverzicht niet volledig is.

⁸ Verwezen wordt naar *Lexplicatie*, commentaar op artikel 80a RO door mr. J. A.P.N. Antonis.

⁹ Kamerstukken II, vergaderjaar 2010–2011, 32 576, nr. 3 p. 1.

bij vernietiging en terugwijzing ook niet tot een andere uitspraak leiden. De HR overweegt daarbij dat door de insteller tot op zekere hoogte zelf is gekozen om langer onder dreiging van strafvervolging te moeten leven door cassatieberoep in te stellen.¹⁰ Kritische kanttekening hierbij is (onder andere) dat vooral het belang van rechtsbescherming (art. 6 EVRM) door de HR wel erg restrictief wordt uitgelegd.¹¹ Vaste lijn van de HR is dat overschrijding van de inzendtermijn door de HR zelf (als feitenrechter) wordt gecompenseerd door strafvermindering. En de veroordeelde heeft nu eenmaal het recht ervoor te kiezen zijn zaak door een advocaat aan ons hoogste rechtscollege voor te laten leggen. Het uitwerken van het procesverbaal van de terechtzitting(en) van het gerechtshof en het complementeren van het arrest en de bewijsmiddelen zal in de regel pas na het instellen van het cassatieberoep plaatsvinden. Dit alles neemt enige tijd in beslag. Pas nadat het complete cassatiedossier naar de HR is gestuurd en is doorgestuurd aan de cassatieadvocaat, kan die advocaat voldoende in staat worden geacht zich een oordeel te kunnen vormen over eventuele cassatiemogelijkheden.¹² Ziet hij die mogelijkheden uiteindelijk niet, dan kan dus wel degeleijk de inzendtermijn overschreden zijn en daarop heeft de verdachte zelf geen enkele invloed gehad. Hiertegen wordt de verdachte nu niet meer beschermd.¹³

Vervolgens geeft de HR in r.o. 2.3.2. nog een lijst van 'evident kansloze' klachten die dus klaarblijkelijk niet tot cassatie kunnen leiden (de tweede toepassingsgrond voor art. 80a RO). Mocht u toch nog gemotiveerd zijn cassatiezaken te behandelen, let dan even op de tip van de HR in r.o. 2.6.2. Als het belang van uw cliënt niet evident is, licht dan in de schriftuur toe

10 HR, 11 september 2012, LJN: BX0129, BX0146, BX7004 en BX0132, r.o. 2.2.4.

11 Ook Knigge acht in zijn conclusie vóór LJN: BX0146 (5.5.10.) de invloed van de fout op de beslissing als enige criterium te beperkt.

12 Cruciaal voor het (mogelijk) succesvol klagen, is bijvoorbeeld of er op het punt waarop geklaagd wordt in hoger beroep wel verweer is gevoerd (en zo ja, is dat dan een u.o.s.?), hetgeen alleen uit het proces-verbaal van de terechtzitting is af te leiden.

13 In tegenstelling tot in HR 22 oktober 2002, LJN: AE7659, NJ 2003, 155, r.o. 3.

wat het rechtens de respecteren belang bij het cassatieberoep, vernietiging en terugwijzing is.

Sinds 1 september 2012 is de kring van spreekgerechtigden uitgebreid door de Wet uitbreiding spreekrecht (12 juli 2012, *Stb.* 2012, 345). Het spreekrecht bij een overleden slachtoffer kan door maximaal drie nabestaanden worden uitgeoefend. Wettelijke vertegenwoordigers hebben een zelfstandig spreekrecht en ook kunnen ouders en voogden van minderjarigen namens die minderjarige het spreekrecht uitoefenen als de minderjarige dat wegens zijn/haar jeugdige leeftijd zelf niet kan.

In werking te treden

Op 1 januari 2013 treden de Wet versterking positie rechter-commissaris (1 december 2011, *Stb.* 2011, 600) en de Wet herziening regeling processtukken in strafzaken (1 december 2011, *Stb.* 2011, 601) in werking. Eerstgenoemde wet introduceert de rechter-commissaris als toezichthouder op het door de OvJ geleide vooronderzoek. De onderzoekskaders van het GVO en de mini-instructie verdwijnen en in plaats daarvan kan de rechter-commissaris op verzoek van de OvJ of van de verdediging onderzoekshandelingen (doen) verrichten. Door de

Wet herziening regeling processtukken in strafzaken wordt de verbaliseringsplicht gepreciseerd, de positie van de verdediging bij de samenstelling van de processtukken versterkt, de positie van de OvJ als verantwoordelijke voor het samenstellen van het dossier verankerd en de omschrijving van het begrip 'processtukken' neergelegd in de wet. Ook worden er bevoegdheden gegeven om bepaalde stukken uit het dossier te houden en het verstrekken van afschriften aan de verdediging te beperken. Zie ook het Besluit processtukken in strafzaken (19 december 2011, *Stb.* 2011, 602).

Wetsvoorstellen

Aanhangig is nog het Wetsvoorstel uitbreiding gronden voorlopige hechtenis (Kamerstukken II, vergaderjaar 2011-2012, 33 360). Het laatste aanvullende rapport is daarover op 6 september 2012 verschenen. Het wetsvoorstel beoogt voor een aantal strafbare feiten als extra grond voor voorlopige hechtenis toe te voegen: het toepassen van snelrecht. Het gaat dan om die gevallen waarbij berechting binnen de termijn van in verzekeringstelling niet mogelijk/wenselijk is, maar wel een directe (vrijheidsbenemende) reactie tot aan de snelrechtzitting aangewezen wordt geacht.

(advertentie)

Mr. Rob Buisman, oud-notaris

- internationaal erfrecht
- testamenten & second opinions
- afwikkeling nalatenschappen
- huwelijksvermogensrecht
- vastgoedrecht

grensoverschrijdend notarieel-juridisch advies voor
Nederlanders met bezittingen in België en/of Spanje.

MR. BUISMAN c.s.

T 06 20 554 672 • OFFICE@MRBUISMAN.COM • WWW.MRBUISMAN.COM
BEZOEKADRES: OOSTERLAAN 5 • 8011 GA ZWOLLE

Vind snel alle informatie die u nodig heeft met de

A

Kluwer Navigator Collecties Advocatuur

V

U stelt de hoogste eisen aan de kwaliteit en de reikwijdte van de informatie die u nodig heeft. In de nieuwe Kluwer Navigator Collecties voor de Advocatuur heeft Kluwer alle relevante bronnen per rechtsgebied aan elkaar gekoppeld. Altijd direct beschikbaar via de nieuwe en gebruiksvriendelijke portal, de Kluwer Navigator. Deze collecties bevatten onder meer de Asser-serie, de Groene Serie, Tekst & Commentaar, NJ, NJB, Rechtspraak van de Week, Modellen voor de Rechtspraktijk, de Praktijkgids, Data Juridica en natuurlijk de Nederlandse wetgeving plus uitgebreide toelichting (Lexplicatie). Compleet, actueel en van hoge kwaliteit, samengesteld door topauteurs.

De volgende Collecties zijn beschikbaar voor de advocatuur: Arbeidsrecht • Banking & Finance • Contracten- en aansprakelijkheidsrecht & Burgerlijk procesrecht • IE- en ICT-recht • Insolventierecht • Omgevingsrecht • Ondernemingsrecht • Personen-, familie- en erfrecht • Sociale zekerheidsrecht • Staats- en bestuursrecht • Strafrecht • Vastgoedrecht.

Meer informatie of een gratis proefabonnement?

Ga naar kluwernavigator.nl/advocatuur of neem contact op met ons: 0570 673 591 of cslegal@kluwer.nl

Wie, wat, waar?

Wie vertrok, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Bent u zelf onlangs van kantoor gewisseld of eigen baas geworden? Mail uw verhaal of meld u aan via redactie@advocatenorde.nl.

Aland, mw. mr. S.: Schenkeveld Advocaten te Hoorn
Besançon LLM, mw. mr. C.G.K.: Van Eps Kunneman Van Doorne te Curaçao
Heerkens, mr. B.G.M.: VDB Advocaten Notarissen te Waalre
Hermesen, mw. mr. K.: OMVR Advocaten + Notarissen te Harderwijk
Hofdijk, mr. J.L.: Hofdijk & Juchter van Bergen Quast te Den Haag
Jong, mw. mr. M.: Van Diepen Van der Kroef Advocaten te Utrecht
Kaufmann, mw. mr. S.M.: Stek te Amsterdam
Kleute, mr. G.J.: Clifford Chance LLP te London
Kloprogge, mr. R.J.: Stibbe N.V. te Amsterdam
Krieger, mw. mr. W.T.M.: De Singel Advocaten te Enschede
Kristel, mr. M.: Van Diepen Van der Kroef Advocaten te Haarlem
Martens, mr. R.A.C.G.: Cleerdin & Hamer te Amsterdam
Martin, mw. mr. S.D.J.: Freshfields Bruckhaus Deringer LLP te Amsterdam
Nelemans, mw. mr. R.: Marxman Advocaten B.V. te Amersfoort
Netiv, mw. mr. A.A.F.: NautaDutilh N.V. te Amsterdam
Niemyski, mr. R.: Advocatenkantoor Popescu te Amsterdam

Sadelhoff, mw. mr. S.M.T. van: NautaDutilh N.V. te Rotterdam
Schoenmakers, mr. M.C.J.: Römken's Fiscale Advocatuur te Den Bosch
Schoonderbeek, mw. mr. C.J.R.A.: Hoyng Monégier LLP te Amsterdam
Smeele, mw. mr. K.D.: Van der Niet Advocaten te Leiderdorp
Snelders - van de Kamp, mw. mr. C.: Dirkszager advocaten & notarissen N.V. te Arnhem
Vinke - Cobussen, mw. mr. I.W.H.: VDB Advocaten Notarissen te Waalre
Vitanova, mw. mr. drs. L.A.: Hill & Ross te Amsterdam

Naar nieuw(e) kantoor of associatie

Advocatenkantoor Bezuidenhout (mw. mr. M.T. Wernsen te Den Haag)
Advocatenkantoor Mr. G. Martin (mr. G. Martin te Purmerend)
Advocatenkantoor Osté (mr. drs. A.Ch. Osté te Dongen)
Bijlsma Legal (mr. R. Bijlsma en mw. mr. J.A. Hamelink te Arnhem)
De Vilder Advocaten (mw. mr. M.A.C. van Overmeire - de Vilder en mr. F.D.W.

Siccama te Almere)
Heikens Advocatenkantoor (mr. M. Heikens te Amsterdam)
Jones Day (mr. B.K. Kout en mr. F.S.N. Mason te London)
Kox Advocaten (mr. R.J.C. Bindels, mr. M. Breur, mr. M.W. Kox en mr. C.P. Visser te Utrecht)
LUX Advocaten (mw. mr. M. Bakhuis en mw. mr. M.G. Costers te Haarlem)
Muntjewerf Advocatuur (mw. mr. M.A. Muntjewerf te Amsterdam)

Uit de praktijk

Balk, mr. R. Amsterdam 22-11-2012
Baremans, mw. mr. M.P.J. Etten-Leur 13-11-2012
Benthum, mr. R. van Velperpoort 21-11-2012
Bidò, mr. F.F. Utrecht 09-11-2012
Boertjens, mr. J.J. Amsterdam 28-11-2012
Bos, mr. P. Amsterdam 09-11-2012
Bosman, mw. mr. J.H. Den Bosch 26-11-2012
Bujak, mw. mr. F. Amsterdam 12-11-2012
Dhondt, mw. mr. N.M.L. Londen 27-11-2012
Fiscalini, mr. C.A.W.M. Huis ter Heide 19-11-2012
Grannetia, mw. mr. A.M. Den Haag 26-11-2012
Heijmans, mr. G.W.B. Den Bosch 26-11-2012
Hugenholtz, mw. mr. drs. L. Leeuwarden 14-11-2012
Kote, mw. mr. C.J.M.W. Haarlem 22-11-2012
Landweer, mr. D. Amsterdam 23-11-2012
Meijboom, mr. M.J. Amsterdam 22-11-2012
Nederveen, mr. A. Rotterdam 16-11-2012
Nesse, mr. G. van De IJsselstein 14-11-2012
Ogtrop, mr. R.F. van Amsterdam 13-11-2012
Pot, mr. E.J. Den Haag 21-11-2012
Reintjes, mw. mr. M.J. Amsterdam 19-11-2012
Rieters - van den Bergh, mw. mr. H.W.M.M. van den Haarlem 15-11-2012
Ruis, mw. mr. L. Den Bosch 22-11-2012
Schimmelpenninck, mr. S.C. Amsterdam 15-11-2012
Schoonhoven, mr. S.J. Zeist 25-11-2012
Spoor, mr. J.H. Amsterdam 21-11-2012
Stalenhoef, mr. H.A. Amsterdam 26-11-2012
Storm, mw. mr. C.M. Schiedam 20-11-2012
Summa, mw. mr. H.J. Amsterdam 14-11-2012

Terug naar Curaçao

Advocate **Kamla Besançon** werkte ruim zes jaar bij Houthoff Buruma in Amsterdam, maar werkt sinds kort weer op Curaçao, waar ze opgroeide, en St. Maarten. 'Ik miste mijn familie enorm en uiteindelijk werd bij hen zijn mijn prioriteit. VanEps Kunneman VanDoorne is een prestigieus kantoor en had me al eerder benaderd. Het is een uitstekende match en heb het enorm naar mijn zin. Mijn specialisatie en passie is ondernemingsrecht en ik werk aan veel internationale transacties. Bovendien stuur ik het kantoor op Sint Maarten aan. Erg uitdagend.'

Maatschappelijk belang

Drie jaar geleden maakte **Marc Schoenmakers** de overstap van belastingadviseur naar advocaat bij Römken's Fiscale Advocatuur in Maastricht. Onlangs begon hij bij de nieuwe nevenvestiging van het kantoor in Den Bosch. 'Er is een toenemende vraag van cliënten naar ondersteuning op het gebied van fiscaal, economisch en financieel strafrecht. Ik hoop me hier verder te kunnen specialiseren in het financieel en economisch strafrecht. Door de maatschappelijke ontwikkelingen en de aanpak van het Openbaar Ministerie en de Belastingdienst zullen zaken als bijvoorbeeld witwassen alleen maar toenemen.'

Zwemmen zonder bandjes

Nadat zij acht jaar bij een nichekantoor werkte, startte **Martha Muntjewerf** per 1 december haar eigen kantoor, Muntjewerf Advocatuur in Amsterdam. 'Het zelf dragen van alle verantwoordelijkheid haalt het beste in mij naar boven. Zwemmen zonder bandjes. Je moet continu scherp zijn, zowel voor een geolied lopende onderneming als het optimaal bijstaan van cliënten. Mijn hart ligt bij het (financieel-economisch) strafrecht. Ik sta graag de eenling bij die geconfronteerd wordt met het soms ondoorgronde-lijk opsporingsapparaat. Het maakt dan geen verschil of de verdenking omvangrijke fraude betreft of winkeldiefstal.'

Internationale ambities

Om zijn internationale en commerciële ambities nader in te vullen, maakte **Robert Jean Kloprogge** onlangs de overstap van Freshfields Bruckhaus Deringer naar Stibbe. 'Een onafhankelijk Benelux-kantoor met buitenkantoren in Dubai, Londen, Hongkong en New York paste beter bij mijn ambities dan een *global law firm*. Daarnaast is Stibbe bereid te investeren in de opleidingen van haar medewerkers, zowel juridisch als bedrijfseconomisch. Binnenkort neem ik deel aan hun mini-MBA aan INSEAD. Ik vertrouw erop dat ik me verder zal ontwikkelen als advocaat en belastingadviseur in de internationale transactiepraktijk.'

Terporten, mr. P.C.M.M. Bilthoven
14-11-2012

Vanoppen, mw. mr. I.R.R. Meerssen
13-11-2012

Velde, mr. H.H.D. van Amsterdam
15-11-2012

Willigers - Dekker, mr. A.C. Amsterdam
27-11-2012

Wolsink - Veldhuizen, mw. mr. A. van
Doetinchem 16-11-2012

Overleden

Hubers, mr. G.J. Dordrecht 02-11-2012
Putten, mw. mr. A.P. van Den Bosch
09-11-2012

Rectificatie

In Advocatenblad 16 stond een onjuiste bedrijfsnaam vermeld. Mr. A.M. Steenaert is werkzaam bij Marree en Dijkhoorn advocaten te Amsterdam.

(advertenties)

Advocatenkantoor De Binnenstad te Amsterdam

zoekt een
zelfstandig advocaat
met afgeronde stage

Ons kantoor, met acht advocaten, is gevestigd in het centrum van Amsterdam en richt zich primair op de gefinancierde rechtshulp.

Voor inlichtingen en schriftelijke reacties:
Advocatenkantoor De Binnenstad t.a.v. J.A.H. Blom
Binnengasthuisstraat 148, 1012 ZG Amsterdam
020-6271816 of blom@binnenstadadvocaten.nl
Meer informatie op www.binnenstadadvocaten.nl

Kantoorruimte te huur (per kamer)
binnen advocatenkantoor aan de
Mathenesserlaan te Rotterdam.

Evt met gebruikmaking van alle
kantoorfaciliteiten.

Telefoon 010-244 17 17

WOLTHERS JAGERSMA
letselschade advocaten.

Wolthers Jagersma is een gespecialiseerd advocatenkantoor dat zich inzet voor letselschade slachtoffers. Vanuit onze kantoren in Zuidwolde en Heerenveen ondersteunen wij cliënten in Noord Nederland, Flevoland en Overijssel.

In verband met de groei van ons kantoor, zijn wij op zoek naar
een advocaat

die graag in een team wil werken waar professionaliteit en collegialiteit elkaar versterken.

Vind je het leuk om te werken in een dynamische omgeving met een informele werksfeer, dan zien we jouw CV graag uiterlijk 10 januari 2013 tegemoet via info@wolthersjagersma.nl.

Kerncompetenties: communicatief, betrokken, oplossingsgericht, deskundig, daadkracht

Wij komen graag in gesprek met advocaten die de Grotius specialisatieopleiding Personenschade hebben afgerond.

Wanneer je hieraan niet voldoet, maar wel beschikt over een afgeronde beroepsopleiding en aantoonbaar geïnteresseerd bent in de letselschadepraktijk, kun je ook solliciteren.

Spiekampweg 4
7921 PA Zuidwolde
0528-242669

Abe Lenstra Boulevard 10
8448 JB Heerenveen
0513-644499

www.wolthersjagersma.nl

In verband met het plotseling overlijden van zijn adjunct-secretaris zoekt de Raad van Toezicht in het arrondissement 's-Hertogenbosch een

ADJUNCT-SECRETARIS

indiensttreding dient zo spoedig mogelijk te geschieden en het dienstverband is 40 uur per week.

De adjunct-secretaris is een (oud) advocaat die de advocaten in het arrondissement en de advocatenpraktijk kent en ontwikkelingen in wet- en regelgeving en beleid nauwlettend volgt. Hij/zij dient sociaal vaardig te zijn en is zeer uitdrukkingsvaardig in het schrijven van overtuigende plannen en adviezen. Hij/zij heeft kennis van de doelen van de Orde van Advocaten, de structuur ervan en de geldende werkprocessen.

De adjunct-secretaris geeft leiding aan het Bureau Orde van Advocaten waar thans 1 stafjurist en 2 secretaresses werkzaam zijn. De adjunct-secretaris staat de Deken en de Raad van Toezicht met raad en daad terzijde en selecteert, structureert en analyseert informatie. De adjunct-secretaris pleegt ook zitting te hebben in het College van Afgevaardigden en woont vergaderingen van de redactie van het Bossche Baliebulletin bij.

Geboden wordt een aantrekkelijke werkkring, een bij de functie passend salaris en goede secundaire arbeidsvoorwaarden waaronder een pensioenvoorziening.

Sollicitaties binnen 14 dagen te richten aan de Raad van Toezicht van de Orde van Advocaten in het arrondissement 's-Hertogenbosch, Eerste straatje van Best 10-12, 5211 SK 's-Hertogenbosch.

Nu drie maanden gratis mobiele website daarna slechts € 75,- per jaar

Kies ook voor een mobiele website: altijd leesbaar en snel!

balie+
laat je advocaat zijn

www.balieplus.nl verzekeringen + pensioenen + bedrijfsvoering + ict + cursussen

Van de tuchtrechter

Deze uitspraken zijn geselecteerd en bewerkt door de Commissie Disciplinaire Rechtspraak, bestaande uit P.J.M. Drion, C.B. Gaaf, W.F. Hendriksen, H.J.A. Knijff, E. van Liere en H. Uhlenbroek. De uitspraken met LJN-nummer zijn integraal te raadplegen op www.tuchtrecht.nl.

Optreden in declaratiegeschil

- Hof van Discipline, 16 december 2011

Niet valt in te zien dat mr. X door het enkele feit dat hij waarnemend deken en lid van de raad van toezicht is, tuchtrechtelijk verwijtbaar handelt door als partijdig advocaat in het declaratiegeschil op te treden.

- Art. 46 *Advocatenwet* (2.1 *Wat in het algemeen niet betaamt*; 3.1 *Vrijheid van handelen*)
- *Gedragsregel* 1

Feiten

Klager en een voormalige cliënt hebben een geschil over een aantal – betaalde – declaraties in een bestuursrechtelijke kwestie. De behandeling wordt overgedragen aan een kantoorgenoot van mr. X. De kantoorgenoot schakelt mr. X in voor het ‘begroten’ van de declaraties omdat hij als lid van de raad van toezicht en als waarnemend deken ter zake deskundig was. Mr. X heeft klager geïnformeerd dat de gedeclareerde bedragen hem bovenmatig leken. Mr. X heeft een voorlopige notitie opgesteld met betrekking tot het declaratiegeschil. Klager heeft daarop, ondanks gelegenheid daartoe, niet gereageerd. Vervolgens heeft mr. X een ‘eindrapport’ opgesteld. Mr. X heeft in een civiele procedure restitutie van 321.446 euro gevorderd. De vorderingen zijn afgewezen.

Klacht

Mr. X behoort (als waarnemend deken en als lid van de raad van toezicht) niet als advocaat op te treden in een declaratiekwestie.

Beoordeling raad

De handelwijze van mr. X gaat ten koste van het gezag van de (waarnemend) deken en de raad en schaadt zodoende het vertrouwen in de advocatuur. De raad verklaart het hierop betrekking hebbende onderdeel van de klacht gegrond.

Beoordeling hof

Het declaratiegeschil heeft betrekking op een bestuursrechtelijke kwestie. Daarvoor staat de begrotingsprocedure niet open. Mr. X kan daarom niet betrokken raken bij dit declaratiegeschil uit hoofde van zijn lidmaatschap van de raad van toezicht.

De tegen mr. X ingediende klachten zijn door de deken in een ander arrondissement behandeld. Ook als waarnemend deken is mr. X niet betrokken bij de behandeling van de onderhavige klachten.

De deken of een lid van de raad van toezicht is in het declaratiegeschil niet als deskundige opgetreden. Niet valt in te zien dat mr. X door het enkele feit dat hij waarnemend deken en lid van de raad van toezicht is, tuchtrechtelijk verwijtbaar handelt door als partijdig advocaat in het declaratiegeschil op te treden.

Beslissing

Het hof vernietigt de beslissing van de raad en verklaart de klacht ongegrond.

CCV-verzuim

- Raad van discipline 's-Gravenhage, 12 december 2011, LJN: YA2415

Verzuim tijdig digitaal opgave te doen in het kader van de Centrale Controle Verordeningen (CCV) 2010.

In het ressort Den Haag is een viertal, vrijwel identieke, uitspraken gedaan inzake het niet (tijdig) doen van opgave in het kader van de CCV

- Art. 46 *Advocatenwet* (2.1 *Wat in het algemeen niet betaamt*; 2.2 *Bezwaren van de deken*)
- *Gedragsregel* 1, 31
- *Verordening op de administratie en de financiële integriteit*, artikel 12

Feiten

De algemeen secretaris van de Nederlandse Orde van Advocaten heeft mr. X uitgenodigd digitaal opgave te doen in het kader van de Centrale Controle Verordeningen (CCV). Vruchteloos werd mr. X gerappeld. Uiteindelijk is mr. X een termijn van twee weken gesteld om alsnog opgave te doen. Daarbij is aangezegd dat de plaatselijk deken ambtshalve een klacht zal indienen als dit niet gebeurt. Naar aanleiding van de aanzegging heeft mr. X bij brief gesteld dat zijn voormalige kantoor een kantooropgave deed en in die brief deed hij tevens opgave van de door hem behaalde opleidingspunten. Namens de deken is mr. X andermaal een termijn gesteld om zijn individuele opgave in te dienen.

Klacht

Mr. X heeft in het kader van de CCV niet of onvoldoende gereageerd op verzoeken om aan te tonen dat hij aan al zijn verplichtingen ingevolge de verordeningen voldeed.

Verweer

Mr. X stelt dat, nu hij geschrapt is van het tableau, behandeling van de klacht geen nut heeft.

Beslissing

Mr. X heeft niet, althans onvoldoende gereageerd op verzoeken om aan te tonen dat hij aan zijn verplichtingen ingevolge de verordeningen heeft voldaan. De raad verklaart de klacht gegrond en legt de maatregel van een enkele waarschuwing op.

Slimme start...

Als je een vliegende start wilt maken, is het goed te weten dat je verzekeringen op orde zijn. Met Niehoff Werning & Kooij sta je er niet alleen voor. Prettig, want er komen nogal wat zaken op starters af. Van ondernemingsplan tot beroepsaansprakelijkheid- en arbeidsongeschiktheidsverzekering: samen zorgen we voor een passende oplossing. Met onze kennis van de advocatuur helpen we al ruim 35 jaar starters op weg. Vraag daarom ons starterspakket voor de advocatuur aan.

Zekerheid is dichterbij dan je denkt.

www.nwk.nl

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Juridisch Postacademisch Onderwijs

Haal je PO-punten aan de Universiteit van Amsterdam!

Het Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs verzorgt bij- en nascholing voor de juridische professional. Wij zijn een onderdeel van de Universiteit van Amsterdam.

Ons cursusaanbod najaar 2012

Arbeidsrecht

• 11 dec.	Actualiteiten Arbeidsrecht	4PO	€ 395,-
-----------	----------------------------	-----	---------

Bestuursrecht

• 30 nov.	Actualiteiten Bestuursrecht	4PO	€ 395,-
• 10 & 17 dec.	Verdieping Overheidsaansprakelijkheid	12PO	€ 1.100,-
• 19 dec.	Actualiteiten Vreemdelingenrecht	4PO	€ 395,-

Financieel recht

• 7 dec.	Actualiteiten Wft	4PO	€ 395,-
----------	-------------------	-----	---------

Jeugdrecht

• 3 dec.	Verdieping civiel Jeugdrecht	6PO	€ 595,-
----------	------------------------------	-----	---------

Ondernemingsrecht

• 13 dec.	Actualiteiten Ondernemingsrecht	4PO	€ 395,-
-----------	---------------------------------	-----	---------

Privaatrecht

• 4 & 20 dec.	Contracteren	12 VSO/PO	€ 1.100,-
• 6 dec.	Actualiteiten Burgerlijk procesrecht	4PO	€ 395,-
• 10 dec.	Actualiteiten Insolventierecht	4PO	€ 395,-
• 12 dec.	Actualiteiten algemeen Vermogensrecht	6PO	€ 595,-
• 18 dec.	Actualiteiten Huurrecht bedrijfsruimte	4PO	€ 395,-

Strafrecht

• 13 dec.	Actualiteiten Straf(proces)recht	4PO	€ 395,-
-----------	----------------------------------	-----	---------

Vaardigheden

• 3 dec.	Legal English	4PO	€ 395,-
----------	---------------	-----	---------

Verzekeringsrecht

• 7 dec.	Actualiteiten Verzekeringsrecht	4PO	€ 395,-
----------	---------------------------------	-----	---------

Symposium

• 18 jan.	2013 TvOB-Symposium: Het nieuwe BV-recht Flex- BV, Bestuur & toezicht, enquêterecht	3PO/KNB	€ 225,-*
-----------	---	---------	----------

*Leden TvOB betalen € 175,-